

ಎನ್‌ಜಿ. ಶ್ರೀಶಿವ

ಕೀರ್ತನೆಗಳ ಸಂಗ್ರಹ

ಹಂಕಾರಕಯ

ಡಾ. ಶಿವಾವಂದ ಕೆಕರಿವೇಮನಿ

ಪ್ರಸಾದನ

ಸಾಹೀಕ್ಯದ ಪ್ರಮುಖ ಲಕ್ಷಣ ಧಾರ್ಮಿಕತೆ. ‘ಪಾಪಮಿದು ಮಣಿಪುಂಡಿ ಹಿತರೂಪಮಿದು ಅಹಿತಪ್ರಕಾರಮಿದು ಸುಖಮಿದು ದುಃಖೋಪಾತ್ಮಮಿದು ಎಂದರಿಂದು ಆ ಪರಮ ಕವಿ ಪ್ರಥಾನರೂ ಕಾವ್ಯಂಗಳ್ಳ’ ಎಂದು ಮಾರ್ಗಿಕಾ ಕಾವ್ಯದ ಹೊಣೆಗಾರಿಕೆಯನ್ನು ಸ್ವಷ್ಟವಾಗಿ ಹೇಳಿರುವನಾದ್ದರಿಂದ ಕವಿಗಳಳ್ಳರ ಕಾವ್ಯ ಘಟ್ಟಿ ಸೈತಿಕ ಚೌಕಟಿನ್ನು ಎದೆಬಿಡದೆ ಅನುಸರಿಸಿದೆ. ಧರ್ಮಂಗಳ ಆಚಾರ ಅನಿಸಿಕೆಗಳು ಭಿನ್ನ ವಿಭಿನ್ನವಾಗಿರುವುದುಂಟು; ವಿಜಾರ ಮಾತ್ರ ಎಂದೂ ಧಾರ್ಮಿಕ ಕಾಜಿಗೆ ವಿಮುಖವಾಗಲಿಲ್ಲ. ವ್ಯಕ್ತಿ ಧರ್ಮವನ್ನೇ ಅಂದರೆ ಭಾವನಾತ್ಮಕ ನೆಲೆಯ ಮೇಲೆ ನಿಲ್ಲಬಹುದಾದ ನೀತಿ-ಆಕರಣೆಯನ್ನು ಕಾವ್ಯದ ಮೂಲಕ ಹೊರಗಡವಿದ್ದರೆ ವಚನಕಾರನ್ನುಂದರೆ, ಉಳಿದವರು ಮುಕ್ತಿ, ಮೋಕ್ಷ, ಕೃಷ್ಣಗಳತ್ತ ಗುರಿ ಹೊಂದಿರುವುದನ್ನು ಗಮನಿಸಿದರೆ ನಮ್ಮ ಕವಿಗಳು ವ್ಯಕ್ತಿ ಧರ್ಮದಲ್ಲಿ ಇಂತಹ ಪರಿಶೋಧ ಬಗೆಗೆ ಹಳ್ಳಿನ ಬೆಲೆ ಕೊಟ್ಟಿರುವುದೂ ಸ್ವಪ್ತ. ದೇವರ ಅಂತಿಕ್ಷಯನ್ನು ನೇರೆನಂಬುವ ಇಲ್ಲವೆ ವಿಧಿಯನ್ನು ಮರಸ್ಕುರಿಸುವ. ಕರ್ಮ-ಪ್ರಮಾಣಜ್ಞನ್ನು ಕಲ್ಪನೆಗಳನ್ನು ಶಿದ್ಧಾಂತವಾಗಿ ಒಬ್ಬಿಕೊಳ್ಳುವ ಮನೋಧರ್ಮ ಕಾವ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಗಾಢವಾಗಿ ವ್ಯಕ್ತವಾಗಿದೆ ಮಾನುಷ್ಯ ಜೀವನವನ್ನು ನಡೆಸುವ, ನಿಯಂತ್ರಿಸುವ ಶಕ್ತಿಯಾಗಿ ಅದೃಶ್ಯ ದೃಢವರ್ಮಿಸುವುದನ್ನು ಮತ್ತು ಇಂದ್ರೋಕದ ವ್ಯವಹಾರ ರೂಪಿಸಲು ಆಳಲು ಪ್ರಭುತ್ವಕ್ಕಾರುವುದನ್ನು ಒಬ್ಬ ಕೊಂಡಾಡುವ ಧಾಟಿ ಸಾಮಾನವಾಗಿದೆ.

ಒಂದೆಯ ರತ್ನಾನದ ವೀರಕ್ಕೆವ ಚಳುವಳಿಯ ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ ಮುಟ್ಟಿದ ಶರಣರ ವಚನ ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಮತ್ತು ನಿಂ-ನಿಂ ನೇಯ ರತ್ನಾನದ ವೇಷಪರ ಭಕ್ತಿಪಂಥದ ಭಲಿವಾಗಿ ಮೂಡಿಬಂದದ್ದು ಕೀರ್ತನ ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಜೀವರದರಲ್ಲಿ ಸಾಮಾನ್ಯ ವಾದುದೆಂದರೆ ಭಗವದ್ಗೀತೆಯನ್ನು ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಚೌಕಟ್ಟನಲ್ಲಿ ತೋರಿಸಿದರೆ, ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ಭಕ್ತನು ತನ್ನ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಅಗತ್ಯದಲ್ಲಿ ತೋರಿಸಿದ್ದು ಮತ್ತು ವೃತ್ತಿ-ಸರ್ವಾಜಃ ವೃತ್ತಿ-ಪರಲೋಕ, ವೃತ್ತಿ-ದ್ವಿವ ಸಂಬಂಧಗಳನ್ನು ಏವೇಷನಾತ್ಮಕ ವಾಗಿ ವೃತ್ತಿಪದ್ಧಿಸಿದ್ದು, ನಾಡಿನ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ರೂಪಿಸುವಲ್ಲಿ ಈ ದೃಷ್ಟಿಕೋನ ಉಪಯುಕ್ತ ಆಯಿತು.

ವಚನ ಮತ್ತು ಕೆರೆನ ಸಾಹಿತ್ಯ ಕೃತಿಗಳು ಕಥನಾತ್ಮಕವಾಗಿರದೆ ಸಾಂದರ್ಭಿಕ ಭಾವಾಭಿಪ್ರಯೆಯಿಗೆ ಗಮನಾರ್ಹ. ಇವುಗಳ ರಚನಾಕಾರರು ಒಟ್ಟೊಂದು ಕಾವ್ಯ ಪ್ರತಿಭ್ಯಯಿಳ್ಳ ಸಂಗೀತ- ಕಲೆ- ಧಾರ್ಮಿಕ ಶಾಸ್ತ್ರಬ್ಲಾಷ್ಟರು. ಇವನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಂಡು ನಿರಾಳೆ ಮಾಡುವುದರಲ್ಲಿ ಅವರಿಗಿದ್ದ ಗುರಿ. ತಮ್ಮದುರಿಸ ಜನ- ಪ್ರಭ್ರಾಂತ ವ್ಯಯಕ್ತಿಕ ಏಷೇಕ. ಪ್ರಮಾಣೀಕರಿಸಿದೆ ಮೌಲ್ಯಗಳು ತಮ್ಮ ಪರಿಸರದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಣಿ ಸಮಾಖ್ಯವನ್ನು ಆವರಿಸಬೇಕು: ಅಜ್ಞಾನ, ಸಾಫರ್, ಜಡತೆ, ಹೋಪಣಿ ಮುಂತಾದವ ವಾಯವಾಗಿ ನವಸವಾಜ ನಿರ್ಮಾಣಗೊಂಡು ಮನುವು ಮನುಷ್ಯದೆಯ ಬೇಕು. ಈಂತಹ ಸಾಧನೆಯಿಂದರೆ ಸಮಾಜದ ಬಟ್ಟಿ ಬದಲಾವಣೆ: ಮನುಷ್ಯದೆಯ ಬೇಕು. ಎಂಬ ಕಲ್ಪನೆ ವಚನಕಾರರ, ಕೇವಲ ವ್ಯಕ್ತಿಯೊಬ್ಬನ ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಮೌಲ್ಯವಲ್ಲ, ಎಂಬ ಕಲ್ಪನೆ ವಚನಕಾರರ, ದಾಸರ ಒಳ ಆರಯ. ತಮ್ಮ ಸಮಾಳೀನ ಬದುಕಿನಲ್ಲಿ ಮನುಷ್ಯದೆ ಅಂತರ್ಗಳನ್ನು; ದುಃಖ ಆರಯ. ತಮ್ಮ ಸಮಾಳೀನ ಬದುಕಿನಲ್ಲಿ ಮನುಷ್ಯದೆ ಅಂತರ್ಗಳನ್ನು; ದುಃಖ ಆರಯ. ಮೂಲಗಳನ್ನು ವಿಮರ್ಶಿಸಿದರು. ವ್ಯಕ್ತಿಗತವಾದ ಪಾಪಗಳನ್ನು; ದುಃಖ ಮೂಲಗಳನ್ನು ವಿಮರ್ಶಿಸಿದರು. ಜನರ ಸದುಚಯೇ ಮಣಿ, ಜನರನ್ನೇ ಒಳಗೆ ಪರಿಗಳನ್ನು ಪ್ರತಿಪಾದಿಸಿದರು. ಜನರ ಸದುಚಯೇ ಮಣಿ, ಜನರನ್ನೇ ಗುರಿಯಾಗಿರಿಸಿದ ಇವರ ಲೋಕಸಾಿತ್ಯ, ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಅಂಶಗಳನ್ನು; ಜನಪದದ ವ್ಯಯಕ್ತಿಕ ವಿಶೇಷತೆಗಳನ್ನು ಸಮೀಕರಿಸಿಕೊಂಡಿರುವುದು ಸಮಜ.

ପରିଦାସର କେତେଣ ସାହିତ୍ୟ ପଚନ୍ତିକୁ ଶ୍ରୀରାଧାଦ୍ଵାରା ମୁଦ୍ରି ଆଣି
ପାଇନ ଧାଟିଯାଲୀ ରଚିତଵାଦ କେତେଣ, ଭଗବତ୍ ସ୍ମୃତିପର ଦୃଷ୍ଟିଯମୁ.
ଦେଶର ନାମକେତେନେ, ଦାସର ଜୀବପରମ ସାଧନେ, ପ୍ରେସରମୁ
ଛନ୍ତିଲେଖିଯାଏପରିଠିଦ ମୋହି ପ୍ରାଣୀ ଦାସର ପରମ ଗୁରୁ ସୃଷ୍ଟି ଫୁଲି
ଛନ୍ତିଲେଖିଯାଏପରିଠିଦ ମୋହି ପ୍ରାଣୀ ଦାସର ପରମ ଗୁରୁ ସୃଷ୍ଟି ଫୁଲି
ନିଷ୍ଠେ ଏକାକୀବିନ୍ଦୁ ମାତ୍ର, ଭାଗପତ ଧମଦ ଅନୁସରଣେ ଦାସର ଜୀବନ
ବିଧାନ. ଦଶାବତାର ମୁଦୁଷ ଶ୍ରୀ ପରିଯେ ଲୋକଙ୍କୁ ତାରକନେବ ନନ୍ଦିକି
ଦାସରୁ ଶ୍ରୀକରଣମୂଳକବାଗି ତନୁ-ମନ-ଧନଗଭନ୍ତୁ ପରିଗେ ଅଭିନ୍ଵି
କ୍ଷାଂଦପର; ଅଂତେଯେ ଆପରୁ ପରିଦାସରୁ.

కీర్తనగలు మళ్ళీద్దు పరి నామవన్ను స్తుతిసుఖుడక్కగాయి ఏష్టునన
పుణిచేగలన్ను వుత్తె వుత్తె నేన్నికెలందు ఆవస పారమ్పరింద
పుణిచేగలన్ను వుత్తె వుత్తె నేన్నికెలందు ఆవస పారమ్పరింద
పుణిచేగలన్ను వుత్తె వుత్తె నేన్నికెలందు ఆవస పారమ్పరింద
జంజడవన్ను క్షుల్చకతెయిన్ను నశ్రాతెయిన్ను మరెతు పరియపరిచొఱక్క
వన్ను సవర వ్యాపకతెయిన్ను సపోర్తెతుప్పవన్ను నంటివ నెబ్బప.

ಕುನೆಗೆ ಅದಕ್ಕೆ ತನ್ನನ್ನು ಅರ್ಪಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಭಾವ ತೀವ್ರತೆ ಕೀರ್ತನೆಯ ಪ್ರಧಾನ ಲಕ್ಷ್ಯ

ದರಿದ್ರಾಸರು ಅದರಲ್ಲಿ ಬಹಿಕ ಲಾಭ-ಪ್ರಯೋಜನಗಳಿಂದ ನಿವೃತ್ತಿ ಪಡೆದವರು. ಹೀಗಾಗೆ ಅವರಿಗೆ ಅಂಟುವ ಕ್ಷೇತರಗಳು ಅನೇಕ. ದೈತ್ಯಿಕ, ಆರ್ಥಿಕ ದೂರಿಗಳನ್ನು ಸಹಿಸುವ ಮನೋಧಾರ್ಥಕ ರೂಢಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದು ಮಾನಸಿಕವಾಗಿ ಒದಗಿಸುವ ಚಿಂತೆ, ವ್ಯಾಸನ, ಕಾಳಜಿಗಳಿಂದ ಅತ ಮುಕ್ತನಲ್ಲ. ಭಕ್ತಿ ಭಾವದಲ್ಲಿಯೇ ಮನಸ್ಸನ್ನು ವರ್ಕೆಫ್ರಿಷ್ಟೆಂಬ ನಿರ್ಧಾರ ಎಷ್ಟೇ ಅಚಲವಿದ್ದರೂ ಸಾಧನೆಯಲ್ಲಿ ಅರ್ಥಂಕಗಳನ್ನೇ ಇರುತ್ತವೆ. ಆಗ ದಾಸರು ಆರ್ಥಿಕಾವದಿಂದ ಹರಿಗೆ ಮೂರೆ ಮೇಗ್ನಾತ್ಮಕ. ಹರಿಯ, ಆಶ್ರಯದಲ್ಲಿಯೇ ದಾಸನ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ನೆಮ್ಮದಿ, ಸಮಾಧಾನ, ಶಾಂತಿ. ಭಕ್ತಿಭಾವವನ್ನು ಸ್ಥಾಯಿಯಾಗಿಸಿರುವ ಕೀರ್ತನ ಸಾಹಿತ್ಯ ಹರಿಯ ಹಿರಿಮೆಯನ್ನು ಶ್ರವಣ ಮನನ, ಚಿಂತನದ ಮೂಲಕ ಎತ್ತಿ ಹಿಡಿಯುತ್ತದೆ. ಹರಿಯ ನಾಮವನ್ನು ನಾನಾ ಪ್ರಸಂಗಗಳಿಂದ ಹಾಡಿ, ಹಾಡಿ, ಕೊಂಡಾಡಿ ನನೆಯುತ್ತದೆ. “ಆಲ್ಲಿರುವುದು ನಮ್ಮ ಮನ, ಇಲ್ಲಿರುವುದು ಸುಮ್ಮನೆ” ಇದು ದಾಸರ ಧ್ವಂಸಣಿಕೆ. ಹರಿಯ ಸಾನ್ವಿಧ್ಯವೇ ಅಂತಿಮ ಲಕ್ಷ. ಇಹಲೋಕದಲ್ಲಿರುವುದು ‘ಸುಮ್ಮನೆ’ ಅದರೂ ವ್ಯಾಧ ಕಾಲಹರಣ ಮಾಡುವಂತಿಲ್ಲ.

ಪರರನ್ನೂ ಜಾಗ್ರತ್ತಿಕರಿಸುವ ಕರ್ತವ್ಯ ಪ್ರಜ್ಞೆಯೂ ಅವರದು. ಇಹದಲ್ಲಿ ಸತ್ಯಂಗ ಹರಿಕಥ ಶ್ರವಣ, ಹರಿಮಹಾತ್ಮೆಯ ಜ್ಞಾನ ಮುಂತಾದವು ನವವಿಧ ಭಕ್ತಿಯನ್ನು ಆಚರಿಸುತ್ತ ಕಾಲವನ್ನು ಸಾಧಕವಾಗಿ ಕಳೆಯಬೇಕು. ಹರಿನಾಮಸ್ತರಣ ಯಾವ ವಿಧಾನದಿಂದಲಾದರೂ ಸರಿ. ಅದು ಹರಿಯ ಸಾನ್ವಿಧ್ಯದಷ್ಟೇ ಮೌಲಿಕ. ‘ಪರವನ್ನು ನಿರ್ದಿಷ್ಟವಾಗಿ ಸಾಧಿಸಲು ಇವರೇ ಸಾಧನ. ಅದುದರಿಂದ ಹೊಸ ಪರಿಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ವರ್ಣಿಸುವುದಾದರೆ ದಾಸರ ಹರಿಭಕ್ತಿ ಉತ್ಪಾದಕ ಪ್ರೇಮ (ಎರಿಕಫ್ರಾಂನ ಅಧ್ಯಾನಿಕ ಪರಿಕಲ್ಪನೆ)ವೆಂದು ಗುರುತಿಸಬಹುದು.

ದಾಸ ಪರಂಪರೆಯ ಮೇಲಲ ಘಟ್ಟದ ಮತ್ತು ಕೊನೆಯ ಘಟ್ಟದ ದಾಸರ ಕೀರ್ತನೆಗಳನ್ನು ಭಕ್ತಿ ಭಾವದ ಮಹಾಮೂರ್ತಿಯ ಹರಿಸಿದೆ. ಪರಮಾತ್ಮನ ಹಲವು ವಿಧದ ನಾಮ ಸಂಕೀರ್ತನೆ ವಣಿಕನೆ. ಕೊಂಡಾಟ, ಪ್ರಸಂಗ ನಿರೂಪಣೆಗಳಿಂದ ಇವು ನಿಬಿಡವಾಗಿವೆ. ಅದರ ದಾಸ ಪರಂಪರೆಯ ಅತ್ಯಂತ ಪ್ರಮುಖ ಸಾಧಕರಾದ ಮುರಂದರ ಮತ್ತು ಕನಕದಾಸರ ಕೀರ್ತನೆಗಳು ನಾಮ ಸಂಕೀರ್ತನೆಯ ಜಂಗಿ ಸ್ವರೂಪವಾದ ಲೋಕದೃಷ್ಟಿಯನ್ನು, ವಿಮರ್ಶಾನಮೋಷವನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ. ಭಕ್ತನ

ಅಂತರಂಗ ಮತ್ತು ಬಹಿರಂಗಗಳನ್ನು ಒಟ್ಟಿಗೆ ತರಿದು, ಬಳಗನ್ನು ಹೊರಿಸಿದ ಹೊರಗನ್ನು ಬಳಗಿನಿಂದ ನೋಡಿದ- ನಿರೂಪಿಸಿದ ಕೀರ್ತನೆಗಳು ಈ ಮಹಡಿಯ ರಿಂದ ಸೃಷ್ಟಿಯಾಗಿವೆ.

ಶ್ರೇರಕ್ :

‘ಹರಿದಾಸಕೂಟ’ದ ಮೂಲ ಪ್ರೇರಕರು ಮಧ್ಯಮತ ಸ್ವಾಜಕರಾದ ಶ್ರೀ ಮಧ್ಯಾಚಾರ್ಯರು. ‘ವಂದೇ ವಂದ್ಯಂ ಸದಾನಂದಂ ದಾಸುದೇವಂ ನಿರಂಜನಂ’ ಎಂದು ಆರಂಭವಾಗುವ ‘ದ್ವಾದಶ ಸ್ತೋತ್ರ’ (ಸಂಸ್ಕೃತ)ದ ರಚನೆಯ ಮೂಲಕ ಮಧ್ಯಾಚಾರ್ಯರು (ಕಾವ್ಯನಾಮ: ಆನಂದತೀರ್ಥ) ಭಾವಧಾರದ ಮೂಲಬೀಜಗಳನ್ನು ತಮ್ಮ ಅನುಯಾಯಾಗಲ್ಲಿ ಬಿಡ್ಡಿರು. ಆಚಾರ್ಯರಾದು ಜ್ಞಾನ ಪ್ರಧಾನವಾದ ಭಕ್ತಿಪಂಥ. ಇವರ ತರ್ಕ, ಮೀಮಾಂಸೆ ಭಾಷ್ಯಾಗಳ್ಬು ಸಂಸ್ಕೃತದಲ್ಲಿರುವುದರಿಂದ ನಾಡಿನ ಜನಸಾಮಾನ್ಯರಿಗೆ ಮಧ್ಯಮತದ ತಿರುಳು ತಲುಪದೇ ಹೋಯಿತು. ಈ ನ್ಯಾಸ್ಯತೆ ಗಮನಿಸಿದ ಆಚಾರ್ಯರ ಶಿಧೂರಲ್ಕಿಷ್ಯಭೂದ ನರಹರಿ ತೀರ್ಥ (೧೧ ನೇ ತತ್ತವಾನದ ಕೂನೆ) ರು ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಕೀರ್ತನೆಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿ ಹಾಡಿದರೆಂಬ ಪ್ರತೀತಿ ಇದೆ. “ಎಂತು ಮರುಜಾಡೆ. ನಾಸಂತು ಮರುಜಾಡೆ? “ಹರಿಯ, ಇದು ಸರಿಯೆ?” “ತಿಳಕೊ ನಿಸ್ಮಾಳಗೆ ನೀನೆನು” ಎಂದು ಆರಂಭವಾಗುವ ಮೂರು ಕೀರ್ತನೆಗಳು ನರಹರಿತೀರ್ಥರ ಕೃತಿಗಳಿಂದು ಏಣಿಸಾಗಿದೆ. ಭಾಷ್ಯ-ಕ್ಷೇತ್ರಿಯ ಧೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಗಮನಿಸಿದಾಗ ಇವು ಇನ್ನೆಯ ಶತಮಾನದಷ್ಟು ಕ್ಷೇತ್ರಿನವಲ್ಲ. ಎಂಬ ತೀರ್ಥವಾನದ ಮೇರೆಗೆ ನರಹರಿ ತೀರ್ಥರು ಹರಿದಾಸ ಪರಂಪರೆಯ ಆರಂಭಕಾರರಾಗಲಾರರೆಂಬುದು ವಿದ್ಯಾಂಸರ ಸ್ವಷ್ಟ ಮತ.

ನು. ೧೪೦೪-೧೫೦೨ ರಲ್ಲಿ ಜೀವಿಸಿದ್ದ ಮುಖಭಾಗಿಲದ ಶ್ರೀಪಾದರಾಜರು ದಾಸ ಪರಂಪರೆಯ ಆದಿ ಪುರುಷರೆಂದು ಪರಿಗಣಿಸಬಹುದು. ‘ರಂಗವೆಲುನ ಅಂಕಿತದಿಂದ ಶ್ರೀಪಾದರಾಜರು ಭಕ್ತಿ ಪ್ರಧಾನ ದೇವರ ಸಾಮಗಳನ್ನು ಗೇಯರೂಪದಲ್ಲಿ ರಚಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಶ್ರೀಪಾದರಾಜರು ಮುಖಭಾಗಿಲನ ವ್ಯಷ್ಟವ ಸಂಪ್ರದಾಯದ ಮತಪ್ರೋಧರ ಬೀಳಾಧಿಪತಿಯಾಗಿದ್ದವರು. ಸ್ವತಃ ವಿದ್ಯಾಂಸರು; ಮಧ್ಯ ಸಿದ್ಧಾಂತದಲ್ಲಿ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ. ಆದರೆ ಪಾಮರರಾದ ಭಕ್ತರಿಗೆ ಮಧ್ಯ ಸಿದ್ಧಾಂತದ ಅರಿವಾಗಲಿ. ಭಕ್ತಿ ನಿರ್ಭರತೆಯ ಹಾಡುಗಳಾಗಲೇ ಇಲ್ಲದಿದ್ದಾಗ, ಭಾಗವತ ಧರ್ಮ ಬಯಸುವುದಾದರೂ ಹೇಗೆ ಕಷ್ಟ? ಎಂಬ ಚಿಂತೆ ಕಾಡಿರಬೇಕು. ಅಂತಹೆಯೇ ಶ್ರೀಪಾದರಾಜರು ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ

ಕೇರಣನೆಗಳನ್ನು ಬರೆದು ಹಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಅನುಕೂಲ ಕಲ್ಪಿಸಿದರಲ್ಲದೆ, ಧರ್ಮಗ್ರಂಥ ಒಂತಪ ಧಾರ್ಮಿಕ ಪ್ರಯಾಂತರಾದ ಈ ಮಾರ್ಧಿಪತಿಗಳ ಪದಿನಾ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡದ ಹಾಡುಗಳು ನಿನಾದಗೊಂಡವು, ಸಂಪ್ರದಾಯ ಮತ್ತು ಸ್ವಾರ್ಥಗಳ ನಡುವೆ ಯಾವ ಕಾಲಕ್ಕೂ ಆತಂಕವಿದೇ ಇರುತ್ತದೆ. ಶ್ರೀವಾದರಾಜರ ಈ ಪಾವುರಪರ ಸುಧಾರಣೆಗಳ ಹಿನ್ನೆಲೆಗಾಗು 'ಗೀರಾಂತ್ರ' ನುಡಿ ಸಂಸ್ಕृತವು ದೇವ ಭಾಷೆ ದ್ರಾವಿದ ಕನ್ನಡವು ವಾಮರ ಭಾಷೆ ಎಂಬ ಮೇಲಿಗೆ ಭಾವನೆಯಿಂದ ಪ್ರೀತರಾದ ಇತರ ಮಾಡುತ್ತಿರುತ್ತದೆ. ಸಂಸ್ಕೃತ ವಿದ್ವಾಂಸರುಗಳಿಂದ ವಿಶೋಧ ಬಿಂದರೂ ಲೆಕ್ಕಿಸದೇ ಭಕ್ತಿ ಮಟ್ಟು ಸಂಸ್ಕृತ ವಿದ್ವಾಂಸರುಗಳಿಂದ ವಿಶೋಧ ಬಿಂದರೂ ಲೆಕ್ಕಿಸದೇ ಭಕ್ತಿ ನಿಧರವಾದ ಕನ್ನಡ ಹಾಡುಗಳನ್ನು ಹಾಡಿ, ಹಾಡಿಸಿ ವ್ಯೇದಿಕ ಧರ್ಮ ಶ್ರೀತ್ವದಲ್ಲಿ ಕಾರಣಾರಾದವರು ಶ್ರೀವಾದರಾಜರು.

ದಾಸಕೂಟ

ಯಾವುದೇ ತತ್ತ್ವಜ್ಞಾನ ಮೂಲಭೂತವಾಗಿ ಮನುಷ್ಯರನ್ನು ಜಡತೆಯಿಂದ, ಮೌಖಿಕ ನಿಬಂಧಗಳಿಂದ ಬಿಡುಗಡೆಗೊಳಿಸಿ, ಶುದ್ಧ ಅರಿವಿನ ಕಡೆಗೆ: ಪ್ರಾಮಾಣಿಕ ಕರ್ಮವು ಕರ್ಮದ ಕಡೆಗೆ ಒಂದು ವಸ್ತು ಸೂತ್ರಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ವಿಧಾನಗಳನ್ನು ಮಾಡಿಸುತ್ತದೆ. ಕ್ರಮೇಣ ಈ ತತ್ತ್ವಜ್ಞಾನ ಬಿಂದು ಗುಂಬಿನ ಸಂಭಾಷಿತ ವಲಯದ ಸೋತ್ಯಾಧಾಗ ಚೋಧಕರು ಆದಕ್ಕೆ ರಾಸ್ತದ ಚೌಕಟ್ಟಿನಿಂದ ನಿರ್ಮಿಸುತ್ತಾರೆ. ಶಾಸ ಬಿಂದು ಶಿಸ್ತ, ಸಂಯುವುದ ಮೂಲಗ್ರಹಿಕಂಪಾಗಿ ಉಳಿಯುವುದಾದರೆ ಸ್ವಾಯಂಸದ್ವಾತ್. ಆರಿವಿನಿಂದ ಅರಿವಿನ ಬೆಳಕನ್ನು ಹಚ್ಚಿಕೊಳ್ಳಬಲ್ಲ ಮೂಲ ದಿಂದವಾಗಬೇಕು ಅದು. ವಾಸ್ತವದ ಅನುಭವಗಳಲ್ಲಿ ಹಾಗಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಎಂಬುದೇ ಅನೇಕರ, ಅನೇಕ ಕಾಲದ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ ಅನುಭವ. ತತ್ತ್ವಜ್ಞಾನಕ್ಕೆ ರಾಸದ ಚೌಕಟ್ಟಿನ ದಾಕ್ಷಿದವರು ಪ್ರಾಮಾಣೀಕರಿಸುತ್ತಾಗಲೂ ಅವರ ಅನುಯಾಯಿಗಳು ಅದರಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಪ್ರಯಾಂತವನ್ನು ತೊಡಗಿಸದೆ, ಮೇಲ್ಮೆದರಿನ ಲಕ್ಷಣವನ್ನು ವಾತ್ರ ಗ್ರಹಿಸಿಕೊಳ್ಳಬರು ಆಥವಾ ತಮ್ಮ ವ್ಯಕ್ತಿಗತ ಅನಿಸಿಕೆ. ಅನುಕೂಲಕ್ಕೆ ತತ್ತ್ವಜ್ಞಾನದ ತೊಳಿನ್ನೇ ವಿಶೋಧಿಸುವಂತಹ ಆಚರಣೆಗಳನ್ನು ಜಾರಿಗೆ ತರುವುದುಂಟು. ಭಾರತೀಯ ತತ್ತ್ವಜ್ಞಾನ ಸಾರ್ವಾರು ವರ್ಣಗಳಿಂದ ಅನುಭವಿಸುತ್ತ ಅನೇಕ ಆಜಾರ ವಿಭಾಗಗಳ ಸಂಒಳಿತಯಾಗಿರುವ ವೇದ-ಉಪನಿಷತ್ತುಗಳ

ತತ್ತ್ವಜ್ಞಾನ. ಸ್ತುತಿ ರೂಪದಲ್ಲಿದ್ದಾಗು ಅದು ಜೀವನ ರೂಪಿಸಿದ ವಿಧಾನ ಅನ್ವಯವಾಗಿದ್ದೀತು. ಮನುಷ್ಯನ ಸಂಸ್ಕृತಿ-ನಾಗರಿಕತೆಯ ತಿರುಳು ಸಾಕಾರಗೊಂಡಂತಿತ್ತು. ಬಿಂದು ಕಾಲದಲ್ಲಿ, ಸ್ತುತಿಗಳು ಬರಲಾರಂಭಿಸಿದಾಗ ವೇದೋಪನಿಷತ್ತುಗಳ ಕತ್ತಿಗೆ ನೇಣಿ ಬಿಗಿದಂತಾಗಿ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಸಮಾನತೆ, ಸಹಜತೆಗಳ ಮನುಸ್ತಿಗಳನ್ನು ಇದು ಸಮಾಜವನ್ನು ರಾಸ್ತದ ಸಿದ್ಧಿಗಳನ್ನು ಅಳವಡಿಸಲು ಹೋಗಿ ಉಂಟು ಮಾಡಿದ ಅನಾದುತಗಳು ಆಚರ್ಯರ ಹೋಕಟ್ಟಿಗೆ ಅಳವಡಿಸಲು ಹೋಗಿ ಉಂಟು ಮಾಡಿದ ಅನಾದುತಗಳು ಆಚರ್ಯರ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಇಂದಿಗೂ ನಮ್ಮಿದಿರಲ್ಲಿವೆ. ಶ್ರೀರ. ಮೂರ್ವದಲ್ಲಿ ಮಟ್ಟಿ ಬೇಕದ ಭಾಗವತ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಗಿರಿಯಾಗಿ ಹಾಗೆಯೇ ಆಯಿತು. ಇಂನೇ ರತ್ನವಾನದಲ್ಲಿ ಧರ್ಮದ ಗಿರಿಯಾಗಿ ಹಾಗೆಯೇ ತತ್ತ್ವದರ್ಶನ ಕೂಡ, ಮಾಡಿವಂತಿಕೆ ರಾಸ್ತದ ಮಧ್ಯಾಚಾರ್ಯರು ಹೋಧಿಸಿದ ತತ್ತ್ವದರ್ಶನ ಕೂಡ, ಮಾಡಿವಂತಿಕೆ ರಾಸ್ತದ ಮಧ್ಯಾಚಾರ್ಯರು ಹೋತ್ತಾಗಿ. ಕರ್ಮತತನವೇ ಅದರ ಆಚರಣೆಯ ವಿಧಾನ ವಾದಗಳ ಕಗ್ಗಂಟು ಸೋತ್ಯಾಗಿ. ಕರ್ಮತತನವೇ ಅದರ ಆಚರಣೆಯ ವಿಧಾನ ವಾದಗಳ ವಾಸ್ತವಿಕರಂಥವರು ಅದನ್ನು ದಾಸಕೂಟಕ್ಕೆ ಒಷ್ಟಿಸುವ ವಿಚೇಕ ಹೋರಿದರು.

ವ್ಯಾಸಕೂಟವು ಮಧ್ಯಮತದ ಸೂತ್ರಗಳನ್ನು ಸಂಸ್ಕृತದಲ್ಲಿಯೇ ಉಳಿಸಿಕೊಂಡು ದಾಕ್ಷಾರ್ಥ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯನ್ನು ಪಾಠ ಮೊದಲಾದವ್ಯಾಗಳಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿತ್ತು. ಅಲ್ಲಿ ಗ್ರಂಥರಚನೆಯೂ ಆದವು. ಚೋಧನಾ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ನಡೆಯಿತು. ಹೀಗೆ ಅದು ನಾಲ್ಕು ಗೋಡೆಯ ಮಧ್ಯ ವಿದ್ವಾಂಸರ ಸೋತ್ಯಾಗಿ ಉಳಿದಾಗ ತತ್ತ್ವದ ತಿರುಳನಿಂದ ಜನತೆಗೆ ಸಿಗುವುದಾದರೂ ಏನು? ಭಕ್ತಿಗಿಂತ ಜ್ಞಾನ ಮಿಗಿಲು, ಕನ್ನಡಕ್ಕಿಂತ ಸಂಸ್ಕृತ ಶ್ರೇಷ್ಠ, ಆಚರಣೆಗಿಂತ ವಿಜಾರ ಮುಖ್ಯ ಎಂಬ 'ಮುಕೀಯ' ನಡವಳಿಕೆಗಳಿಂದ ಹೊರಬಂದ ವ್ಯಾಸತೀರ್ಥರು ಭಕ್ತಿ ಪ್ರಧಾನವಾದ ನೀತಿ ನಿರೂಪಣೆಯಲ್ಲಿ ಸರ್ಜಿವಾದ ಭಾವ, ಬುಧಿಗಳನ್ನು ಹದವಾದ ನುಡಿಯಲ್ಲಿ ಬೆಸೆಯಬಲ್ಲ ಮಾರ್ಗ ತರೆದರು. ವ್ಯಾಸರಾಯರ ನಿಮ್ಮಿರ ಪ್ರಾಮಾಣಿಕ ನಡವಳಿಕೆಯೇ ದಾಸಕೂಟದ ಆಸ್ತಿಭಾರ ಎನ್ನುಬಹುದು.

ದಾಸಕೂಟಕ್ಕೆ ಮೂಲತತ್ತ್ವವಾದ ಮಧ್ಯಮತದ ನಂಬಿಕೆ ಹೀಗಿದೆ: ದೇವರು ಈತ, ಮನುಷ್ಯ ದಾಸ; ಜಗತ್ತು ಸತ್ಯ, ಸಂಸಾರವು ಪ್ರಮುಖಿಲ್ಲ; ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಭೇದವಿದೆ. ತಾರತಮ್ಯವಿದೆ (ಈ ಬೇದ ಬದು ವಿಧ). ಸ್ವಾ ಸುಖಾನುಭವವೇ ಮೋಕ್ಷ. ಈ ಮೋಕ್ಷಕ್ಕೆ ಸಾಧನವೇ ಭಕ್ತಿ. ನಾಜಿನ ನುಡಿಯಾದ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ತತ್ತ್ವ ಹೋಧಿ ಮಾಡಲು ದೇವರನಾಮ, ಸ್ತೋತ್ರ, ಕೇರಣ, ಸುಖಾದಿ, ಉಗಾಭೋಗ ನೀತಿ ಪದಗಳನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸಿದರು. ಹಾಡಿದರು. ಜನಸಮುದ್ದಿ ದೃಷ್ಟಿ ಇಂದ್ರಿಯ ಪರಿದಾಸರು ತಮ್ಮ ಕೃತಿಗಳಿಗೆ ಸಂಗೀತದ ಮಾಡುತ್ತು ಆಳವಡಿಸಿದರು. 'ಕರ್ಮಾಂತ ಪದ್ಧತಿಯ ಮುಂದು, ದಾಸರ ಪದ ರಚನೆ ಮತ್ತು ಹಾಡುಗಾರಿಕೆಯ ಸಂಗೀತ'

ಸ್ವಾಮಿಗಳಲ್ಲಿದೆ. ಹಾಡುಗಳಿಗೆ ತಾಳ- ಅಲಂಕಾರಗಳನ್ನು ಅಳವಡಿ, ಖಟ್ಟ ಮಾಡಿಗಳಲ್ಲಿ ಹಾಡಿ ಕೊರಿಸಬವರು ದಾಸರು.

‘ದಾಸಕಣಿ’ದ ಉಂಟ ಚ್ಯಾಸರಾಯಿರಿದ ಆಗಿ-ಹಾರಂದರದಾಸರು, ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದ ವಾತ್ಯ ವಾರಿಯಾಜದು ಈ ಮುಂದರಿಂದ ಸುಭದ್ರಾಯಾಯಿತು. ಈ ಮುಂದರಿಂದ ಮಾರ್ಪಿಣಿಯರನ್ನು ಹಾಸನಾಡಿಕ್ಕೆ ಪರಂಪರೆಯ ಮೇದಲನ್ನಿಂದ ಅಭ್ಯುದ್ಯ ಕೃಷ್ಣರಾಯಿಂದು ರಾಧಾಕಾಶದಲ್ಲಿ ಗುರುತಿಸಬಾಗಿದೆ. ಆನುಭವ, ವಿಜ್ಞಾನ, ಸಾಂಕ್ರಾಂತಿಕ ಸುಂದರ ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ಸಾಧಿಸಿದ ಮಾರ್ಪಿಣಿಯಿರದು. ಭಕ್ತಿಯ ಸಾರಮ್ಯವನ್ನು ಲಾಕ್ಷ್ಯವಾಗಿ ಆಸುಧಿಸಿ, ಏಷ್ಟು ಶೈಲಿಯಲ್ಲಿ, ಮಹಿಳ ಬಗೆಗಳ್ಲಿ ಅಭಿಭೂತವಾಗಿರ ಶ್ರೀಯನ್ನು ಹಾರಂದರ-ಕಾರಣಾಸದ್ಯಾಯಿರಿಗೆ ಸಳ್ಳುವದು.

ದಾಸರ ಜೀವನ ಧರ್ಮ

ದಾಸ ಜೀವನ ಪರಿಷ್ಕಾರಗೆ ಮೀರಬಾದುದ್ದರ್ಲಿ ಭಕ್ತಿ, ಅಕ್ಷರ, ದೃಢಾಗ್ರಾಂತಿ ಲಾಕ್ಷ್ಯವಾಗಿ ಆದರ ಜೀವನ ತಿಳಿ ಆದೆ. ಅತಿ ಮೋಹ, ದಾಸ, ಮತ್ತು ದಾಗಿಳಿದ ಮತ್ತು ದಾಗಿ ಸಮರ್ಪೇಳನವನ್ನು ಕಾಂತ್ಯಕೊಳ್ಳುವಂತೆ ಆಸುಭಾಗಿಂದ ಮತ್ತು ನಿಮಿಷಾಂತರದಲ್ಲಿ ದಾಸರ ನಿತ್ಯ ಕರ್ತವ್ಯ, ‘ದಾಸಕಣಿ’ಕ್ಕೆ ಗೋಪನಾದರಲ್ಲಿ ಈ ಕ್ಷಿಂಗ ಗುಣ-ಲಕ್ಷಣಗಳಿರುವುದು ಅನಿವಾರ್ಯವಾಗಿತ್ತು.

- ❖ ದಾಸರಿಗೆ ಸಂಗೀತ ಜ್ಯೋತಿರಿಂದೇ; ಜರ್ಗೆ ಶತಿಹಾಸ, ಮರಾಠಿ ಮತ್ತು ಸಮಾಜಲೋಗಿಕೆ ನಿರ್ಣಿತ ಸದರ್ಕಿಗಳ ಆರಿಷ್ಟ ಇರಬೇಕು.
- ❖ ದಾಸರು ಒಲ್ಲಿಯ ದೇಹಭಾಷ್ಯಕ ಪದ್ಧರಿಂದೇ. ಏಕೆಂದರೆ ದಾಸರೇ ಒಂದೇದೇ ಕಳಿಕೆ ಮಾಸದಂತಹದಿಂದೆ; ಉನಾಗಿ ಸಹಾದೆ ಸಂಚರಿ, ಉಪವಾಸ, ಪರಮಾತ್ಮ ಸಾಧನದಂತಹದು. ಇದನ್ನು ತಾಳಕ್ಕಳಿಲ್ಲಾ ಅರ್ಥಾಗ್ನಿ ಶಕ್ತಿ ಆದ್ಯತ್ವ.
- ❖ ದಾಸರಾದವರು ಯೋಗ್ಯ ಗುರುತಿರಿಂದ ದಿಕ್ಕೆ ಪದ್ಯಬರ್ಧಿತ ಗುರುವನ್ನು ಅಶ್ವಯು. ಕೃಷ್ಣದೇಸರ್ವಿ ಮಹಾಷ್ವರಿಗೆ ಜ್ಯೋತಿಂಧಿಸಬರ್ಧಿತ. (ಗುರುತಿನ ಗುರುತಿನಾಗುವ ಕರಕ ದೀರ್ಘಾಯಿದಗ್ಗೆ ಮುಕುತಿ; ಮರಂದರ ದಾಸರು)
- ❖ ದಾಸರಾದವರು ಕೊಡಬೇಕಾದ ಪ್ರತಿಜ್ಯೇಷಿಂದಿದೆ: “ಜಾಲ ಮಾಡಿಸು; ಸೂರ್ಯಾಂದು ಎನ್ನೇನು: ತಾಳಗಿಂದು” ಈ ಪ್ರತಿಜ್ಯೆ ಕೊಡಬಿ ಮುಖ್ಯಿಕಾರಣ-ದಾಸರ ಭೌತಿಕ ಸ್ವಿತ್.

ದಾಸಕಣಿಕ್ಕೆ ಸೇರಿದಂತಹಾದವರು ಸಂಸಾರ-ಗೃಹಾಂತರದ ಕೊರೆದ ಹಾಸ್ಯಾಗಳು, ಏರಾಕ್ರಿಸ್ಟಾ ಅಭರಣ ಅಭರಣ ಮಂಡಿ ಮಾಡುತ್ತಿರು, ಮಾನೆ ಲಾಖುವರೆ. ಸಂಸಾರಿಸಿದ್ದೇ ಸಂಸಾರದಿಂದ ಬಿಂದು ಶ್ರೀರಾಮನ್ನು ಗೆಲ್ಲಿದೇಂದು ವಾಪ್ರಾರ್ಥಿಕ ಆರ್ಥ ಆದರದು. ಸಂಸಾರಿಸಿದಾದವನು ಯಾವಾದೇ ನೇರದಲ್ಲಿ ಸಾಳ ಮಾಡಬಹುದು. ಈ ಸಾಲಗಾರ ಸ್ವಿತಿಯೇ ಪ್ರತಿಕ್ಕೆ ಆದ್ಯಾತ್ಮ ಮತ್ತು ಸಮಾಜಕ್ಕೆ ಮಾಡಬಹುದು. ಆದ್ದರಿಂದ ಸಾಲ ಮಾಡಿಸು ಎಂಬ ಪ್ರತಿಕ್ಕೆ ಅನಿವಾರ್ಯ ಸಾಲಗಿಂದ ಆಧಿಕರಣದಿಂದ ಸ್ವಾಧಿಷ್ಠಾನ, ಮತ್ತು ಆಧಿಕವಾಗಿ ಮಿರಾಂತ್ಯಾ ಆಧಿಕರಣದಿಂದ ಸಾರಾಜಕ ಏಕ್ಷರ ದಾಸಿಗಿರ್ಹಾ “ಸಾಲದು ಎನ್ನು ಎಂಬಲ್ಲಿ” ಯಾಗಿರಿದೆಂದು ಸಾರಾಜಕ ಏಕ್ಷರ ದಾಸಿಗಿರ್ಹಾ “ಸಾಲದು ಎನ್ನು ಎಂಬಲ್ಲಿ” ಕ್ರಾಂತಿಕಾರದ ಪ್ರಾಣಾದುವಿದೆ. ಬಂದುದಾಸನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿ, ಥೋಗಿ, ದೇವತಾದೇವತೆಗೆ ಕ್ರಾಂತಿಕಾರದ ಪ್ರಾಣಾದುವಿದೆ. ಸಾರಾಜಕ ಎನ್ನಿಂದ ಸರಳತ್ವದ್ವಾರೆ ಅಂತಿಕ್ಕೆ ಅಸಂಖ್ಯಾತ ಕಾರಣ. ಇದರ ನಿರಾರ್ಥಕ ಆದ್ಯತ್ವ ಸಾಲಗಿಂದ ಮಿರಾಂತ್ಯಾದ ಪ್ರತಿಕ್ಕೆ ಜ್ಞಾನಿಯೂ ಆಡಕಾಗಿದೆ. ಹಿತಕರ ಸಮಾಜಕ್ಕೆ ಇದು ಮಿರಾಂತ್ಯಾದ ಪ್ರತಿಕ್ಕೆ ಜ್ಞಾನಿಯೂ ಆಡಕಾಗಿದೆ. ನಿರಾರ್ಥಕ ಆಗಿತ್ತು “ನಾಳಗಿಂದು” ಎಂಬಿಲು ಆಸಂಗ್ರಹ ಪ್ರತಿಕ್ಕೆ, ಸಾಳನ ಜ್ಞಾನಕ್ಕೆ ತಾಂತ್ರಿಕ ಆಗಿತ್ತು. ಕೊಳ್ಳಿಸಿದೆ ಅಸಂಗ್ರಹ ಪ್ರತಿಕ್ಕೆ, ಸಾಳನ ಜ್ಞಾನಕ್ಕೆ ತಾಂತ್ರಿಕ ಆಗಿತ್ತು. ಆಸೆಯಿಂದ ಕೊಳ್ಳಿಸಿಟ್ಟು ಲೋಧಿಯಿಂದ ವರ್ತಿಸಿಕೊಂಡು ಹೀಗೆ. ಕೊರಗುವುದು, ಆಸೆಯಿಂದ ಕೊಳ್ಳಿಸಿಟ್ಟು ಲೋಧಿಯಿಂದ ವರ್ತಿಸಿಕೊಂಡು ಹೀಗೆ. ಶ್ರೀರಾಮಿಗೆ ಸಮರ್ಪಿಸಿ ಪಾಡಿಕೊಂಡವನಾದ್ದರಿಂದ ‘ದಾಸ’ಸನ್ನು ಪರಿಯೇ ಸಮಾಜ ಮರಾಜನ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಸೋದಿಕೊಳ್ಳುವುದು.

ಜ್ಞಾನಕ್ಕೆ ತಮ್ಮ ಕಾಡುಗಳಿಂದ ವಿಕೆದೋಧಿ, ರಂಜನೆ ವರಜನ್ಮಾ ಬಳ್ಳಿನೇ ಮಾಡಬಲ್ಲಿವರಾಗಿಷ್ಟು ದಾಸರು ಜನರಿಂದಲೇ ಮೋಹಿಸಲ್ಪಡುತ್ತಿದ್ದರೂ. ಹೀಗೆ ಸಮಾಜದಿಂದ ಮೋಹಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ದಾಸರಿಗೆ ಸಾಮಾಜಿಕ ಮೂಲ ಕಲೆಯ ಮೇಲೆತ್ತು ಸಮಾಜದಿಂದ ಮೋಹಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ದಾಸರಿಗೆ ಸಾಮಾಜಿಕ ನಿತ್ಯ-ನಿಯಮಗಳನ್ನು ಶ್ರೀಕರಂತೆ ಮೇಲಿಂದಿದ್ದರು. ಸ್ತುತಿ ತಮ್ಮ ಸಡಕೆಯಿಂದ ಆವರು ನಿತ್ಯಿಂದಿನ ಶ್ರೀಕರಂತೆ ಮೇಲಿಂದಿದ್ದರು. ಅತಿಂದಿನ ಶ್ರುಗ್ರಾ, ಆಸಂಗ್ರಹ ಪ್ರತಿಕ್ಕೆ, ಭೂಮಿ ನಿರಾರ್ಥಕ ಪಾಲಿಕೆ ತೋರಿಸಿದರು. ಅತಿಂದಿನ ಶ್ರುಗ್ರಾ, ಆಸಂಗ್ರಹ ಪ್ರತಿಕ್ಕೆ, ಭೂಮಿ ನಿರಾರ್ಥಕ ದೇಹದ ಮತ್ತು ಮನಸ್ಸಿನ ಅರ್ಜೋಗ್ರಾಹಿ ದುರ್ವಾಸಾರಿಂದಿತೆ. ಆಗ್ನೇ-ಹಡಗಣಿಯಿಂದ ದೂರ, ಮಾಡಿದು ತಿನ್ನುವ ಫಲ-ಇವು ದಾಸರ ನಿತ್ಯ ನಡತೆಗಳು.

ಷಟ್ಕೀ ತನ್ನ ಪರಿಶುದ್ಧತೆಯನ್ನು ದೃಷ್ಟಿಕಾಗಿ ಮಾನಸಿಕವಾಗಿ ಮತ್ತು ಕ್ರಿಯಾತ್ಮಕವಾಗಿ ಪರಿಪಾಲಿಸಬೇಕೆಂಬುದೇ ದಾಸರ ಆರ್ಥ. ಸಮಾಜದ ಮೂಲಧಾರಕ ಪ್ರತಿಕ್ಕೆ, ಕಡತ ತನ್ನ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವನ್ನು ಸ್ವೇಚ್ಛಿಗಾಗಿ ಬಳಸಬೇಕೆಂದರೆ ಮಾಡಬಹುದು ಎಂಬುದೂ ಮುಖ್ಯಿಕಾರಣ-ದಾಸರ ಭೌತಿಕ ಸ್ವಿತ್.

ಸಾಬಿನ ಮಧ್ಯದ ಬದುಕು ಕೇವಲವಾದುದೂ ಅಲ್ಲ; ಒಂಟಿಯಾದುದ್ದು ದೇಹದೊಳಗಿನ ಆತ್ಮ ಎಷ್ಟೇ ಸ್ಪೃತಂತ್ರ, ಸಹಜ ಪರಿಪೂರ್ವಿದ್ಧರೂ ಆದಕ್ಕೆ ಭಾಷಾ ವಿಳಾಸ ಪಡೆಯಲು ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಸಂಸ್ಕಾರವಂತನಾಗಬೇಕು. ಈ ಸಂಸ್ಕಾರ ನಂತರ ಮುಕಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ್ದು; ಅಂದರೆ ಸಾಮಾಜಿಕ ವ್ಯವಹಾರಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ್ದು ಮೊರಾಗಿಂದ ಒಳ ವ್ಯಾಪಾರವನ್ನು ನಿಗ್ರಹಿಸಿದರು.

ಮಾನವ ಜನ್ಮ ಮೊದ್ದದ್ದು

ಪ್ರಸ್ತುತ ಸಂಕಲನ ಖಾಗೋಂಡಿರುವ ಈ ಪದ್ಗಳು ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ದಾಸರ ಸಾಮಾಜಿಕ ಚಿಂತನೆಯನ್ನು ಪ್ರತಿಪಾದಿಸುವಂತಿದೆ. ಈ ಚಿಂತನೆಯಲ್ಲಿ ಭಕ್ತಿ-ಭಕ್ತಿಮೂಲವಾದ ದಾಸರ ಮನೋಭಾವ, ಭಕ್ತಿಯನ್ನೀ ಸಾಧನ ಮಾಡಿಕೊಂಡ ಮುಕ್ತಾಗಾಗಿ ಪಂಬಳಿಸಿದ್ದು, ಇದಕ್ಕೆ ವ್ಯಾಗ್ಯದ ನೇರವೂ ಇದೆ. ಹಾಗೆಂದು ದಾಸರ ಕೇವಲ ವ್ಯಕ್ತಿ ಮೊಕ್ಕೆಗೆ ಅಂಟಕೊಳ್ಳದೆ ಪಯಾರಾಯವಾಗಿ ತಮ್ಮ ಸಮಾಜದ ಉತ್ತರ ಜೀವಗಳ ಮೊಳ್ಳವನ್ನು ಆರ್ಥಿಸಿದರು. ಅವರಿಗೆ ಗೊತ್ತಿತ್ತು; ಅಜ್ಞಾನದಿಂದ ಅದಾರದಿಂದ, ಶೋಭ-ಮೋಹಗಳಿಗೆ ಮನುಷ್ಯ ಬಿಲಿ ಜೀಳುತ್ತಾನೆ. ಇವು ಅದನ ಪ್ರಶ್ನೆಯನ್ನು ತುರುದು ವಾಡುತ್ತದೆ. ಕುರುಡುತನದಿಂದ ಆತ್ಮಾರ್ಥಿಯಾಗುತ್ತಾನೆ. ಸ್ವಾಧ್ಯಾತ್ಮ ಇತರರಿಗೆ ಬಾಧ್ಯ ಉಂಟು ಮಾಡಿ ಸಾಮಾಜಿಕ ಇರವು ವಿಷಮವಾಗುತ್ತದೆ. ವ್ಯಕ್ತಿಯನ್ನು ಸ್ವಾಧ್ಯಾತ್ಮರರ್ತಿಗೆ ಈದು ಮಾಡುವ ಎಲ್ಲ ಬಗ್ಗೆಯ ಅನಿದ್ವಾಗಳನ್ನು ದಾಸರು ವ್ಯಕ್ತಿ ಚೆಚ್ಚೆಗೆಗೆ ಕಂಟಕವೆಂದು ಗ್ರಹಿಸಿದರು. ಈ ಕಂಟಕಗಳ ನಿವಾರಕಗಾಗಿ ಅದರು ದೇವೋಪಾಸನೆ, ನಾಮಸ್ವರಗಿಂತ ವಿಧಾನ ಸೂಚಿಸಿದರು. ಈ ವಿಧಾನಗಳೂ ಕೂಡ ಜಿಪ್ಪಾರಿಕವಾಗಿ ತೋರಿಕೆ (ಉಂಬ) ಯಾಗಿ ಉಳಿದಾಗ ವ್ಯಕ್ತಿನ ಅಂಧಾಯವಿದೆ ಎನ್ನಿಸಿತು. ಅದನ್ನು ಬಿಂಡಿಸಿದರು. ದೇವ, ಮುಖ್ಯವಾದ, ನಾಟಕೀಯತೆಗಳು ಬಹಿರಂಗ ಸತ್ಯವನ್ನು ತೋರಬಹುದು, ಅಂತರಂಗ ರೂಪಿ ಮಾಡಲಾರವು. ವ್ಯಕ್ತಿ ಸುಧಾರಣೆಯೇ ಸ್ತುತಿಮಿಕವಾದ ಮತ್ತು ಅಂತಿಮವಾದ ಗುರಿಯಾಗಿರಬೇಕೆಂಬುದು ದಾಸರ ಸಾಮಾನ್ಯ ತತ್ತ್ವ. ಈ ನಿಷ್ಠಿಸಲ್ಲಿ ಯೋಚಿಸಿದ ಮತ್ತು ವಿಮರ್ಶಿಸುದ ದಾಸರ ಬಹಿಮುರ್ಖಿಯೇ ದೃಷ್ಟಿಕೋನದೇ ಸಮಾಜಪರ ಕೇರ್ತನೆಗಳಿಗೆ ಪ್ರೋರಕ ಅಂರವಾಗಿದೆ.

ಆರಂಭಕಾಲದ ದಾಸರ ಕೇರ್ತನೆಗಳಲ್ಲಿ ಭಕ್ತಿಯ ತೀವ್ರತೆ, ಸಮರ್ಪಣೆ, ಭಕ್ತಿಮೂಲದ ಮೂಡಿದೆ. ಮೈಮರನು ತನ್ನಯತೆ ಆವೃಗಳ ಮಾರ್ಗಿಗೆ ಶೈಲಿಯಲ್ಲಿ ಮೂಡಿದೆ. ಈಮರನು ಪರವಾತನ ಧ್ಯಾನದಲ್ಲಿ ಲೀನವಾದಾಗಲೇ ಗುಣ. ಸುಂತ ಅಸ್ತಿತ್ವ ಮರತು ಪರವಾತನ ಧ್ಯಾನದಲ್ಲಿ ಲೀನವಾದಾಗಲೇ ಗುಣ. ಸುಂತ ಅಸ್ತಿತ್ವ ಮರತು ಪರವಾತನ ಧ್ಯಾನದಲ್ಲಿ ಲೀನವಾದಾಗಲೇ ಗುಣ. ಈ ಮರತುವಿಕಿಯಿಂದ ಭಕ್ತನು 'ಇವ'ದ ಕೊರತೆಗಳನ್ನು ಭಕ್ತಿಯ ಅನುಭವ ಸಾಧ್ಯ. ಈ ಮರತುವಿಕಿಯಿಂದ ಭಕ್ತನು 'ಇವ'ದ ಕೊರತೆಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ದಾಸತ್ವದ ಪರಿಶುದ್ಧಿ ಪಡೆಯಬಲ್ಲ. ಪ್ರವೃತ್ತಿಗಳನ್ನು ಕಡೆಗೆ ಸಬಲ್ಲ; ಮತ್ತು ದಾಸತ್ವದ ಪರಿಶುದ್ಧಿ ಪಡೆಯಬಲ್ಲ. 'ದಾಸಕೂಢಿ' ಪರಂಪರೆ ಅನೇಕ ಭಕ್ತಿ ಸಂಕೇರ್ತನೆಗಳಿಂದ ಶ್ರೀಮಂತವೊಳಿಯೆಂಬ ಸಂಕೇರ್ತನೆಯಾಗಿ ಭಕ್ತಿ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಬೆಳೆದು ಭಕ್ತಿಯ ಜನಶ್ರಯವೂ ಆಗಿತ್ತು. ಪೂರ್ವಾಣಿಕ ಭಕ್ತಿ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಬೆಳೆದು ಭಕ್ತಿಯ ಜನಶ್ರಯವೂ ಆಗಿತ್ತು. ಪೂರ್ವಾಣಿಕ ಭಕ್ತಿ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಬೆಳೆದು ಭಕ್ತಿಯ ಜನಶ್ರಯವೂ ಆಗಿತ್ತು. ಪ್ರಾಯಾಣಿಕ ಭಕ್ತಿ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಬೆಳೆದು ಭಕ್ತಿಯ ಜನಶ್ರಯವೂ ಆಗಿತ್ತು. ಆದ್ದರಿಂದ ಕಂಡೋಲನ ವಲ್ಲಿಯಲ್ಲಿ ಚರ್ಚೆ ಪಾರಿಸಿತ್ತು. ಜರ್ಗೆ ಕವಿತನ, ಆತ್ಮವಂಚನ ಮತ್ತು ಜನಶ್ರಯವೂ ಆಗಿತ್ತು. ಪೂರ್ವಾಣಿಕ ಭಕ್ತಿ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಬೆಳೆದು ಭಕ್ತಿಯ ಜನಶ್ರಯವೂ ಆಗಿತ್ತು. ಆಂದೋಲನದಲ್ಲಿ ನುಸ್ಖಳಿದ್ದವು. ಇದು ಎಲ್ಲ ಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಆಂದೋಲನದಲ್ಲಿ ನುಸ್ಖಳಿದ್ದವು. ಇದು ಎಲ್ಲ ಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಆಂದೋಲನಗಳೂ ಒದಗುವ ಧರ್ಮ ಸಂಕಳಿ ಸ್ಥಿತಿ. ಆಂದೋಲನ ಎಲ್ಲ ಬಗೆಯ ಅಂದೋಲನಗಳೂ ಒದಗುವ ಧರ್ಮ ಸಂಕಳಿ ಸ್ಥಿತಿ. ಅವರು ಹೊಗಿದ್ದರು ಭಾವಕರಿಯಲ್ಲಿ ಚ್ಯಾಮರತು ಮನುಷ್ಯರೆಯವಂತಿಲ್ಲ. ಅವರು ಹೊಗಿದ್ದರು ಭಾವಕರಿಯಲ್ಲಿ ಚ್ಯಾಮರತು ಮನುಷ್ಯರೆಯವಂತಿಲ್ಲ. ಸುಮಿತ್ರೆ ಆತ್ಮಪರಿಶೀಲನಗೆ ತೊಡಗಿ, ಆಂದೋಲನವನ್ನು ಮಾಳ್ಳಿ ಮಾಡುವಂತೆ ಸ್ವಾಧ್ಯಾತ್ಮವನ್ನು ಲಕ್ಷಿಸಲೇಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಭಕ್ತಿ ಪಂಥದ ಸಾಮಾಜಿಕ ಹೊಂಗಾರಿಕೆ ದೌರ್ಬಲವ್ಯವನ್ನು ಲಕ್ಷಿಸಲೇಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ಪಂಥದ ಸಾಮಾಜಿಕ ಅರಿವನ್ನು ಪದಗಳ ಮುಖ್ಯಾಂತರವೇ ತೋರಿಸುವ ಇದು. ಈ ಬಗೆಯ ಸಾಮಾಜಿಕ ಅರಿವನ್ನು ಪದಗಳ ಮುಖ್ಯಾಂತರವೇ ತೋರಿಸುವ ಕಷ್ಟನ್ನು ಪುರಂದರದಾಸರು ಮತ್ತು ಕನಕದಾಸರು ಆತ್ಮಂತ ಪ್ರಭಾವಶಾಲಿಯಾಗಿ ಕಷ್ಟನ್ನು ಪುರಂದರದಾಸರು ಆಗಿತ್ತು. ಉಳಿದೆಲ್ಲ ದಾಸ ಗುರುಗಳಿಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚಿನ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ, ಅಭಿವೃತ್ತಿಯಿದ್ದರೆ. ಉಳಿದೆಲ್ಲ ದಾಸ ಗುರುಗಳಿಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚಿನ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ, ಅಭಿವೃತ್ತಿಯಿದ್ದರೆ. ಈ ಕಾರಣದಿಂದಲೇ ಪ್ರಸ್ತುತ ಸಂಕಲನದಲ್ಲಿ ಪುರಂದರ ಜಾಸದ್ವಯರುರು. ಈ ಕಾರಣದಿಂದಲೇ ಪ್ರಸ್ತುತ ಸಂಕಲನದಲ್ಲಿ ಪುರಂದರ ಜಾಸದ್ವಯರು. ಈ ಕಾರಣದಿಂದಲೇ ಪ್ರಸ್ತುತ ಸಂಕಲನದಲ್ಲಿ ಪುರಂದರ ಜಾಸದ್ವಯರು.

ಉತ್ತಿನೆಯ ಶತಮಾನದ ಕನಾಂಟಕ ವಿಜಯನಗರ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯದ ನರಗಳು ಖಚಿತವಾಗಿ ಕಂಡಿತ್ತು. ಆದರಿದು ಹಾಲಿನ ಹೆಡಯ ಕೆಳಗೆ ನೇರಳಾಗಿದ್ದಿತು. ರಾಜರುಗಳ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನ, ಮಾಂಡಲಿಕರುಗಳ ಶ್ರೀಮಂತಿಕೆ, ಅಗಸ್ಟೋ ಆರ್ಥಿಕ ಸಂಪನ್ಮೂಲ ಇವು ವರಕ್ಕೆಯಿರ ಕಣ್ಣನ್ನು ಪಕ್ಕಿಸುವಂತಿದ್ದವು. ಹೊಂಬುವಾಕುವ ಹೇಳಿಗಳಿನ ಕ್ರಿಗಳಿಗೆ ಕುಮ್ಮಕ್ಕು ಕೊಡುವಂತಹ ಪ್ರವೃತ್ತಿಗಳೂ ಇಲ್ಲಿ ಕಾಣಿಸಿಕೊಂಡಿರಬೇಕು. ವಿಷಯಾಲಂಪಡಿತೆ, ಸಂಗ್ರಹ ಪ್ರವೃತ್ತಿ, ಸಂಪತ್ತಿನ ಕಬ್ಬಿಕೆ, ದೂರಕೆಗಳು ಹೆಚ್ಚಿದರೆ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಸೌಹಾದರ್ಕೆ, ಸಹಾರ ಕಡಿಮೆಯಾಗಿ ದ್ವೇಷ, ಮತ್ತು ಅನ್ಯಕ್ಕೆ ತಲೆಮೋರುತ್ತವೆ. ಧರ್ಮ, ದೇವರುಗಳ ಕಲ್ಪನೆ ಕೂಡ ಸ್ವಾಧ್ಯಾತ್ಮೀಕ್ರಿತ ಲಾಭಕೋರ ಸಂಗತಿಯಾಗುತ್ತದೆ. ಇದೇ ಧರ್ಮಗ್ರಂಥಿ, ಈ ಸ್ವಾತ್ಮಿಗೆ ವಿಧಿಯ ಸಂಚಯ ಕಾರಣವೇ? ಮನುಷ್ಯ ಬುದ್ಧಿ ಕಾರಣವೇ? ಎಂಬುದು ಪ್ರಜ್ಞಾವಂತರ ಎದುರಿಗಿನ ಪ್ರಶ್ನೆ.

ಮರಂದರ-ಕನಕದಾಸರುಗಳು ತಮ್ಮೆದುರಿನ ವಿಷಮ್ಮಿತಿ ಮತ್ತು ತಮ್ಮೆ ದ್ವೇಷಕ್ಕೆ ದೇವಸಂಪನ್ಮೂಲಿ ಬಂಬಿದ ಮಾರ್ಪಾಟಿನಿಂದ ತಮ್ಮ ಸಮಾಜಕ್ಕೆ ಬೋಧಿಸಿದ ಹಾರದೆರೆ-ವ್ಯಕ್ತಿ ತನ್ನನ್ನು ತಾನು ಗೆದ್ದುಕೊಳ್ಳುವಂತಹ ಮನೋಭಾವ ರೂಪಿಕೊಳ್ಳುವುದು. ಸಂಸಾರದಲ್ಲಿದ್ದೂ ಆದು ನೀಡುವ ಆರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಸೋಳಿದ ಸ್ವಾತ್ಮಾತ್ಮೀಯಿಂದ ಗೆಲ್ಲುವುದು. ಭಕ್ತಿಯ ಸಾಧನೆ, ವೈರಾಗ್ಯದ ಸಾಧ್ಯತೆಗಳಿಂದ ಬದುಕನ್ನು ಮುಕ್ತಾದೆಸುವುದು. ಇದರಿಂದ ತನ್ನೊಳಗಿನ ವೇರಿಯನ್ನು ನಿಯಂತ್ರಿಸ ಬಹುದು. ಹೇಳಿಗಳಿನ ರತ್ನವನ್ನು ಹಿಂಸೆಯಿಲ್ಲದೆ ನಿವಾರಿಸಬಹುದು. ಸಮಾಜ ಜೀವನವನ್ನು ದುರುಪಾಗೊಳಿಸುವ ಅನಿಷ್ಟ ಪ್ರವೃತ್ತಿಗಳ ವಿರುದ್ಧ ಭಕ್ತಿಪಂಥ ದ್ವಿನಿ ಎತ್ತಿದ್ದು ಆದರ ಬ್ರಹ್ಮಾಣಿಕತೆ, ಮತ್ತು ಸಮಕಾಲೀನ ಪ್ರಜ್ಞಾಯನ್ನು ಎತ್ತಿ ತೋರಿಸುವ ಸಂಗತಿ. ಆದರೆ ಇದು ಅಂದಿನ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಬೀರಿದ ಪ್ರಭಾವ ಪರಿಣಾಮ ವಿನಂಬಾದು ಅಳೆಯಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ದಾಸ ಬೋಧೆ ಒಂದು ಪರಿಯಾಗಿ ಕಾಣಿಸಿಕೊಂಡರೆ ಹೊರತು, ಮಾರಕ್ಕೆಲ್ಲಿಯುತ್ತಿದ್ದ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಬದಲಾಯಿಸಲಿಲ್ಲ. ಸಾಂಕ್ಷಿಕ ಪ್ರಭಾವ ದಾಸನವನ ಅಂತರಂಗದ ಮೇಲೆ, ಆದುದರಿಂದ ಆದು ನಿರ್ಧಾನ ಮತ್ತು ಅಲ್ಪಜ್ಞಾಪಕ. ದ್ವಾರಾಪಾರಿಕ ನಿಲುವಿನಿಂದ ನೋಡಿದಾಗ ದಾಸರ ಸಾಂಕ್ಷಾರಿಕ ಅಂದಿನ ಜನರ ಸಾಮಾಜಿಕ ನಡೆ-ನುಡಿಗಳನ್ನು ತಿದ್ದುವು. ಎಷ್ಟುಂಟು ಕಾಂತಿಕವನ್ನು ಮಾತ್ರ ಕರ್ತವ್ಯವಿಂತೆ ಮಾಡಿತು. ಈ ಅಂದೋಲನದ ದಾಖಲೆಯಾಗಿ ಇಂದಿಗೂ ಉಳಿದು ಬಂದಿರುವ ದಾಸಕಾಣಿತ್ವ ಪ್ರಸ್ತುತ ಸಮಾಜಕ್ಕೆ ಅನೇಕ ರೀತಿಯಿಂದ ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಿಕೊಂಡರೆ, ಭಕ್ತಭಾವ ಭಕ್ತಿ, ಮನುಷ್ಯನ ಅಂತರಂಗಕ್ಕೆ

ಸಂಸ್ಕಾರ ನೀಡುವಲ್ಲಿ; ಸಂಗೀತದ ಮಥುರ ನಿನಾದದಿಂದ ಸಾಂಪ್ರದೀಕ ಅಭಿರುಚಿ ಹೆಚ್ಚಿಸುವಲ್ಲಿ; ಲೋಪ-ದೋಪಗಳನ್ನು ಬೀಕೆಸುತ್ತ ನಡೆ-ನುಡಿಗಳನ್ನು ತಿದ್ದುವೆನ್ನ ದಾಸಸಾಂಪ್ರದೀಕ ಚಿರಂತನತೆ ಪಡೆಯಬಲ್ಲದಾಗಿದೆ. ಮನುಷ್ಯನ ಪ್ರವೃತ್ತಿಗಳಲ್ಲಿ ದಾಸವಾರ್ತೆ ಮಾರ್ಪಾಟಾದಾಗಲೇ ಹೊಸ ಸಮಾಜ. ಹೊಸ ಜೀವನದ ಸ್ವಾತ್ಮಾ ಅಮೂಲಾಗ್ರ ಮಾರ್ಪಾಟಾದಾಗಲೇ ಹೊಸ ಸಮಾಜ. ಹೊಸ ಜೀವನದ ಸ್ವಾತ್ಮಾ ಸಾಧ್ಯ.

ದಾಸರಂದರೆ ದಾಸರು ಮರಂದರ ದಾಸರಂಯ್ಯ (ವ್ಯಾಸಕಿರ್ಣರ ಪ್ರಕಾರ) ಎಂದು ಅಗ್ಗಳಿಗೆ ಪಾತ್ರಾದ ಇವರು ಬದುಕಿದ ಕಾಲ ಕ್ರಿ. ೧೯೮೪-೧೯೮೫ ಅಗ್ಗಳಿಗೆ ಪಾತ್ರಾದ ಇವರು ಬದುಕಿದ ಕಾಲ ಕ್ರಿ. ಇದೆಲ್ಲಾ ಏನಿದೂ ಪ್ರತೀಯಲ್ಲಿ ಅಪಾರ ಸಂಪತ್ತಿ ಗಳಿಗೆ ಧರ್ಮವೇ ಶ್ರೀನಿವಾಸ ನಾಯಕ. ಇನಿವಾರ ವ್ಯಕ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಅಪಾರ ಸಂಪತ್ತಿ ಗಳಿಗೆ ಧರ್ಮವೇ ಶ್ರೀನಿವಾಸ'ವಂದು ತಿಳಿದು ಜಿಮಾಗ್ರೇಸ್ಟರನಾಗಿದ್ದನು. ಈ ಶ್ರೀನಿವಾಸಾಯಿಕ ಎಂಬ ಸರ್ವಸ್ವದಂದು ತಿಳಿದು ಜಿಮಾಗ್ರೇಸ್ಟರನಾಗಿದ್ದನು. ಈ ಶ್ರೀನಿವಾಸಾಯಿಕ ಎಂಬ ವರಂತಿ ಇವರ ಬಗೆಗಿದೆ. ಮಧ್ಯ ವಯಸ್ಸುನಾಗಿದ್ದಾಗ ಶ್ರೀಪರಿಯೇ ಹೇಳಾಂತರದಲ್ಲಿ ವರಂತಿ ಇವರ ಬಗೆಗಿದೆ. ಶ್ರೀನಿವಾಸ ಜಿಮಾಣತನವನ್ನು ಪರೀಕ್ಷೆಗೆ ಒಳಪಡಿಸಿದನೆಂದೂ ಆಗಮಿಸಿ. ಶ್ರೀನಿವಾಸ ಜಿಮಾಣತನವನ್ನು ಪರೀಕ್ಷೆಗೆ ಒಳಪಡಿಸಿದನೆಂದೂ ಹೊದಲು ಸಂಪತ್ತಿನ ಮೇಲಿನ ಲೋಭದಿಂದ ಹರಿಯ ಪರೀಕ್ಷೆಗೆ ಪಕ್ಷಾಗಿ ಹೊದಲು ಸಂಪತ್ತಿನ ಮೇಲಿನ ಲೋಭದಿಂದ ಹರಿಯ ಪರೀಕ್ಷೆಗೆ ಪಕ್ಷಾಗಿದೆ. ಶ್ರೀನಿವಾಸ ನಾಯಕ, ಅನಂತರದಲ್ಲಿ ತನ್ನ ತಟ್ಟಿನ ಅರವಿನಿಂದ ವಚ್ಚೆತನೆಂದೂ, ಶ್ರೀನಿವಾಸ ನಾಯಕ, ಅನಂತರದಲ್ಲಿ ತನ್ನ ತಟ್ಟಿನ ಅರವಿನಿಂದ ವಚ್ಚೆತನೆಂದೂ. ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ ಲೋಭತನ ತ್ವಜಿಸಿ ಆದದ್ದುಲ್ಲಿ ಒಳಿತೇ ಆಯಿತು ಎಂದು ಲಾಧರಿಸುವ ಮೂಲಕ ದಾಸನಾಗಿ ಮಾರ್ಪಾಟನೆಂದೂ ಒಂದು ಕಿಂತ ಹೇಳಿಯಲಾಗಿದೆ. ಲಾಧರಿಸುವ ಮೂಲಕ ದಾಸನಾಗಿ ಮಾರ್ಪಾಟನೆಂದೂ ಒಂದು ಕಿಂತ ಹೇಳಿಯಲಾಗಿದೆ. ಶ್ರೀನಿವಾಸ ನಾಯಕ ಇವರ ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಿದ ಪರಾದ ಸದ್ಗುರು ಅಂತರವನ್ನು ಅಲಂಕಾರಿಕ ವರ್ಣನೆ ಎಂದು ಕರ್ತವ್ಯವಿಂದ ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಿದರೆ ಆದು ಮರಂದರದಾಸರ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಗೆ ಪರಿಭಾವಿಸುವುದಾದರೆ ಆದು ಮರಂದರದಾಸರ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಗೆ ಪರಿಭಾವಿಸುವುದಾದರೆ ಆಗಿದೆ. ಕಾರಣವಾದ ಘಟನೆಯನ್ನು ಮಾರ್ಪಾಟವಾಗಿ ಸೂಚಿಸುವಂತಹದ ಆಗಿದೆ.

'ಮರಂದರ ವಿಶ್ವಲ' ಅಂತಿಕ ಧರಿಸಿದ ಅಸಂಖ್ಯೆ ಕೇರಣನೆಗಳು ನಾಡಿನ ತುಂಬ ನೂರಾರು ವರ್ಷಗಳಿಂದ ಪರಸಿಸಿವೆ. ಒಂದು ಪ್ರತಿಯೆಂದು ಪ್ರಕಾರ ಉತ್ತರಕ್ಕೆ ಸಾವಿರ ಕೃತಿಗಳನ್ನು ವರು ರಚಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಆದರೆ ಉಪಲಭ್ಯದಿರುವ ಉತ್ತರಕ್ಕೆ ಸಾವಿರ ಕೃತಿಗಳನ್ನು ವರು ರಚಿಸಿದ್ದಾರೆ ಕಾಣಿಸಿಕೊಂಡರೆ ಹೊರತು, ಮಾರಕ್ಕೆಲ್ಲಿಯುತ್ತಿದ್ದ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಬದಲಾಯಿಸಲಿಲ್ಲ. ಸಾಂಕ್ಷಿಕ ಪ್ರಭಾವ ದಾಸನವನ ಅಂತರಂಗದ ಮೇಲೆ, ಆದುದರಿಂದ ಆದು ನಿರ್ಧಾನ ಮತ್ತು ಅಲ್ಪಜ್ಞಾಪಕ. ದ್ವಾರಾಪಾರಿಕ ನಿಲುವಿನಿಂದ ನೋಡಿದಾಗ ದಾಸರ ಸಾಂಕ್ಷಾರಿಕ ಅಂದಿನ ಜನರ ಸಾಮಾಜಿಕ ನಡೆ-ನುಡಿಗಳನ್ನು ತಿದ್ದುವು. ಎಷ್ಟುಂಟು ಕಾಂತಿಕವನ್ನು ಮಾತ್ರ ಕರ್ತವ್ಯವಿಂತೆ ಮಾಡಿತು. ಈ ಅಂದೋಲನದ ದಾಖಲೆಯಾಗಿ ಇಂದಿಗೂ ಉಳಿದು ಬಂದಿರುವ ದಾಸಕಾಣಿತ್ವ ಪ್ರಸ್ತುತ ಸಮಾಜಕ್ಕೆ

ಮಾರಂದರದಾಸರು ಮಾಡ್ಡತ್ತಜ್ಞಾನ, ಭಾಗವತ ಧರ್ಮ ಮತ್ತು ಧ್ಯಾನಾರ್ಥಿಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಅರಿತು ಅಚರಿಸಿ, ಬೋಧಿಸಿ ಜನಕ್ಯಾಂತರ್ವಾದಿಗಳಿಗೆ ಪರಿಶೀಲಿಸಿದರು. ನಾಡಿನಾದ್ಯಂತ ತಂಬೂರಿನಾದದೊಂದಿಗೆ ಸಂಚರಣೆಗಳಾದ ಯಾತ್ರೆಯಲ್ಲಿ ಭಕ್ತಿಯಂದ ಭಕ್ತಿ ಸ್ವರ್ಗರಿ, ಮಥುರವಾದ, ಅರ್ಥಪಣಿ ವಾರ ಹಾಖಾಗಳಿಂದ ಜನರನ್ನು ಆಕರ್ಷಿಸಿ, ದಾಸಸಾಹಿತ್ಯಕ್ಕೆ ಜನಪರ ಮುಖಿವನ್ನು ಮಾಡಿದದರು ಮಾರಂದರದಾಸರು.

ಮಾರಂದರ ದಾಸರು ಪದಗಳಲ್ಲಿ ನಾನು ಎದ್ದು ಕಾಣುವ ಗುಣವಂದರೆ, ಪ್ರೇರಣೆಗಳಾದನ್ನು ಕಾಬ್ಯತ್ತಕವಾಗಿ ನಿರೂಪಿಸಿದ ರೀತಿ, ವಿಚಿತ್ರವಾದ ಸೋಗಸಾಧಕಾಗಳ ಆಯಿ; ಅನನ್ಯವಾದ ಕಲ್ಪನಾರಮ್ಯತೆ, ಉಪಮೆ, ರೂಪಕ, ಧ್ಯಾಂತಗ್ರಾತಿಂತಾರಿಕೆ, ಧ್ಯಾತ್ವಾದ ಲಂಯಾರ್ಪಕೆ. ದಾಸರ ಭಾಷಾರ್ಥೀಲಿ ಪಾಂಡಿತರ್ಮತ್ವ ಪಾಮರಕೆಯ ಸದುಪಿನಾದು. ಗ್ರಾಂಥಿಕ ರೂಪದ ಬಿಗುವಿನೊಂದಿಗೆ ಆಹಾರಾಕ್ರಿಸ ಸಂಬಂಧಕೆಯನ್ನು ಬೇರೆಹಿದಂತಹ ಪದವಾದ ಶೈಲಿ. ಜನರಾದೂಪದ, ಹಾಡಿಗಳು, ನಾಣ್ಯಾದಿ, ಸಹಚೇತಕಿಗಳನ್ನು ಆವರು ಪ್ರಸಂಗಕ್ಕೆ ತಕ್ಷಣ ಬಳಾಕೆಗಳಿಂದದ್ವಾರಾ ಪ್ರತಿಪಾದಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಪ್ರಸನ್ನತೆ ಗಾಂಭೀರ್ಯ, ಲಾಲಿತ್ಯ ಬೇರೆಹಿದ ಧಾಟ ಅವಾದಗಾಳ ಜಾಗ್ರತ್ತಾರ್ಥಿಗಳ ಕಾರಣ, ಪದಗಳ ರಚನೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಏಷಿಧ ತಾನಗಳನ್ನು ಪ್ರತಿಪಾದಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಪಾಲ್ಮಿ, ಆಸುಪಾಲ್ಮಿಗಳು ಪ್ರತಿಪದದ ಆರಂಭದಲ್ಲಿದ್ದು, ಅವುಗಳನ್ನು ಪ್ರತಿಪಾದಿಸಿ ಭಾವದನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತವೆ.

ಮಾರಂದರ ದಾಸರ ಪದಗಳಲ್ಲಿ ವಸ್ತುವನ್ನು ರಸಾತ್ತಕವಾಗಿ ಸಂಪರ್ಕಿಸಿದ್ದಿದ್ದು ಸದ್ಗುರುವಾಗಿ ಸಾಧಿಸುವ ಅಂಶ. ಹೀಗಾಗಲು ಕಾರ್ಯಕುರಂದರದಾಸರ ಭಾಜಾಭಜಕೆಯನ್ನು ನಿಯಂತ್ರಿಸುವ ಶಕ್ತಿ ಅವರಲ್ಲಿಯ ಕವಿಯೀ ಆಗಿದ್ದು ಭಕ್ತಿ ಧ್ಯಾತ್ವಾದ ಜ್ಞಾನಗಳನ್ನು ಬೋಧಿಸುವ ದಾಸರ ಕೇರಣೆಗಳಲ್ಲಿ ಭಾವಾದಜ್ಞತ್ವಕ್ಕೆ ಗಳಿನಾವಾಗಿರುವುದರಂದ ಕಾವ್ಯದ ಸಕಲ ಅಂಶಗಳೂ ಸಾಂದ್ರಮಾರ್ಪಿತಾಗಳಿಗೆ ಗಮನಕ್ಕೆ ಬರುತ್ತದೆ. ಈ ತರಹದ ಪದಗಳು ಸುಗಮವಾದುಗಳಿಗೆ ಅನುಕೂಲಕರವಾಗಿದೆ. ಅಂತಹೀ ಜನಪ್ರಿಯವಾಗಿವೆ. ಇದು ಗಾಂಭೀರ್ಯ ದಾಸರ ಉಪದೇಶ ಪರ ಅಥವಾ ಸಹಾಜ ಚಿಂತನೆಯ ಪದಗಳಲ್ಲಿ ಅಭಿಪ್ರಾಯದಲ್ಲಿ ಕಾಣುವಾಗಿವುಳ್ಳ ಆದರೂ ದಾಸರ ಸಮಾಜ ಪ್ರೇಮ, ಸೈತಿಕಿನಿಷ್ಠೆಯ ಮಾನವ ಪರಿಸರ, ಸ್ತುತಿ, ಶರಣಭಾವಗಳು, ಅನನ್ಯವಾಗಿ ವ್ಯಕ್ತವಾಗಿವೆ. ಭಕ್ತನ ಮನದ ದ್ವಂದ್ವ ಆತ್ಮಪರಿಶೀಲನೆ, ದೃಷ್ಟಿದ ಮೌರೆ ಇವೂ ಸಾಂದರ್ಭಿಕವಾಗಿ ಕಾಣಿಸಿಕೊಂಡಿವೆ.

ಕನಕದಾಸರು ಸಮಾಜೀನರಿಗ್ಗೆ ಅಳ್ಳ, ಅವರ ಬಿಜನಾಡಿಯೂ ಆಗಿದೆ

ಕನಕದಾಸರು 'ದಾಸಕೂಟ'ದ ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತ ಅನುಯಾಯಿ. ಇವರು ಬದುಕಿದ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಇಲ್ಲಿರು-ಇಲ್ಲಿಲ್ಲ. ಧಾರವಾಡ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಬಂಧಾಪುರ ಪತ್ತಿರದ ಬಾಡಕ್ಕೆ, ಇಲ್ಲಿರ್ವ ಮತ್ತು ಬಜ್ಜೆಮ್ಮೆ ದಂಪತ್ತಿಗಳ ಮತ್ತುನಾದ ತಿಮ್ಮಪ್ಪನಾಯಿಕ ನ್ಯಾಮಿತ್ತಮಾದ ಹೆಸರು) ಮನೆತನದ ವೃತ್ತಿಯಾದ ದಣ್ಣಾಯಿಕತನವನ್ನು (ಹೂವಾರ್ತಮಾದ ಹೆಸರು) ಮನೆತನದ ವೃತ್ತಿಯಾದ ದಣ್ಣಾಯಿಕತನವನ್ನು ಪಲಪ್ಪ ದಷಟ್ ಸರವೇರಿಸಿದ. ತಿಮ್ಮಪ್ಪ, ಬಾಲ್ಯದಲ್ಲಿ ಕಾವ್ಯ-ಕಾಸ್-ಮುರಾಣಗಳನ್ನು ಪ್ರಾಣಿ ಪರಿಣತಿ ಗಳಿಸಿದ. ಒಬ್ಬದರ ಜೂತೆಗೆ ಕತ್ತಿವರಸೆ ಕುದುರೆ ಸವಾರಿಯಲ್ಲಿಯೂ ಪರಿಣತಿ ಗಳಿಸಿದ. ಕನಕದಾಸರು ಸುರದೂತಿ ತಿಮ್ಮಪ್ಪ, ತನ್ನ ತಂದೆಯ ನಂತರ ದಣ್ಣಾಯಿಕನಾಗಿ ಸ್ವಾಧೆ ದೇವದ ಸುರದೂತಿ ತಿಮ್ಮಪ್ಪ, ತನ್ನ ತಂದೆಯ ನಂತರ ದಣ್ಣಾಯಿಕನಾಗಿ ನಾಡಿನ ರಕ್ಷಣೆಯನ್ನು ಮಾಡಿದ. ಕನ್ನಡ ಕಾವ್ಯ ಪರಂಪರೆಯಲ್ಲಿ ಕವಿಯೂ ನಾಡಿನ ರಕ್ಷಣೆಯನ್ನು ಮಾಡಿದ. ಕನ್ನಡ ಕಾವ್ಯ ಪರಂಪರೆಯಲ್ಲಿ ತಿಮ್ಮಪ್ಪನಾಯಿಕ ಕವಿಯೂ ಆಗಿರುವವರು ಕೆಲವರಿದ್ದಾರೆ; ಅವರ ಪಂಕ್ತಿಯಲ್ಲಿ ತಿಮ್ಮಪ್ಪನಾಯಿಕ ಗಮನಾದ್ರ. ದಾಸತ್ತದ ದೀಕ್ಷೆ ಪಡೆಯುವ ಮನ್ನು ಸಂಸಾರದ ಸಕಲ ಸುಖಿಗಳನ್ನು ಅನುಭವಿಸಿ, ಇದು ಕರ್ತವ್ಯಗಳನ್ನು ದಕ್ಷತೆಯಿಂದ ಸರವೇರಿಸಿದ ತಿಮ್ಮಪ್ಪನಾಯಿಕ. ತನ್ನ ವಿಕವಾತ್ರ ಪುತ್ರನ ವಿಯೋಗದಿಂದಲೂ ಪ್ರೀತಿಯ ವುದಾದಿನು ಮರಣಿದಿಂದಲೂ ಗಾಸಿಗೊಂಡು, ಸಂಸಾರದ ಅಸಾರತೆಗೆ ಬೇಸರವಣಿಕೊಂಡನು, ದಾಸ ಪಂಥದ ಮುಂದಾಳು ವ್ಯಾಸರಾಯರ ಸನ್ನಿಧಿಗೆ ತೆರಳಿ ತಿಮ್ಮಪ್ಪನಾಯಿಕ ಕನಕದಾಸನಾಗಿ ಮಾರ್ಪಣಿ.

ಕನಕದಾಸನೆನ್ನಿಸುವ ಮನ್ನುವೆ ತಿಮ್ಮಪ್ಪನಾಯಿಕ ಸಹಜಸ್ವರ್ವಿಫಿಯಿಂದಲೂ ಸ್ವಜನಿಸೀಲ ಪ್ರವೃತ್ತಿಯಿಂದಲೂ ಕಾವ್ಯ ರಚನೆಯಲ್ಲಿ ತೂಡಿದ್ದನು. ರಾಮಧಾನ್ಯ ಪರಿತ್ಯಾಗಿ ಮೇಂದನ ತರಂಗಿನೀ ನಳಿಕರಿತ್ತೆ ಹರಿಭಕ್ತಿಸಾರ ಇವು ಆತನ ಕಾವ್ಯಕೃತಿಗಳು. ವಿವಿಧ ಭಂದೋವಿನ್ಯಾಸದಲ್ಲಿ ಭಕ್ತಿ, ನೀತಿ, ದೃವ ನಿಯಮಾಕತೆ ಮಾದಳಾದ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಪ್ರತಿಪಾದಿಸುವ ಕೇರಣೆಗಳವು. ಮುರಾಣ ಜ್ಞಾನ. ಕೆಲ್ಲಿಯ ಅನನ್ಯತೆ ಈ ಕವಿಯಲ್ಲಿ ಸುಂದರವಾಗಿ ಸಮನ್ಯಗೊಂಡಿರುವುದಕ್ಕೆ ಈ ಕೇರಣೆಗಳು ಒಳ್ಳೆಯ ಉದಾಹರಣೆಯಾಗಿವೆ.

ಕನಕದಾಸನಾಗಿ ಮಾರ್ಪಣಿ ಮೇಲೆ 'ದಾಸಕೂಟ'ದ ಕರ್ತವ್ಯ ನಿರ್ವಹಿಸುವ ಪರಿಯಾಗಿ ಇವರು ಕೇರಣೆಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿದರು. ಹಾಡಿದರು. ಭಕ್ತಿಯ ಉತ್ಸಂಗತೆ, ತನ್ನಯಿತೆ ಕನಕದಾಸರ ಪದಗಳಲ್ಲಿ ಕಾವ್ಯತ್ತಕ ಶೈಲಿಯಲ್ಲಿ ಆಳವಣಿವೆ. ಅಲ್ಲಿ ಶೈಲಿಯ ಮುಂದು ವರ್ಣನೆ, ಸ್ತುತಿ, ಶರಣಭಾವಗಳು, ಅನನ್ಯವಾಗಿ ವ್ಯಕ್ತವಾಗಿವೆ. ಭಕ್ತನ ಮನದ ದ್ವಂದ್ವ ಆತ್ಮಪರಿಶೀಲನೆ, ದೃಷ್ಟಿದ ಮೌರೆ ಇವೂ ಸಾಂದರ್ಭಿಕವಾಗಿ ಕಾಣಿಸಿಕೊಂಡಿವೆ.

ಕರ್ತವೀರ್ಯ ಸಂಖಾರವನ್ನು ತೆರೆದ ಕರ್ಮಿಂದ ಕಂಡವಯ; ಬಹು ಮನುಷ್ಯಿಗಳ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯನ್ನು, ಆದರ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯನ್ನು ದೈವಿಧ್ಯಮಂಯ. ಇಂತಹ-ಕ್ರಾಂತಿಗಳಲ್ಲಿ ಅಧಿಕಾರಿ ಇವರ ಪಾರಾಗಣಿ ದ್ಯುತ್ಯಕ ವಿಜಾಪಕ್ಕಾಗಿ ಭಾವಿಸಿದ್ದಂತೆಯಿಂದಿರೆ ಸಮಾಜದ ವಿಧಾರಕರಿಯೂ ಪ್ರಶ್ನಾಪಗ್ಗೊಂಡಿದೆ. ವ್ಯಕ್ತಿಗಳ ಸಮ್ಮಾನ ಸಂಕ್ರಾಂತಿ, ಸಂಭಾರ, ಸಾಮಾಜಿಕ ಆರ್ಥಿಕ ಉದ್ದೇಶ ಕರ್ತವೀರ್ಯ ಸೂಕ್ತವಾಗಿ ಗೊಂಡಿದ್ದರೆ ಸಮಾಜ ಒಸ್ತಿದ ಸಾರ್ಥಕರೆಗೆ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಯಾವ ಯೋಜನೆಯಿಂದ ಹಿನ್ನೆಸೆ ಕ್ರಾಂತಿ ಪರಬೇಂಬಿಲುದನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತಾರೆ.

ಕರ್ತವೀರ್ಯ ಉಲ್ಲಂಘಿಸಿ ವ್ಯಾಪಕವು, ಸಮಾಜದ ಒಂದು ಏಂದೆಯಾಗಿ ಸ್ಥಿತಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯನ್ನು ಕರ್ತವೀರ್ಯ ಅಂತರಕ್ಕಾರಿಯನ್ನು ಕರ್ತವೀರ್ಯ ಅಗ್ಗಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಸಮಾಜ ಆದರಣ್ಣಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯನ್ನು ಕಂಡಿರಬೇಕು. ಇದರಿಂದ ನೇರಂದ ಶಿಕ್ಷಣವಾದ ಶ್ರದ್ಧಾಪಂಚಿ, ಬಂದಿಗ್ರಾಮಾರ್ಥಕರೆಯ ಕುರಿತು ಮತ್ತೆ ಮ್ಯಾಟ್ರಿಕ್ಯಾಲಿಸಿಸ್ಟ್‌ಎಂಬುತ್ತಾರೆ. ಅಂತಹ, ಅಲ್ಕ್ರಾಗಣಿಂದ ಕುಂಬದ ಸಮಾಜಕ್ಕೆ ಉತ್ತಮ ಗೊಳಿಂಬಿಸಿದ್ದಂತೆ ಲಕ್ಷ್ಯ ಉಂಟಾರಸ್ತವರು ತೋರಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಾಗುತ್ತದೆ. ಕರ್ತವೀರ್ಯ ಉಲ್ಲಂಘಿಸಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯ ಕುರಿತು, ಕಲ್ಪನೆಯ ಪ್ರಾರ್ಥಿಗಳ ಪ್ರತಿಮೆ-ಪ್ರತೀರಗಳ ನೋಡಿದ್ದಂತೆ, ಅಧಿಕಾರಿ; ಆದರ ವಸ್ತುಪಾರಿತ್ಯವನ್ನು ನಿರ್ದಿಷ್ಟಿಸುತ್ತವೆ. ಇಂತಹ ಕ್ರಾಂತಿಗಳಿಂದ ದಾಖಲೆ ಮನುಷ್ಯ ಸೀಚತನದಿಂದ ಉತ್ತಮತನಕ್ಕಿಂತ ಸಂಭಾರ ಕರ್ತವೀರ್ಯ ಉದ್ದೇಶಕಾರ ಇರುವುದು ಬಹುತ್ವ ಸಾಧನೆಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದು ಕಾರಣವಾಗಿದೆ. ಕೊಂತು ದ್ಯುತ್ಯಕ ಚೌಕ್ಕಾ ಪತ್ರದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಕಾರಣವಾಗಿ ಇಂತಹ ಸಂಖ್ಯೆಯ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಅಂತಹ ಆಧಿಕಾರಗಳಾದ್ದಾಗಿದೆ.

ಕರ್ತವೀರ್ಯ ಸಂಖಾರದ ಶ್ರಮಾರ್ಥದ ಬಗ್ಗೆ ಸ್ಥಿತಿಖಾದರಿಂದ ಯೋಜಿಸಿದವರು. ಇವರ ದೀರ್ಘಾಂಕಾಗಳ ಆದು ನೀಡಿದ ನಿರ್ದಿಷ್ಟಗಳು, ದ್ಯುತ್ಯಾಂತಗಳು, ಸ್ಥಿತಿಗಳು, ರಾಜಕೀಯ ಸ್ಥಿತಿಗಳ ಅಂದಿನ ಮತ್ತು ಜರ್ನಲ್‌ಎಂಬುತ್ತಾರೆ ಇಂದಿನ ಸಮಾಜದ ಕ್ರಿಕೆ-ಗ್ಲೋಬಲ್ ಪ್ರತಿಸಿಂಹಾರ್ಕಾದೆ. ಈಲು ಬದಲಾದರೂ ಮನುಷ್ಯನ ಕ್ರಿಕೆ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ, ಸಾಮಾಜಿಕ ಇಟಿಕ ರೂಪ ಮಾರ್ಪಾಲ್ಪದ್ದರೂ ಮಾನವನ ಅಂತರಂಗ ಸಾಮಾಜಿಕ ಇಂದಿನ ಸಮಾಜದ ನಿಖಳೆ ವಾತಾವರಣಿವನ್ನು ದಾಖಲೆ ಅನೇಕ ಧಾರಾಗಳ ವಿಭಾಗಗಳಿಂತೆ, ಉದಾ: ಉಪಭೂತಿಗಳಿಂದ.

ಇತ್ತೀವೆ ಮೀರಿ ಹೆಚ್ಚಿ ಸಾಮಾಜಿಕ ರಾಜಕೀಯ ದ್ವಾರಾ ಉಲ್ಲಂಘಿಸಿದ ಇಂದಿನ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಸಾರ್ವಕಾಲಿಕತೆಯ ಕು ಅಂತರವನ್ನು ಗಮನಿಸಿಯೋ ಕ್ರಾಂತಿ ಆರವತ್ತು ಕ್ರಿಕೆ-ನೆಗಳನ್ನು ಅರಿಸಲಾಗಿದೆ. ಸಾಹಿತ್ಯದ ಆಫ್ರಾಸ್ ಸಮಾಜ ವಿಮರ್ಶೆಯ ಒಕ್ಕೆಯೇ ಸಾಗಬೇಕು. ಅಗಲೆ ಸವಿಸಮಾಜದ ನವ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ನಿರ್ಮಾಣ ಕ್ರಾಂತಿ ಕ್ರಾಂತಿಯ ಸಾರ್ಥಕ, ಸಾಮಾಜಿಕ ಆರ್ಥಿಕ ಉದ್ದೇಶ ಕರ್ತವೀರ್ಯ ಸೂಕ್ತವಾಗಿ ಗೊಂಡಿದ್ದರೆ ಮಾನವ ಒಸ್ತಿದ ಸಾರ್ಥಕರೆಗೆ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಯಾವ ಯೋಜನೆಯಿಂದ ಹಿನ್ನೆಸೆ ಕ್ರಾಂತಿ ಪ್ರಯೋಜನಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಜಗನ್ನಾಥದಾಸರು, ಜಗನ್ನಾಥದಾಸರು, ಶ್ರೀರಾಮದಾಸರು, ಗೋಪಾಲದಾಸರು, ವಿಜಯದಾಸರು, ಶ್ರವಣದಾಸರು, ಶ್ರೀರಾಮದಾಸರು, ಗೋಪಾಲದಾಸರು, ವಿಜಯದಾಸರು, ಶ್ರವಣದಾಸರು, ಶ್ರೀರಾಮದಾಸರು, ಗೋಪಾಲದಾಸರು, ವಿಜಯದಾಸರು, ಶ್ರವಣದಾಸರು, ಪ್ರಾಣೀರ ವಿಶ್ವಲರು, ನಾವಿಂಡಿಕ ಕ್ರಾಂತಿಯಲ್ಲಿ, ಕಾಲಿರಾಜ ಮಂಬಿಪತಿರಾಯರು, ಪ್ರಾಣೀರ ವಿಶ್ವಲರು, ನೆಕ್ಕರ ಕ್ರಾಂತಿಯಲ್ಲಿ, ಪನುಮೇರ ವಿಶ್ವಲರು, ಮೋಹನದಾಸರು ಮುಂತಾದ ಕ್ರಿಕೆ-ನೆಗಳನ್ನು ಸಾಂದರ್ಭಿಕವಾಗಿ ಅಯ್ಯಿಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ.

ಪ್ರೈ ಶಿವಾನಂದ ಕೆಳಗಿನವನಿ

ಪರಿವಿಡಿ

ಪ್ರಾಣಿಕರ ಮಾತ್ರ	೧೩
ನಿರ್ದೇಶಕರ ನುಡಿ	೧೪
ಮುನ್ನಡಿ	೧೫
ಸಂಪಾದಕರ ಮಾತ್ರ	೧೬
ಪ್ರೀತಿವನೆ	೧೭
೧. ಮರಂದರದಾಸರು	೧೮
೨. ಕನಕದಾಸರು	೧೯
೩. ವಾದಿರಾಜರು	೨೦
೪. ಜಗನ್ನಥದಾಸರು	೨೧
೫. ಪ್ರಸನ್ನವೆಂಕಟದಾಸರು	೨೨
೬. ಶ್ರೀರಾಮದಾಸರು	೨೩
೭. ಗೋಪಾಲದಾಸರು	೨೪
೮. ವಿಜಯದಾಸರು	೨೫
೯. ಕಾವಿಂಡಿಕ ಕೃಷ್ಣರಾಯರು	೨೬
೧೦. ಕಾವಿಂಡಿಕ ಮಹಿಪತಿರಾಯರು	೨೭
೧೧. ಪ್ರಾಣೇಶವಿಶ್ವಲ	೨೮
೧೨. ನೈಕ್ ಕೃಷ್ಣದಾಸರು	೨೯
೧೩. ಕಾಮಾಂತಿ ವಿಶಲರು	೩೦
೧೪. ದೇವಾಞ್ಜಲಾಖಣಿ	೩೧

೧. ಮರಂದರ ದಾಸರು

೧. ಮಾನವ ಜನ್ಮ ದೊಡ್ಡದು
೨. ಕಸರ್ವೇಕು ಇದ್ದು ಜಯಿಸಬೇಕು
೩. ನಿಂದಕರಿರಬೇಕು
೪. ಜಾಲಿಯ ಮರದಂತ ಧರೆಯೊಳು ದುಜನರು
೫. ಭಾಷೆ ಹೀನರ ಸಂಗವಭಿಮಾನ ಭಂಗ
೬. ಜನರ ನಡತ ಕೇಳಿರಯ್ಯಾ ಇಂಥ
೭. ನಗೆಯು ಬರುತ್ತಿದೆ ಎನಗೆ ನಗೆಯು ಬರುತ್ತಿದೆ
೮. ರೂಕ್ಷ ವರಡಕ್ಕು ದುಃಖಿ ಕಾಣಕ್ಕು
೯. ಶಕ್ತನಾದರೆ ಸೆಂಟರಲ್ ಹಿತರು
೧೦. ಆಚಾರವಿಲ್ಲದ ನಾಲಗೆ ನಿನ್ನ
೧೧. ಹೊಲೆಯ ಬಂದನೆಂದು ಒಳಗೆ ದೇವರ ಮಾಡಿ
೧೨. ಮಡಿ ಮಡಿಯೆಂದು ಮುಮ್ಮಾರು ಹಾಯಂತಿ
೧೩. ಹೊಲೆಯ ಹೊರಗಷನೆ ಶಾರೋಳಗಿಲ್ಲವೇ?
೧೪. ಆವ ಕುಲವಾದರೇನು?
೧೫. ಕದವನಿಕ್ಕಿದಳದೆಕೊ, ಗಯ್ಯಾಂ ಮೂರ್

೧. ಮಾನವ ಜನ್ಮ ದೊಡ್ಡದು

ಮಾನವಜನ್ಮ ದೊಡ್ಡದು, ಇದ
ಹಾನಿ ಮಾಡಲಿಬೇಡಿ ಮಣಿಪ್ಪಗಳಿರಾ

ಕಣ್ಣ ಕ್ಯಾಲ್ ಕಿವಿ ನಾಲಿಗಿ ಇರಲಿಕ್ಕು
ಮಣ್ಣುಮುಕ್ಕಿ ಮರುಖಾಸುವರೆ
ಹೆಣ್ಣಿ ಮಕ್ಕಿಗಾಗಿ ಹರಿಯ ನಾಮಾಮೃತ
ಉಳಿದೆ ಉಪವಾಸ ಇರುವರೆ ಯೋಡಿ

ಕಾಲನ ದೂತರು ಕಾಲ್ ಪಿಡಿದೆಳೆವಾಗ
ತಾಳುತಾಳಿಂದರೆ ತಾಳುವರೆ?
ದಾಳಿ ಬಾರದ ಮುನ್ನ ಧರ್ಮವ ಗಳಿಸಿರೂ
ಸುಳ್ಳಂಧ ಸಂಸಾರ ಸುಳಿಗ ಸಿಕ್ಕಲುಬೇಡಿ

ಪಸುಕಾರಣ ಯಾದುಪತ್ತಿಯನು ಮರೆತಿರಿ
ಧನಧಾನ್ಯ ಸತಿಸುತರು ಕಾಯುವರೆ
ಇನ್ನಾದರು ಏಕೋಭಾವದಿ ಭಜಿಸಿರೂ
ಚೆನ್ನ ಶ್ರೀ ಮರಂದರ ವಿಶ್ವಲಾಯನ

೨. ಕುಸಬೇಕು ಇದ್ದು ಜಯಿಸಬೇಕು

ಕುಸಬೇಕು ಇದ್ದು ಜಯಿಸಬೇಕು

ತಾಮರಸ ಜಲದಂತೆ
ಪ್ರೇಮವಿಟ್ಟು ಭವದೊಳು
ಸ್ತಾಮಿರಾಮ ಎನುತ ಪಾಡಿ
ಕಾಮಿತ ಕೈಗೊಂಬರೆಲ್ಲ

ಗೇರು ಹಣ್ಣಿನಲ್ಲಿ ಬೀಜ
ಸೇರಿದಂತೆ ಸಂಸಾರದಿ
ಮೀರಿ ಆಸೆ ಮಾಡದಂತೆ
ಧೀರಕೃಷ್ಣನ ಭಕುತರೆಲ್ಲ

ಮಾಂಸದಾಸೆಗೆ ಮತ್ತೆ ಸಿಲುಕೆ
ಹಿಂಸೆಪಟ್ಟಿ ಪರಿಯಂತೆ
ಮೋಸ ಹೋಗದ ಹಾಗೆ ಜಗ
ದೀಕ ಮರಂದರ ವಿಶಲನ ಸೆನೆದು

೩. ನಿಂದಕರಿರಬೇಕು

ನಿಂದಕರಿರಬೇಕು

ಕಂದಿಯಿಷ್ಟುರೆ ಕೇರಿ ಹ್ಯಾಂಗೆ ಪುಧಿಯೋ ಹಾಂಗೆ

ಉಂದಂದು ವಾಡಿದ ಪಾಪವಂಬ ಮಲ
ಶಿಂಹ ಹೇಗುವರಯ್ಯಾ ನಿಂದಕರು
ವಂದಿಕ ಸ್ತುತಿಸುವ ಜನರಲ್ಲರೂ ನಮ್ಮೆ
ಹಂದಿದ ಪ್ರಾಯವನೊಯ್ಯಾವರಯ್ಯಾ

ಯಾಘಜನರು ಈ ಸೃಷ್ಟಿಯೋಽದ್ದರೆ
ಶಿಷ್ಟ ಜನರಿಗ್ಗು ಕೇರಿಗಳು
ಉಧ್ವಾದ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣ ನಿನ್ನಿಗ್ಗು
ಇಷ್ಟೇ ಪರದಾನು ಬೇಡುಪನಯ್ಯಾ

ದೂರುಳ ಜನಂಗಳು ಬೆರಣಾಲಿಪುವಂತೆ
ಕರಿ ಮುಗಿದು ಪರಿ ಜೀಧುಪನು
ಪರಿದರ ತಮಗೆ ಗುರಿಯಹರಲ್ಲಿದೆ
ಪರಿ ದಂಡಾಖಿ ಮರಂಡರ ವಿಶುಲ

೪. ಜಾಲಿಯ ಮರದಂತೆ ಧರೆಯೋಳು ದುಜನರು

ಜಾಲಿಯ ಮರದಂತೆ ಧರೆಯೋಳು ದುಜನರು
ಮೂಲಾಗ್ರ ಪರಿಯಂತ ಮುಳ್ಳ ಕೂಡಿಪ್ಪಂತೆ

ಬಿಸಿಲಲ್ಲಿ ಬಂದವರಿಗೆ ನೆರಳಿಲ್ಲ^{೧೫}
ಪಸಿದು ಬಂದವರಿಗೆ ಹಣ್ಣು ಇಲ್ಲ^{೧೬}
ಪುಸುಮ ಪಾಸನೆಯಿಲ್ಲ ಕೂಡಲು ಸ್ಥಳವಿಲ್ಲ^{೧೭}
ರಸದಲ್ಲಿ ಸ್ವಾದವು ವಿಷದಂತೆ ಇರುತ್ತಿತ್ತ

ಉರಹಂದಿಗೆ ಷಡ್ರಾಸಾನ್ವವ ನಿಕ್ಕಿಲು
ನಾರುವ ದುಗ್ರಂಥ ಬಿಡಬಲ್ಲಿದೇ
ಫೋರ ಪಾಟಿಗೆ ತತ್ತಜಾನ್ವವ ಪೇಳಲು
ಕ್ಷೂರಕರ್ಮವ ಬಿಟ್ಟು ಸುಜನನಾಗುವನೇ?

ತನ್ನಿಂದ ಉಪಕಾರ ತೊಟಕಾದರೂ ಇಲ್ಲ^{೧೮}
ಬಿನ್ನಾಳದ ಮಾತಿಗೆ ಕೊನೆಯಿಲ್ಲ^{೧೯}
ಅನ್ನಕ್ಕ ಸೇರಿದ ಕುನ್ನಿ ಮಾನವರಂತೆ^{೨೦}
ಇನ್ನಿವರ ಕಾಯ್ವ ಮರಂದರ ವಿಶುಲ

ಬಿ. ಭಾಷೆ ಹೀನರ ಸಂಗವಭಿಮಾನ ಭಂಗ

ಭಾಷೆಹೀನರ ಸಂಗವಭಿಮಾನ ಭಂಗ
ದೇಸತ್ತು ದೇಲಿಯ ಮೇಲೊರಗಿದಂತೆ

ಪಾಕಿಪೋರದೆ ಡೆಕ್ಕು ಪತ್ತಿಯನು ಮೆದ್ದಂತೆ
ತೃಪ್ತಿಗಾರದೆ ಜೋಗಿ ತೆವರ ಹೋಡಿದಂತೆ
ಚಿಸಿಲಿಗಾರದೆ ಹೋತಿ ಬಂದೆ ಮೇಲ್ಮೈತಂತೆ
ಕುಸುಮಯ ಕೂಲದಲ್ಲಿ ಕಳ್ಳ ಹೊಕ್ಕಂತೆ

ಮಳೆಯ ರಭಸಕ ಅಂಜ ಮರವೇರಿ ಕುಳಿತಂತೆ
ಭಾಯಿ ಶಾಳದ ಜಲಧಿ ಮುಳುಗಿದಂತೆ
ಹುಳುಬಿನಾಂಬೆಕೆಗೆ ಹೋಗಿ ಮುತ್ತದಲಿ ಕುಳಿತಂತೆ
ಎಳಿಸರಿಂಬು ಒಂಟೆಯ ತುಣಿಗೆ ಜೋತಂತೆ

ಭಾಷೆಹೀನರ ಆಸ ಮರುಷ ನಾರಿಯ ವೇಷ
ದೆಸಿಲು ಹಳ್ಳನು ಮುದ್ದು ಬಿಳುತ್ತಿವರು
ವಸುಭಯೋಳು ಮರಂದರ ಏರಲನ ನರೆನಂಬಿ
ಕುಶಲದಲಿ ಸುಖಿಯಾಗಿ ಬಾಳಿಲಷ್ಣ ಮನುಜ

ಬಿ. ಜನರ ನಡತೆ ಕೇಳಿರಯ್ಯಾ, ಇಂಥ

ಜನರ ನಡತೆ ಕೇಳಿರಯ್ಯಾ, ಇಂಥ
ಜನರ ಸೂಡಿ ನೀವು ಏನಂಬಿರಯ್ಯಾ

ಹಾಯಿಗನ್ನವನಿಕ್ಕರಯ್ಯಾ, ಬಲು
ಬಾಯ ಮಾತಿಗೆ ಮರುಳಾಗುವರಯ್ಯಾ
ನ್ನಾಯವೆಂಬುದು ಇಲ್ಲವಯ್ಯಾ
ಅನ್ನಾಯವೆ ಗತಿಯೆಂದು ಸಾಧಿಪರಯ್ಯಾ

ಉತ್ತಮ ಸ್ತೀಯಳ ಬಿಟ್ಟು ತನ್ನ
ವೃತ್ತಿಗಳೆಲ್ಲವ ಸೂಳಿಗೆ ಹೊಟ್ಟು
ಮತ್ತರೊಡನೆ ಕೂಡಿ ಕೆಟ್ಟು ಇವ
ರುತ್ತಮರೆಂಬುರೀ ಜಗದೋಳು ಮಟ್ಟು

ಗಂಡನ್ನ ತಾ ಬಿಡುತ್ತಿಹಳು ಪರ
ಮಿಂದನ ಕೂಡಿ ಲೋಲಾಡಿತಿಹಳು
ಬಂಡೆಯಿರು ಹೆಚ್ಚಿ ಜಗದೋಳು ಭೂ
ಮಂಡಲದೋಳಗಿಂಥ ನಡತೆಯು ಬಹಳ

ಹೊಳ್ಳಿಳ್ಳ ಹೊಲೆಯಿರುತ್ತಮರು. ಆವರ
ಬಣ್ಣೆಸಿ ಬಾರೆಂದು ಮನಗೆ ಕರೆವರು
ಕನಕಾಂಬರವನು ಕೊಡುವರು. ಆವರ
ಬೆನ್ನಣಿದಲೆ ಬಹು ಉಪಚರಿಸುವರು

ಬಡವನ್ನ ಬಾರೆನ್ನರಯ್ಯಾ ಏನು
ನಡತೆಯಿದ್ದರು ಪ್ರಯೋಜನವಿಲ್ಲವಯ್ಯಾ
ಕಡು ಮುಳಿರಿಗೆ ಕಾಲವಯ್ಯಾ
ಎನ್ನೊದೆಯ ಮರಂದರ ಏರಲ ಕೇಳಯ್ಯಾ

೨. ನಗೆಯು ಬರುತ್ತಿದೆ ಎನ್ನಿ ನಗೆಯು ಬರುತ್ತಿದೆ

ನಗೆಯು ಬರುತ್ತಿದೆ ಎನ್ನಿ ನಗೆಯು ಬರುತ್ತಿದೆ
ಜಾಯಿವಾಹಕ ಜಾಯಿಲ್ಲ ಹಗಲಿರ ಮಾತುತ್ವದ ರೂಪ

ಜರರ ಪೂರ್ವಿಕಾಲಮೇಗೊರಿದು
ಬರುತ್ತಿದೆ ಅವಶ ಚರಿದು
ಹಂಡ ಹಿಂಡಿಂಗಿ ಮುಳಿಗಾ
ದೀರ್ಘಾಸುತ್ವದ ಕಂಡು

ಜಾಯೆ ಗೋಚ ಬಣ್ಣ ಮರ
ಜಾಯೆ ಕುಡಿ ಗರಿಗಾಡಿ
ಅಡಕ ಮೃತ್ಯು ಕೊರಿದು ಮಲತ್ವ
ಜ್ವರ ಮಾಲ್ಯ ಗಳಿಂದ ಕಂಡು

ಹಿಂಡಿನಿಂದ ಮುಕ್ಕಿನಿಂದ್ದು
ಅಂತ ದಿಷ್ಟದ ಕಂಜಿಕಾ
ಜರಿನ ಮರಂದರ ಏಲುಣ್ಣ
ಧ್ವನಿ ಮಾತುತ್ವದ ಕಂಡು

೩. ರೂಪ ವಿರಾಜಿ ಮಾತ್ರ ಶಾಂತಿ

ರೂಪ ವಿರಾಜಿ ಮಾತ್ರ ಶಾಂತಿ
ಜಾಯೆ ಮಾತ್ರ ಮಾತುತ್ವದ ರೂಪ
ಗ್ರಹ ಅಂತರ ಅಂತರದ ರೂಪ
ಕರ್ಮಾಂಶದ ಮಾತುತ್ವದ ರೂಪ
ಧ್ವನಿ ದೊಡ್ಡ ಮಾತ್ರ ಶಾಂತಿ

ನೂರ ಇತರ ಮಾತುತ್ವದ ರೂಪ
ಕುಂಭಗಳ ಮಾತುತ್ವದ ರೂಪ
ನೂರ ಶಾಲ್ಯರ್ಥಿ ಮಾತುತ್ವದ ರೂಪ
ಕುಂಭಕರ್ಗಳ ಮಾತುತ್ವದ ರೂಪ

ಇಲ್ಲಿ ನೂರಾರ್ಥಿ ಮಾತುತ್ವದ ರೂಪ
ಅಲ್ಲದ ನೂರಾರ್ಥಿ ಮಾತುತ್ವದ ರೂಪ
ಬ್ರಹ್ಮಾಂತಲು ಬಿಂಬಿಸಿ ರೂಪ
ಇಲ್ಲಿರೂ ಬಿಂಬಿಸಿ ರೂಪ

ಉಂಟಾದ ನೂರಾರ್ಥಿ ಮಾತುತ್ವದ ರೂಪ
ಬಂಡರ್ವೆಂಬ ಬಂಡಿನಿಂದ ರೂಪ
ನೂರ ಸಂಗೆಯೆಸು ಗಾತ್ರದ ರೂಪ
ನೂರ ಕುದುರೆ ಅನೇ ಮಾತುತ್ವದ ರೂಪ

ವಿಧದ ಮಾನುಜರ ಕರೀನಿಂದ ರೂಪ
ಮಿಂದ್ರ ಒನಗನ್ ಬಂಡಿನಿಂದ ರೂಪ
ಮಾದ್ಯ ಮರಂದರ ವರಲಕ ಮಾರ್ಪಾದ
ಒದ್ದ ಮಾರ್ಪಾದ ರೂಪದ ಮಾದ್ಯ ನಿರ್ವಹಿ

೭. ಶಕ್ತನಾದರೆ ನಂಟರೆಲ್ಲ ಹಿತರು

ಶಕ್ತನಾದರೆ ನಂಟರೆಲ್ಲ ಹಿತರು
ಅಶಕ್ತನಾದರೆ ಸೋಡುಲವರೆ ವೈರಿಗಳು

ಕಮಲ ಅರ್ಕನಲಿರುವ ಕದುನಂಟನದಿಂದ
ವಿಮಲ ಜಲದೊಳಗೆ ಓಲಾಡುತ್ತಿಮುದು
ಕ್ರಮಗೆಟ್ಟಿ ನೀರಿಂದ ಕಡೆಗೆ ಬೀಳಲು ರವಿಯ
ಅಮಿತ ಕರಣಗಳಿಂದ ಕಂಡಿ ಹೋಗುವುದು

ವಸಸ್ತು ಸುಡುವಾಗ ವಾಯು ಬೀಸಲು ಉರಿಯು
ಘನ ಪ್ರಜ್ಞಲಿಸುತ್ತಿಮುದು ಗಗನಕಡರಿ
ಮನಸ್ಯೋಳಹ ದೀಪಕೆ ಮಾರುತನು ಸೋಂಕಿದರು
ಘನಶಕ್ತಿಯಡುಗಿ ತಾ ನಂದಿ ಹೋಗುವುದು

ವರದ ಶ್ರೀಮರಂದರ ವಿಶಲನು ಒಲಿದಿರಲು
ಸರುವ ಜನರೆಲ್ಲ ಮೂಜಗದಿ ಹಿತರು
ಕರಿಯ ಕಾಯಿದ ಹರಿಯ ಕರುಣ ತಪ್ಪಿದ ಮೇಲೆ
ಹೊರೆಯ ಹೊಕ್ಕರು ಕಾಯ್ಯ ಹಿತವರಾರಯ್ಯಿ?

೮೦. ಆಚಾರವಿಲ್ಲದ ನಾಲಗೆ-ನಿನ್ನ

ಆಚಾರವಿಲ್ಲದ ನಾಲಗೆ-ನಿನ್ನ
ನೀಜ ಗೂರುವ ಬಿಡು ನಾಲಗೆ
ನಾಚೆಕೆ-ಲಜ್ಜೆಯ ನೀ ಮುನ್ನ ಅರಿಯದೆ
ಜಾಚೆಕೊಂಡಿರುವಂಥ ನಾಲಗೆ

ಇದ್ದ ಮಾತನಾಡು ನಾಲಗೆ-ಹಿಡಿ
ಮೊದ್ದರೂ ಹುಸಿ ಬೇಡ ನಾಲಗೆ
ಇದ್ದಕೊಂಡು ಉಣಿ ಅಮೃತಾನ್ನಗಳನು
ಬುದ್ಧಿಯಲಿರು ಕಂಡ್ಯ ನಾಲಿಗೆ

ಬಡವರ ಮಾತಿಗೆ ನಾಲಗೆ-ನೀ-
ಕದುಚತುರ ನುಡಿಯದಿರು ನಾಲಗೆ
ಹಿಡಿದು ಕೊಂಡೊಯ್ಯಿರು ಯಮನ ಭಟ್ಟರು ನಿನ್ನ
ನುಡಿ ಕಂಡೆಯ ಹರಿಯೆಂದು ನಾಲಗೆ

ಹರಿಪಾದವೆ ಗತಿಯೆಂದು ನಾಲಗೆ-ನಿನಗೆ-
ಪರರ ಚಿಂತಯೇಕೆ ನಾಲಗೆ
ಸಿರಿವರ ಮರಂದರ ವಿಶಲರಾಯನನು
ಮರೆಯದೆ ನೆನೆ ಕಂಡ್ಯ ನಾಲಗೆ

೧೦. ಹೊಲೆಯ ಬಂದನೆಂದು ಒಳಗೆ ದೇವರ ಮಾಡಿ

ಹೊಲೆಯ ಬಂದನೆಂದು ಒಳಗೆ ದೇವರ ಮಾಡಿ
ಗಣಗಣ ಗಂಟೆಯ ಬಾರಿಸುವರಯ್ಯ
ತನುವಿನ ಹೋಪವು ಹೊಲೆಯಲ್ಲವೇ?
ಪರಧನ ಪರಸತಿ ಹೊಲೆಯಲ್ಲವೇ?
ಹೊರಿದ್ದ ಹೊಲೆಯನ ಒಳಗೆ ಬಜ್ಜಟ್‌ರೆ
ಇದಕ್ಕೆನು ಮದ್ದ್ವೇ ಪುರಂದರ ವಿಶಲ್..?

೧೧. ಮದಿಮಡಿಯೆಂದು ಮುಮ್ಮಾರು ಹಾರುತ್ತಿ

ಮದಿಯಲ್ಲಿ ಬಂತೂ ಬಿಕನಾಶಿ?
ಮಡಿಯು ನೀನೆ-ಮ್ಯಾಲಿಗೆ ನೀನೆ-
ಸುಡಲಿ ನಿನ್ನ ಮಡಿ ಬಿಕನಾಶಿ

ಎಲುವು ಚರ್ಮ-ಮಲ-ಮೂತ್ರ ಗುಂಡಿಯಲ್ಲಿ
ನಲಿಯುತ ನಿಂತಿಯೂ ಬಿಕನಾಶಿ
ನೆಲೆಗೊಂಡ ನವದ್ವಾರದ ಹೊಲೆಯೊಳು
ಅಳಲುತ ನೀ ಬಿದ್ದೆ ಬಿಕನಾಶಿ

ಹುಟ್ಟಲು ಸೂತಕ ಸಾಯಲು ಸೂತಕ
ನಟ್ಟಿ ನಡುವೆ ಬಂತೆ ಬಿಕನಾಶಿ?
ಬಿಟ್ಟು ಬಿಡದೆ ಕಾವೇರಿಯ ಮುಖಗಲು
ಮುಟ್ಟು ಹೋಮದೆ ಬಿಕನಾಶಿ

ಚರ್ಮವ ಶೋಳೆದರೆ ಕರ್ಮವು ಹೋಮದೆ
ಮರ್ಮವ ತಿಳಿಯದೆ ಬಿಕನಾಶಿ
ಚೊಮ್ಮನಯ್ಯ ಪುರಂದರ ವಿಶಲನ ಪಾಡಿ
ನಿಮ್ಮಲದಿ ಬಾಳೆಲ್ಲೂ ಬಿಕನಾಶಿ

೧೩. ಹೊಲೆಯ ಹೋರಗಹನೆ, ಉರ್ಮಾಳಗಿಲ್ಲವ?

ಹೊಲೆಯ ಹೋರಗಹನೆ, ಉರ್ಮಾಳಗಿಲ್ಲವ?
ಸಲೆಶಾಸ್ತ ತಿಳಿದು ಬಲ್ಲವರು ಮೋಡಿ

ಶೀಲವನು ಕ್ಯಾಕೊಂಡು ನಡೆಸದಾತನೆ ಹೊಲೆಯ
ಪೇಳಿದ ಹರಿಕತೆಯ ಕೇಳದವ ಹೊಲೆಯ
ಆಗಿ ಅರಸಂಗೆ ಕೇಡು ಬಗೆವವ ಹೊಲೆಯ
ಸೂಕ್ತಯನು ಕಾಮಿಸುವ ಶುಧ್ಯ ಹೊಲೆಯ

ಕೊಂಡ ಸಾಲಗಳನ್ನು ತಿದ್ದುದಾತನೆ ಹೊಲೆಯ
ಲಂಡತನದಲ್ಲಿ ನಡೆವ ನರ ಭಂಡ ಹೊಲೆಯ
ಲಂಡ ಮನೆಗೆರಡನ್ನು ಬಗೆವಾತನೇ ಹೊಲೆಯ
ಹೆಂಡಿರಿಷ್ಟ್ರೆಗೆ ನಡೆವ ಹೇಡಿ ಹೊಲೆಯ

ಇದ್ದಾಗ ದಾಸಥಮ್ರವ ಮಾಡದವ ಹೊಲೆಯ
ಮನ್ನಿಕ್ಕಿ ಕೊಲ್ಲುವವ ಮಾರಿ ಹೊಲೆಯ
ಬಧ್ಯವದ ನಡೆಸುಡಿಯ ಇಲ್ಲದಾತನೆ ಹೊಲೆಯ
ಶುಧ್ಯ ಶಾಸನಂಬಾತ ರುಂತ ಹೊಲೆಯ

ಅಸೆ ಮಾತನು ಚೊಟ್ಟಿ ಭಾವೆ ತಪ್ಪುವ ಹೊಲೆಯ
ಲೇಸು-ಉಪಕಾರಗಳ ಮಾಡದವ ಹೊಲೆಯ
ಮೋಸದಲ್ಲಿ ಜೀವನವ ಮುನಿದು ಕೆಡಿಸುವ ಹೊಲೆಯ
ಮಹಿಳೆ ಬೊಗಲುವನೊಬ್ಬಿ ಮುಚ್ಚ ಹೊಲೆಯ

ಆರಿತ ಆಜಾರವನು ನಡೆಸದಾತನೆ ಹೊಲೆಯ
ವರಸತಿಗೆ ಅಳುಬಿದವನೇ ಹೊಲೆಯ
ಗುರುಟಿರಿಯರನು ಕಂಡು ನಮಿಸದಾತನೆ ಹೊಲೆಯ
ಮರಂದರವಿಶಲನ ನೆಸಯಿದವ ಹೊಲೆಯ

೧೪. ಆವ ಕುಲವಾದರೇನು?

ಆವ ಕುಲವಾದರೇನು?
ಭಾವದ ವಿಜ್ಞಾನ ತಿಳಿದವನಿಗೆ ಮತ್ತೆ
ಪಸಿಕಬ್ಬಿ ಡೊಂಕಿರಲು ಆದರೊಳಗಿದ್ದ
ರಸ ತಾನು ಡೊಂಕೇನಲೋ-ಮರುಳಿ?
ವಿಷಯಭಾವನೆ ಬಿಟ್ಟು ನೀ ಹೋಗಿ ಗುರುಗಳ
ಘಸನಾಗಿ ಕೇಳು ಕಾಣೋ-ಮನುಜಾ

ನಾನಾ ವರ್ಣದ ಆಕಳ-ಕ್ಷೀರದಲ್ಲಿ
ನಾನಾವರ್ಣಗಳಹುದೆ-ಮನುಜಾ?
ಹೀನ ಭಾವನೆಗಳನಿಂಬಿಟ್ಟು ನೀ ಹೋಗಿ
ಜ್ಞಾನಿಗಳ ಕೇಳು ಕಾಣೋ-ಮನುಜಾ

ಶರಧಿಯೊಳು ತೆರಿಸೋರೆಗಳಾ-ಪರಿಯಂತೆ
ಶರೀರವಲ್ಲದೆ ಹೇರಿಹುದೆ?
ವರ ಮರಂದರ ವಿಶಲನ ನೆನೆಯುತ್ತಿರೆ ನಿನಗೆ
ಸಿರಯಹುದು ಮುಕುತಿಯಹುದು-ಮನುಜಾ

೧೫. ಕದವನಿಕ್ಕಿದಲಿದೆಕೊ, ಗಯ್ಯಾಲಿ ಮೂಲ

ಕದವನಿಕ್ಕಿದಲಿದೆಕೊ, ಗಯ್ಯಾಲಿ ಮೂಲ

ಕದವನಿಕ್ಕಿದಲಿದೆಕೊ ಚಿಲಕವಲ್ಲಾಡುತ್ತಿದೆ
ಒವಿದ ಪಾಪವ ಹೊರಗೆ ಹೋದೀತೆಂದು

ಖಾರಕ-ರಾಮಾಯಣ ಪಂಚರಾತ್ರಾಗಮ
ಶಾರ ಶಕ್ತಿ ಬಿಂದು ಕವಿಗೆ ಬಿದ್ಧಿತೆಂದು

ಅರಿಯ ಹಾಡಾಂತಿಜಯುಗಳವ ಸೆನವ ಭ
ಕೃಪ ಪಾದದರಜ ಒಳಗೆ ಬಿದ್ಧಿತೆಂದು

ಮಂಗಳ ಪೂರುತೆ ಮರಂಡರ ವಿಶಲನ
ಪಂಗ ಏತ್ತಮ ಜಾದ ತಂಗಳ ಹೊಸ್ತಿತೆಂದು

೧೬. ಕನಕದಾಸರು

೧. ಸತ್ಯವಂತರ ಸಂಗವಿರಲು ತೀರ್ಥವ್ಯಾತಕೆ
೨. ಸಜ್ಜನರ ಸಂಗದೊಳಗಿರಿಸನ್ನ ರಂಗ
೩. ಸಾಧು ಸಜ್ಜನ ಸತ್ಯಗುಣಕೆದುರುಂಟೇ?
೪. ಅಮುದಾದರಮದನ್ನಿ ಅಲ್ಲವಾದರಲ್ಲವೆನ್ನಿ
೫. ಎಲ್ಲಾರು ಮಾಡುವುದು ಹೊಟ್ಟಿಗಾಗಿ ಗೇಣು ಬಟ್ಟಿಗಾಗಿ
೬. ಕುಲ ಕುಲವೆಂದು ಹೊಡೆದಾಡದಿರಿ
೭. ಮಾನವ ಮನೆಯೊಳಗೆ ಇರಬಹುದೆ ಕೋವಿದರು?
೮. ಸಹಜವಿದು ಈ ಮುಡಿಯ ಸಟೆಯ ಮಾತ್ರಲ್ಲ
೯. ಕುಲಕುಲವೆನ್ನುತ್ತಿಹರು
೧೦. ವರಕವಿಗಳ ಮುಂದೆ ನರಕವಿಗಳು ವಿದ್ಯೆ ಮಾಡಬಾರದು
೧೧. ಎಷ್ಟು ಕಾಳಿನಷ್ಟು ಭಕ್ತಿಯನ್ನೊಳಗೊಳಿಲ್ಲ
೧೨. ಜಪವ ಮಾಡಿದರೇನು? ತಪವ ಮಾಡಿದರೇನು?

೧. ಸತ್ಯವಂತರ ಸಂಗವಿರಲು ತೀರ್ಥವ್ಯಾತಕೆ

ಸತ್ಯವಂತರ ಸಂಗವಿರಲು ತೀರ್ಥವ್ಯಾತಕೆ
ನಿತ್ಯ ಅನ್ವಯಾನವಿರಲು ಭಯಾವು ಯಾತಕೆ

ತಾನು ಉಳ್ಳದೆ ಪರಿಗಿಕ್ಕುದ ಧನಿವಿದ್ಯಾತಕೆ
ಮಾನಿಸಿಯ ತೊರದ ಮೇಲೆ ಭೋಗವ್ಯಾತಕೆ
ಜ್ಯೋತಿಷ್ಯಾತ್ಮಕ ಸಾರುಕಾಲ ಬದುಕಲ್ಯಾತಕೆ
ಮಾನಣಿಸನಾಗಿ ಬಾಳ್ಜ ಮನುಜವ್ಯಾತಕೆ

ಮಾತು ಕೇಳದೆ ಮಲೆತು ನಡೆವ ಮತ್ತುಖ್ಯಾತಕೆ
ಶ್ರೀತಯಿಲ್ಲದೆ ಲಡೆಯಸಕ್ಕಿದ ಅನ್ವಯಾತಕೆ
ನೀಡಿಯಿರುತ್ತ ನಡೆಯದಿರುವ ಭಂಡಣ್ಯಾತಕೆ ಧೀರ
ಸೂತ್ರ ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ವೆದರಿ ನಡೆದ ಪುರುಜವ್ಯಾತಕೆ

ಅನ್ವಯಿರುತ್ತ ನಡೆಯದಿರುವ ಸತಿಯಿದ್ಯಾತಕೆ
ಮನ್ವಾಂದ ನಡೆಸದಿರುವ ದೂರಿಯಿದ್ಯಾತಕೆ
ಮಾನ್ಯ ಕೊಟ್ಟಿ ಪಡೆಯಿದನ್ನ ಬಯಸಲ್ಯಾತಕೆ ಪ್ರ
ಅನ್ವ ಆದಿಕೀರ್ತದಸಲ್ಲದೆ ದೃವವ್ಯಾತಕೆ

೨. ಶಜ್ಜನರ ಸಂಗದೊಳಗಿರಿಸೆನ್ನ ರಂಗ

ಶಜ್ಜನರ ಸಂಗದೊಳಗಿರಿಸೆನ್ನ ರಂಗ
ದುರ್ಜನರ ಸಂಗ ನಾಮೋಳೆ ಮಂಗಳಾಂಗ

ಕೂಡಿದ ಸಭೆಯಲಿ ಕುತ್ತಿತವ ನುಡಿವನ ಸಂಗ
ನಾಳಿನೊಳಗನ್ನಾಯ ಮಾಡುವನ ಸಂಗ
ಪ್ರದಿದರು ಕೂಡದಿರುವ ಕಡುಲೋಭಿಯ ಸಂಗ
ಮೂಢ ಮೂರ್ವರ ಸಂಗ ಬಲುಭಂಗ ಎಲೊ ರಂಗ

ಗುರುಸತ್ತಿಗೆ ಪರಸತ್ತಿಗೆ ವರದು ಬಗೆವರ ಸಂಗ
ಗುರುನಿಂದ ಪರನಿಂದ ಮಾಡುವರ ಸಂಗ
ಪರಹಿತಾಧರದ ಧರ್ಮವರಿಯದವರ ಸಂಗ
ಮರುಳ ಪಾಮರ ಸಂಗ ಬಲುಭಂಗ ಎಲೊ ರಂಗ

ಆಗಮದ ಅನ್ವಯವರಿಯದವನ ಸಂಗ
ರೋಗದಲ್ಲಿ ಆವಾಗ ಮುಲುಗುವನ ಸಂಗ
ಕಾಗಿನೆಲೆಯಾದಿ ಕೇಶವನಂಬ್ರಿ, ನೆನೆಯದಿಹ
ಭಾಗವತರ ಸಂಗ ಬಲುಭಂಗ ಎಲೊ ರಂಗ

೩. ಸಾಧು ಸಜ್ಜನ ಸತ್ಯಗುಣಕೆದುರುಂಟಿ?

ಸಾಧು ಸಜ್ಜನ ಸತ್ಯಗುಣಕೆದುರುಂಟಿ?
ಮಾಧವ ನಿಮ್ಮ ನಾಮಕ ಬೆಲೆಯುಂಟಿ?

ಸುತಲಾಭಕೆಂತ ಅಧಿಕಲಾಭವು ಉಂಟಿ?
ಸತೀಯೆಲ್ಲದವರೆ ಸಂಪದವೆಂಬುದುಂಟಿ?
ಪತಿಸೇವೆಗಿಂತಲೂ ಸತಿಗೆ ಸೇವೆಯುಂಟಿ?
ಮತಿಡೀನರೋಳಗೆ ಭಾತುಯುವೆಂಬುದುಂಟಿ?

ಶೈಮಣಿತನಕ್ಕಿಂತ ಅಧಿಕ ಹೊಲೆತನವುಂಟಿ?
ವಸುಧಯೋಳು ಅನ್ವಯಾನಕ್ಕೆ ಸರಿಯುಂಟಿ?
ಘರನಾಗಿದ ಶೃಂಪರಿಗೇ ಸರಿವುಂಟಿ?
ಆರನಾದ ಕೊರೆದ ಯೋಗಿಗೆ ಭಯವುಂಟಿ?

ಹರಿ ಭಕ್ತಿಯೆಲ್ಲದವರೆ ಪರಿಹಾರವುಂಟಿ?
ಪರಸಿಂದೆಗಿಂತ ದಾತಕವೆಂಬೊದುಂಟಿ?
ಪರಮಾಂತ್ರ ಶರ ಸದ್ಗುಣಕೆ ಎದುರುಂಟಿ-ಲಾರಗ
ಮರಣಾದಿ ಕೀರ್ತನಾಲ್ಲದೇ ದೃವವುಂಟಿ?

೪. ಅಮುದಾದರಮದೆನ್ನಿ, ಅಲ್ಲವಾದರಲ್ಲವೆನ್ನಿ

ಅಮುದಾದರಮದೆನ್ನಿ ಅಲ್ಲವಾದರಲ್ಲವೆನ್ನಿ
ಬಹುಜನರು ನೇರ ತಿಳಿದು ಪೇಳಿ ಮತ್ತಿದನು
ದೇವರಿಲ್ಲದ ಗುಡಿಯು ಪಾಳು ಬಿಧ್ವಂಗಡಿಯು
ಭಾವವಿಲ್ಲದ ಬಹುತ್ತಿ ಅದು ಕುಪಕ ಯುಪಕ
ಹೇವವಿಲ್ಲದ ಹೆಣ್ಣು ಗಷ್ಟುಗ ಬೆಳ್ಳಿದ ಕಣ್ಣು
ಸೇವೆಯರಿಯದ ಧರ್ಣಿಯು ಅವ ಕಲ್ಲು ಲಿಂಫೆಯು
ಧರ್ಮವಿಲ್ಲದ ಅರಸು ಮುರಿದ ಕಾಲಿನ ಗೌರಸು
ನಿಮಾಲಿಲ್ಲದ ಮನಸು ತಾ ಕೊಳಚೆ ಹೊಲಸು
ಕರ್ಮವಿಲ್ಲದ ಗಂಡು ಕರಿಯ ಒನಕೆಯ ಮಂಡು
ಮರ್ಮವಿಲ್ಲದ ವಾತು ಒಡಮಡಿಕೆ ತೊತು
ಮತ್ತುಳಿಲ್ಲದ ಸಿರಿಯು ಕೊಳ್ಳತ ತೆಂಗಿನ ಕಾಯಿ
ಸೌಖ್ಯವಿಲ್ಲದ ಉಳಟ ಅದು ಕಾಳ ಕೂಟ
ಒಕ್ಕಲಿಲ್ಲದ ಉರು ಕೊಳೆತು ನಾರುವ ನೀರು
ಸೊಕ್ಕಿ ನಡೆಯುವ ಬೃತ್ತೆ ಅವ ಕ್ಷೂರ ಕೃತ್ತೆ
ಕಂಡು ಕರೆಯದ ಸಂಟ ಒಡಕು ಪರವಿಯ ಕಂರ
ಉಂಡು ನಗದಿದ ಮೋರೆ ಅದು ಕಣಿಯ ಸೋರೆ
ದಂಡಿಗಂಬುವ ಬಂಟ ಒಡಕು ಪರವಿಯ ಕಂರ
ಗಂಡಗಂಜದ ನಾರಿ ಅವಳಿ ಹೆಮ್ಮಾರಿ
ಬಿಟ್ಟು ಆದುವ ಗೆಣೆಯು ಪರಸು ತೆಗಲಿನ ಏಣೆಯು
ಕೊಟ್ಟಿ ಬೇಳುವ ದಾತ ಅವ ಹೀನಜಾತ
ಸೃಷ್ಟಿಯೋಳು ಕಾಗಿನೆಲೆಯಾದ ಕೀರ್ತನಂತಹ
ಮುಟ್ಟಿ ಭಜಸದ ನರನು ಆವನೆ ವಾನರನು

೧೫. ಎಲ್ಲಾರು ಮಾಡುವುದು ಹೊಟ್ಟಿಗಾಗಿ

ಎಲ್ಲಾರು ಮಾಡುವುದು ಹೊಟ್ಟಿಗಾಗಿ, ಗೇರು
ಬಟ್ಟಿಗಾಗಿ ತತ್ತ್ವ ಒಟ್ಟಿಗಾಗಿ
ದೇದಳಾಸ್ತಿ ಪಂಚಾಂಗ ಓದಿಕೊಂಡು ಪರಿಗೆ
ಬೋಧನೆಯ ಮಾಡುವುದು ಹೊಟ್ಟಿಗಾಗಿ, ಗೇರು ಬಟ್ಟಿಗಾಗಿ
ಚಂಡಭಟರಾಗಿ ನಡೆದು ಕತ್ತಿಥಾಲು ಶೈಲಿ ಒಡಿದು
ವಿಂಡತುಂಡ ಮಾಡುವುದು ಹೊಟ್ಟಿಗಾಗಿ ಗೇರು ಬಟ್ಟಿಗಾಗಿ
ಅಂಗಡಿಗಳನ್ನೇ ಮಾಡಿ ವ್ಯಾಂಗ ಮಾತುಗಳಾಡಿ
ಘಂಗ ಬಿದ್ದು ಗಳಿಸುವುದು ಹೊಟ್ಟಿಗಾಗಿ ಗೇರು ಬಟ್ಟಿಗಾಗಿ
ಕುಂಟಿ ತುದಿಗೆ ಕೊರಡು ಹಾಕಿ ಚಂಟಿ ಮಣಿ ಸಮವಾಡಿ
ರಂಪಿ ಮೊಡೆದು ಬೋಧನೆಯ ಮಾಡುವುದು ಹೊಟ್ಟಿಗಾಗಿ, ಗೇರು ಬಟ್ಟಿಗಾಗಿ
ಬೆಲ್ಲದಂತೆ ಮಾತನಾಡಿ ಎಲ್ಲರನ್ನು ಮರುಳುಮಾಡಿ
ಮಣಿ ಚೊಗಳಿ ತಿಂಬುವುದು, ಹೊಟ್ಟಿಗಾಗಿ ಗೇರು ಬಟ್ಟಿಗಾಗಿ
ಕೊಟ್ಟಿರುವ ರುಟ್ಟಿನೊಂದು ಕಟ್ಟಿಗೆಯ ಹೊತ್ತುಕೊಂಡು
ಕಷ್ಟ ಮಾಡಿ ತಿಂಬುವುದು ಹೊಟ್ಟಿಗಾಗಿ ಗೇರು ಬಟ್ಟಿಗಾಗಿ
ತಾಳದಂಡಿಗೆ ತ್ವರಿತ ಮೇಳ ತಂಬೂಲಗೊಂಡು
ಮಾಳಿಯಂತೆ ಕುರ್ನೀವುದು ಹೊಟ್ಟಿಗಾಗಿ ಗೇರು ಬಟ್ಟಿಗಾಗಿ
ಸನ್ಯಾಸಿ ಜಂಗಮ ಜೋಗಿ ಜಟ್ಟಿ ಮೊಂಡ ಅಂತಾಗಿ
ನಾನಾ ವೇಷಗಳಲ್ಲಿ ಹೊಟ್ಟಿಗಾಗಿ, ಗೇರು ಬಟ್ಟಿಗಾಗಿ

೧೬. ಕುಲ ಕುಲವೆಂದು ಹೊಡೆದಾರದಿರಿ

ಕುಲ ಕುಲವೆಂದು ಹೊಡೆದಾರದಿರಿ ಸಿದ್ದಿ
ಕುಲದ ಸೆಲೆಯನ್ನೊಂದರು ಬಲ್ಲಿರಾ?

ಹುಟ್ಟಿದ ಯೋನಿಗಳಲ್ಲಿ ಮುಟ್ಟಿದ ಭಾವಾಗಳಲ್ಲಿ
ಅಟ್ಟು ಲಾಗ್ಗಿದ ದಸ್ತಾಗಳಲ್ಲಿ
ಗುಟ್ಟು ಕಾರೆಸಬಂತು ಒರಿದೇನು, ಕಿರಿದೇನು
ನೆಟ್ಟುಕೇ ಸರ್ವಜ್ಞನೆನೆ ಕಂಡ್ಯ ಮನುಜಾ

ಜಲವೆ ಸಕಲಕುಲಕ್ಕೆ ತಾಯಿಲ್ಲವೇ?
ಜಲದ ಕುಲವನ್ನೇನಾದರು ಬಲ್ಲಿರಾ?
ಜಲದ ಚೊಬ್ಬಿಳಿಯಂತೆ ಸ್ಥಿರವಲ್ಲಿಂದ ದೇವ
ಸೆಲೆಯನರಿತು ನೀ ನೇನೆ ಕಂಡ್ಯ ಮನುಜ

ಪರಯೆ ಸರ್ವೋತ್ತಮ ಪರಯೆ ಸರ್ವೋತ್ತಮ
ಪರಮಯವೆಲ್ಲವೆನುತ ತಿಳಿದು
ಸಿರಿಕಾಗಿನಲೆಯಾದಿ ಕೇರವರಾಯನ
ಕರೋಕಮಲವ ಕೇತೀಸುವನೆ ಕುಲಜ

೨ ಮಾನವ ಮನೆಯೊಳಗೆ ಇರಬಹುದೆ ಕೋವಿದರು?

ಮಾನವ ಮನೆಯೊಳಗೆ ಇರಬಹುದೆ ಕೋವಿದರು?
 ಹಾವು ಹಿಡಿಯಲಿಬಹುದು ಹರಣ ಕೊಡಲಿಬಹುದು
 ದೇವ ಕೆತ್ತಿಸು ಹಿಡಿದು ಸುಂಗಬಹುದು
 ಥಾಮೆಯಾ ತಂದೆ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಜೀವಿತಕ್ಕಿಂತ
 ಸಾಂಘರ್ಷದ ಲೇಸು ಅಭಿಮಾನಿಗಳಿಗೆ

ಪರರ ಸೇರಲಿಬಹುದು ಪತಿತರಲ್ಲಿರಬಹುದು
 ಕೂರೆಜಾಕ ಗರಗಸಕೆ ಶಿರವೊಳ್ಳಿಬಹುದು
 ತರುಕೆಂಬರ ಎಳತಂದ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಜೀವಿತಕ್ಕಿಂತ
 ತರುಗಿರ ದ್ಯುದಲೆ ತಪಸಂಯಾಗಿರಬಹುದು

ಒಂದೊಂದು ತಿಂಗಳೊಳು ಬಹುಮಾನ ನಡತೆಗಳು
 ಒಂದರಷ್ಟು ತಿಂಗಳೊಳಗೆ ಒತವಾದನೆ
 ಒಂದೊಂದು ಭದ್ರನಾಡಿವ್ಯಾಳಗೊಳಗೆ ಹುಟ್ಟಿದವು
 ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಸಂಸಾರಿಗಳಿಗೆ?

ಈ ಪರಿಂಭ ಉಂಬಂಧ ಅಳಿಯ ಭೋಜನಕ್ಕಿಂತ
 ಗೈರುಭಾಷೆ ಲೇಸು ಅಭಿಮಾನಿಗಳಿಗೆ
 ಶ್ರೀಬಕ್ತಿಂದ ಸೇರಕ ಕಾಗಿನೆಲೆಯಾದಿಕೇರವನ
 ಈ ಪರಿಯಲೆ ಭಜನೆ ಸುಖಿಯಾಗು ಮನವೇ

ರ. ಸಹಜವಿದು ಈ ನುಡಿಯು ಸಂತೇಯ ಮಾತ್ರಲ್ಲ!

ಸಹಜವಿದು ಈ ನುಡಿಯು ಸಂತೇಯ ಮಾತ್ರಲ್ಲ!
 ಮಹಿಮೆಯೊಳಗೆ ವೇಳುವನು ವಿಹಿತ ವಾಕ್ಯಗಳು!

ಬ್ರಹ್ಮ ಶಾಸ್ತ್ರ ಮರಾಣಗಳ ಓದುವನೆ ಶೂದ್ರ!
 ಅತಿಥಿಯಾದರಿಸುವನೆ ಅತಿ ಲುಭ್ಧನು!
 ಪ್ರತಿನಿತ್ಯ ಸಂಧಾನ ಜಪ ಮಾಡುವನೆ ಪಾಠಿ!
 ಪತಿಯಾಚ್ಯಾಯಿಂದಿಹಳೆ ಪರಮ ಪಾತಕಿಯು!

ದಾನಧರ್ಮಂಗಳನು ಬಿಡುವನೇ ಧರ್ಮಾತ್ಮ!
 ಮಾನಾಭಿಮಾನಗಳ ಹಿಡಿಯುವನೆ ಯೋಗಿ!
 ಪೂರ್ಣ ಹಿಂಸೆಗಳನು ಮಾಡುವನೆ ಸುಜ್ಞಾನಿ!
 ರೀನ ಸಜ್ಜನರನ್ನು ಕೆಡಿಸುವನೆ ಸತ್ವರುಷ!

ಕರೆಕಟ್ಟೆ ಮೂದೋಟಗಳ ರಚಿಸುವನೆ ದ್ವೋಷ!
 ಗುರುದ್ವೇವ ಹಿರಿಯರನು ಬೈಯುವನೆ ನಿಷ್ಫಲ!
 ಸಿರಿಕಾಗಿನೆಲೆಯಾದಿ ಕೇಶವನ ಚರಣವನು!
 ನಿರುತದಲ್ಲಿ ಸೃಂಗುವನೆ ಅವಿಚಾರ ಮರುಷ!

೨೬೯೮

೭. ಕುಲಕುಲವೆನ್ನತಿದರು

ಕುಲಕುಲವೆನ್ನತಿದರು
 ಶುಲಿಷ್ಣಾದಮ ಸತ್ಯ ಸುಖಪ್ರಾಣ ಜನರಿಗೆ
 ಕೇವಲಿನಿಂದು ತಾವರೆ ಪುಟ್ಟಿಲು ಆದು ತಂದು
 ಒಂದಿನಿಂದು ವಿಗಿಂಸಿಕೊಳ್ಳುವುದೇ?
 ಪಾಪಿರ ಪಾಂಡಿಯೆಂತುತ್ತತ್ವ ಕೀರವು
 ಪಾಪಿರಿಯೆಂತುಗೆ ಭಾವಾರುಗೆಲ್ಲವೇ?
 ಮೃಗಾಳ ಮೃಗಾಳ ಪುಟ್ಟಿಲು ಕುಲಕುಲಿ
 ಶೇಡು ಪಾಪಾರು ದ್ವಿಜರ್ಲಿರು
 ಪ್ರಯಂದ ಲಾರಾಯಣಾವ ಕುಲವಯ್ಯಾ?
 ಒಗವಾಳಾವ ಕುಲ ಹೇಳಿರಯ್ಯಾ?

ಆತ್ಮ ಯಾವ ಕುಲ ಜೀವ ಯಾವಕುಲ
 ತತ್ತ್ವಾಧಿಯಾಗಳ ಕುಲ ಹೇಳಿರಯ್ಯಾ
 ಆತ್ಮ ಮಾತ್ರಾನು ನೇರಿಂದಾದಿಕೇಶದ
 ಅಕ್ಷೇರಿಯ ಮೇಲೆ ಯಾತರ ಕುಲವಯ್ಯಾ?

೧೦. ಪರಕವಿಗಳ ಮುಂದೆ ನರಕವಿಗಳು ವಿದ್ಯೆ ಮಾಡಬಾರದು

ಪರಕವಿಗಳ ಮುಂದೆ ನರಕವಿಗಳು ವಿದ್ಯೆ ಮಾಡಬಾರದು
 ಶರಣೆಯ ಕಲ್ಲಿಗೆ ಶರಣೆಂದು ಪೂಜೆಯ ಮಾಡಬಾರದು
 ಪಾಶಗಳದ್ದಲ್ಲಿ ರೂಪಮ್ಮೆ ವಸ್ತುವ ತೋರಬಾರದು. ಬಹು
 ಕ್ಷೇತ್ರಗಳದ್ದಲ್ಲಿ ಅನುಭವಗೋಷ್ಠೆಯ ಆಡಬಾರದು
 ಉದಿನತ್ತ ಮಡಕೆಗೆ ಜೋಡಿಸಿ ಒಲೆಗುಂಡು ಹೂಡಬಾರದು. ಬಹು
 ಬಡಕನ ಬಂಡಾಗ ನಂಟರ ಬಾಗಿಲ ಸೇರಬಾರದು

ಕರಿಯ ನಿಂದಿಸಿ ಹರ ಘನನೆಂದು ನರಕಕ್ಕೆ ಬೀಳಬಾರದು
 ಪರಾನ್ಮು ಬಯ್ಯು ಪಾತಕಕ್ಕೆ ಮುಸ್ನೌಳಗಾಗಬಾರದು
 ಮಡದಿಯ ನುಡಿ ಕೇಳಿ ಜಗತ್ಕೊಬ್ಬರ ಕೂಡೆ ಮೊಗಬಾರದು ಡಾಯ
 ಬಡಕರು ಇದ್ದಲ್ಲಿ ವಸತಿ ಬೀಡಾರವ ಮಾಡಬಾರದು
 ಮುಂದೆ ಭಿಲಾ ಎಂದು, ಹಿಂದೆ ನಿಂದಿಪರಸ್ಮೈ ಕೂಡಬಾರದು ನಮ್ಮ
 ತಂದೆ ಬಾಡದಾದಿ ಕೇಶವನ ಸೃಜಣೆಯ ಬಿಡಲು ಬಾರದು

೧೨. ಎಳ್ಳಿ ಶಾಳನಷ್ಟು ಭೃತ್ಯಿನೆಂ್ಬಿಲ್ಲ

ಎಳ್ಳಿ ಶಾಳನಷ್ಟು ಭೃತ್ಯಿನೆಂ್ಬಿಲ್ಲ
ಕಳುಂಗ ಕಳುವಂತೆ ಬೆಳ್ಳಿಯಂದರಿ ಈಂಥ

ಶಾಳನಷ್ಟಿನಂತೆ ಕಳ್ಳಿ ಮುಖ್ಯ ಪರಸ್ಪರಿಯ ಮಾಡಿ
ಶಾಳದ ತಿಳಿರುವನೆಂದು ರಕ್ಷಿತ್ಯಾ ನಾನು
ಮಾನೆತ್ತಿದ ರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ ಅಂಥರ್ಯೇವರು ಸೂರ್ಯಿ
ಅಳೆಂಬಾತ್ತಿ ಒಂದು ಬಿಂಬವಂತೆ ಭೂಮಿತನಯ್ಯಿ

ಗೂಡಾ ಮುಳಕಷ್ಟ್ಯಾಯಂತೆ ಶಂದ ಶಂದ ನೀರ ಮುಳಿಗಿ
ಮಂಡಿತುಂತೆ ಬಾಯಿಂದಲ್ಲಿ ಗಿಡಿಯ ಶಾಳನೊ
ಮಂಡಿತನಂದರಿ ನೀರ ತಡಿಯಲ್ಲಿ ಸುಳುಹಾಗಿ
ಮಂಡಿತುಂಗಿ ಮುಂಗಿಸಿದು ಬಿಡುವ ಭೂಮಿತನಯ್ಯಿ

ಜ್ಯೋತಿ ಶ್ವಲಿ ಹಿಡಿದ ಶಾದ ಶಭ್ಯಾಸಂತೆ
ಈ ಸಾಹಿತ್ಯಗಳಂದೆ ಗಿಡಿಯ ಶಾಳದ
ಕುಳ್ಳಿಕ್ಕಿನ ಕಣಕನೀಂದೆಯನೂದಿ ಶೇತ್ವದ-ಮರ
ಕುಳ್ಳಿ ಎಷ್ಟು ಮಾನ್ಯಾಚ್ಚೀ ನಿ: ದೇವ. ದೇವೋತ್ತಮ

೧೩. ಜಪವ ಮಾಡಿದರೇನು ತಪವ ಮಾಡಿದರೇನು

ಜಪವ ಮಾಡಿದರೇನು ತಪವ ಮಾಡಿದರೇನು
ಕಾಂತ ಗುಂಡ ವಿಭರ್ತ ಕಲುಪಿಂದುವರು

ಜಂಗಿಯವರುಯದೆ ಅಕ್ಕಲಿತ್ತಾ ತೊಳರಿ
ದೇರಿತಾಸ್ಯಾಗಿನೋದಿ ಬಾಯಾರಲು
ಕಾರಿಯನು ಕಾರಿದಂತಿರುತ್ತದ್ದು ಪಲಬೆಂಟು
ವಾದತಕರ್ದೊಳಿಂದ್ದ ಫೇರದಾದಿಗಳು

ನುಡಿನಡಿವ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ದಾನಧರ್ಮ ಮಾಡಿ
ಉಡವಿಯೊಬ್ಬ ಕೆರತಂಬಿ ಬ್ರಹ್ಮದಂತೆ
ಮಂದಿ ಮಕ್ಕಳಗೂಂದು ಒಡವ ವಸಗಳಿಗೆ ಗಳಿಗೆ
ಒಡಿಯಲು ಯಾವನವರ ಕಟ್ಟಿಗೊಳಿಗಿ

ಜಂಗಿ ಅತಿಕಾರುಗತ್ತೆಲ್ಲಯೋಳಿದು
ಮೊಳೆಯೊಳಗೆ ಮುಳಿಗಿ ಜಪತಪವಮಾಡಿ
ಕಳವಳಿ ನೂರೆಂಟು ತೊಳಲಿ ಬಳಲಬೇದ
ನಳನಾಕ್ಕ ಆದಕೇವನ ನೇನೆಮನವೆ

೩. ವಾದಿರಾಜರು

೧. ಈ ಮರುಖಾದರಯ್ಯ ಬೋಧವಿಲ್ಲದೆ
೨. ಸಿದ್ಧಾರ್ಥ ವೇದ ಹಾಕುವುದು ಗಾಳಿ
೩. ಮಂಡ ಬೋಖಾದರೇನು ಮನ ಶುದ್ಧಿಯಿಲ್ಲವು
೪. ಹಣವೇ ನಿನ್ನಾಯ ಗುಣವೇನು ಬಣ್ಣೀಪೇಸೂ

೪. ಈ ಮರುಖಾದರಯ್ಯ ಬೋಧವಿಲ್ಲದೆ

ಈ ಮರುಖಾದರಯ್ಯ ಬೋಧವಿಲ್ಲದೆ
ಸಿದ್ಧಾರ್ಥವರಿಂದ ಪರಿಯ ದೇಸೆಂಬೆಲ್ಲಿಲ್ಲದೆ
ಪರತ್ವ ವಿಷಾರವರಿಂದ ಹಾಜರಾವುದು ತನ್ನ
ಕರಣದ್ವಿತೀಯ ಕಾಟಕೆ ಗೀತುಕದ ಕರ್ಮಾಧಾರು
ಪರಗಿ ವಿಷಾರವಿಲ್ಲದ ನಿಜದಾವುದು
ಸುಖರಣೆ ಪರಿಷಯವಿಲ್ಲದ ಮುಕಿಧಾವುದು
ಉತ್ತರಂಗ ಶುದ್ಧಿಯಿಲ್ಲದ ಕಂತೆದಾವುದು ನಿತ್ಯ
ಉತ್ತರಂತಿ ತಮ ದಷ್ಟವಿಲ್ಲದ ಭೂತಂತಿದಾವುದು
ಸಂತಕ ಸಮಾಧಾನದ ಚಂತೆದಾವುದು ನಮ್ಮ
ಕಂತುಷತನ ಸೋಡಗೊಡದ ಕವಚದಾವುದು
ಮಧ್ಯಮತದ ಮಾಗ್ರಾವನ್ನು ಏರಿರಿದಾವುದು ತ್ವರಿ
ಷಿಧ್ಯಪರಿಯ ಗುಣವ ಹಾದಿಪಾಡಾವುದು
ಪೃಥ್ವಿರಸ್ತು ಕೊಳಿ ಕಾಡಿ ಕೊಂಬಡಾವುದು ಆದು
ಷಿಧ್ಯಮನ ದಾಢೆಗೆ ಒಳಗಾಗುವಧಾವುದು
ಸಾರತ್ವ ಸುಧೆಯ ಸೆವಿಯ ದೂರಿದಾವುದು ಪರಿ
ವಾರ ಜನರ ಮೊರೆವರುಪಕಾರ ದಾವುದು
ಸಾರಿ ತನ್ನ ಶಾಕೀಗಿನ್ನು ಬಾರದಾವುದು ಆದು
ಕೇರಾಲಾಪ ಕೇಳಿದ ಸಂಸ್ಕಾರದಾವುದು
ಅನ್ನದ ಜೀವ ಓನ್ನಪರಿ ಎನ್ನದಾವುದು ದ್ವಾರು
ಪರಾಪರಾ ಪಾಯ ಮಾಡದಾವುದು
ಧನ್ಯ ಉಂಟಾದನ ನಾನೆನ್ನಪುದು ಆದು
ಕುನ್ನಿಯಂತೆ ಪಲಷ ಪರಿಯ ಕೂಗುವಧಾವುದು

೨. ಓದುವುದು ವೇದ ಯಾತ್ರುವುದು ಗಾಳಿ

ಓದುವುದು ವೇದ ಯಾತ್ರುವುದು ಗಾಳಿ

ಮಾಧವನು ತಾನೆ ಗಡ ಮನುಜರನುಸರಣಿ ಗಡ
ಬ್ಯಾಧಿಗಳು ಬಿಡುವು ಗಡ ಸುರನರಿಯ ಯಾತ್ರೆ ಗಡ

ಈ ದೇವನೆ ತಮ್ಮ ಮನೆ ಮನೆಗೆ ದೃಷ್ಟಿ ಗಡ
ಕೋಡ ನಿಗಮವ ತಂಡ ಹಂಯವದನನೇ ಬಗವ

ಶಿಂಗ ಗೆಲಿದನುವ ಗಡ ಎಡರುಗಳು ಬಿಡುವು ಗಡ
ಶ್ರೀಧರಿ ದೋಷವಭೂದ ವಸ್ತು ತಾನೆ ಗಡ

ಶಿವನಳ್ಳಿ ಪರಿಯಲ್ಲಿ ಏಷ್ಟುರುಗಳಳ್ಳಿ
ಅವರ ಸೋಜಲಿ ಬೇಡ ಅವರಗೀರುಲಿ ಬೇಡ

ಇಂತೆಂಬ ಸುಧಿಯೊಳು ದ್ವೇಷ ಶಾಸ್ತ್ರಿಸಲು
ಸಂತರೆಳ್ಳಿರು ನೋಡಿ ಹಂಯವದನಸೀದ ಮೆಚ್ಚೆ

೩೩

೩. ಮಂಡೆ ಚೋಳಾದರೇನು ಮನ ಶುದ್ಧಿಯಿಲ್ಲವು

ಮಂಡೆ ಚೋಳಾದರೇನು ಮನ ಶುದ್ಧಿಯಿಲ್ಲವು
ಕಂಡು ಹಂಯವದನಸ್ತು ಒಲಿಸಿಕೊಂಡವ ಧನ್ಯ
ನಾರದರದಾರಾಂದು ಜಗತ್ತಿ ತೋರಿ ಸಿರಿ
ಪುರಂದರದಾಸರ ಮನಸೆಯಲ್ಲಿ
ಜರಿಗರಿ ಲೀಲೆಯಿ ಮಾಡಿ ಬಿಡದೆ ವಿಶ್ವ
ಆರಿತು ಅವರ ಸಾಧನಕೆ ಸಾರಥಿಯಾದಿ

ಗುರು ವ್ಯಾಸಮುನಿ ನಿಮ್ಮ ಸೋಡುವೆನೆಂತೆಂದೊಡೆ
ಮಾರ್ಮಾಡಿ ಮೂರು ರೂಪ ಜನುಮಂದಿ
ಜರಾಜದಿ ಕರಸಿಸೋಳಗೆ ಬಂದುಭರಿಗೆ
ಆರುಬಿಸಿ ಸ್ವರೂಪ ಅರಿಯದಂತಿದ್ದೋ ದೇವ

ಅವರ ಮೇಲಿಷ್ಟು ದಯ ಎನ್ನ ಮೇಲೆಂದಿಗೋ ದೇವ
ಯಾವುದೂ ಭರವಸೆದೋರದಯ್ಯ
ಕವಿದೆಮ್ಮೆಂದೂ ಬಿಟ್ಟಿರೆ ಬಿಡದಯ್ಯ
ಅವಕಾಲಕ್ಕೆ ನಿನ್ನ ದಾಸನಂಬಂತೆ ಮಾಡೋ

ನಮ್ಮ ಗುರುಗಳ ಸಮೃತದಿಂದುಡುಷಿಯಲ್ಲಿ
ಗಮನೆ ಪೇಳಿದೆನು ಸಚೆಯಿಲ್ಲವು
ಸುಮನೆ ತಿಳಿಯದೆ ಅಲ್ಲಿಪೆಂದವಗೈಸ್ತು
ಗಮನೆ ತಮಿಸೋಳಿಮುದು ಸತ್ಯವು

ಉದಿದಾಕ್ಷಣಿಂದ ಧನ್ಯನೆಂದೆನು ನಾನು
ಸಾಧಿಸಲಾವೆನೆ ನಿನ್ನ ಸೇವೆಯನು
ಅದಿಮೂರುತ್ತಿ ಸಿರಿಹಂಯವದನರೇಯ
ಮೋಡಿಂದ ನಿನ್ನ ದಾಸರ ಸಂಗದಲ್ಲಿದು ಕಂಡು

೩೪

೩೫

೪. ಹೂವೆ ನಿನ್ನಯ ಗುಣವೇನು ಬಗ್ಗೆಷೆನೂ

ಹೂವೆ ನಿನ್ನಯ ಗುಣವೇನು ಬಗ್ಗೆಷೆನೂ
ಹಾಂಡಿಭೂದವನ್ನೊಬ್ಬ ಹೇಳವ ಸರ ತಂಡಾಳ್

ಬೇಲೀಯಾಗದವನ್ನೆಲ್ಲ ಬೇಲೀಯ ಮಾಡಿಸುವಿ
ಎಲ್ಲ ವಸ್ತುಗಳನಿವ್ಯಾಪ್ತಿ ತರಿಸುವಿ
ಹುಲ್ಲೆಸ್ವರ ಸಪ್ತಲಕ್ಷಿ ಸೇರಿಸುವಿ
ಮೈಲೀಯಾದರೂ ತಂದೆಂಳಗಿರಿಸುವಿ

ಅಂಗನೆಯರ ಸಂತ ಅಶಿಶಯದಿ ಮಾಡಿಸುವಿ
ಕೃಂಜಾಧಾರಣಂಗಳ ಬೇಗ ತರಿಸುವಿ
ಹಂಗನಾದರೂ ಆನಂಗನೆಂದನಿಸುವಿ
ಕಂಗಳಿಂದವಗೆ ಮಗಳ ಕೊಡಿಸುವಿ

ಜರ್ಜ್ ಬಂದಂಥ ದುರಿತವನು ಬಿಡುಸುವಿ
ಸರುವರಿಗೆ ಶೈಷ್ಯ ನರನ ಮಾಡಿಸುವಿ
ಆರಿಯಿದ ದುಂಡನ ಆರಿತವನೆನಿಸುವಿ
ಸಿರಿಕಯಾದನನ ಸ್ವರಣ ಮರೆಯಿಸುವಿ

೫. ಜಗನ್ನಾಧದಾಸರು

೧. ಇದು ನಿನಗೆ ಧರ್ಮವೇ ಇಂದಿರೇ
೨. ಇರಬೇಕು ನಿಂದಕರು ಸಜ್ಜಪರಿಗೆ
೩. ಬೇಡಲೇತಕೆ ಪರರ ದೇಹಿಯಂದು

೧. ಇದು ನಿನಗೆ ಧರ್ಮವೇ ಇಂದಿರೇಷ

ಇದು ನಿನಗೆ ಧರ್ಮವೇ ಇಂದಿರೇಷ
ಬರೆಗೆ ನೀನಾಗಿದ್ದು ಭೇತಿಪಡಿಸುವುದು
ನಿನ್ನ ಗುರುಗಳ ಸ್ತುತಿಗೆ ನಿನ್ನನೇ ಹಾರ್ಡೆಸ್
ನಿನ್ನವರ ಶ್ರೀತಿಯನು ಸಂಪಾದಿಸಿ
ಅನ್ನರನು ಲೈಂಗದೇ ಜೀನಾಗಿ ಬಾಳುವ
ಮಾನವನ ಈ ಪರಿಯ ಬನ್ನಬಡಿಸುವುದು
ಧರ್ಮಾಲ್ಕಣಿ ನಿನ್ನ ಚರಣಸೇವಕರವನ್ನೂ
ಪರಿಪಾಲಿಸುವುದು ನಿನಗೆ ಪರಮಧರ್ಮ
ಗುರುಗಳಂತಹಾರ್ಥಿ ಕರಮುಗಿದು ಬಿನ್ನೆಪ್ಪೆ
ಕರ್ಮಾರ ಪಾಲಕನೆಂಬ ಬಿರುದು ಸುಖಾಗುತ್ತಿದೆ
ಶೋಕನಾಶನ ವಿಗತಕೋಕಸೆಂಬೊ ನಾನು
ನಾ ಈಂ ಮೌರ್ಯಮಾತ್ರ ಲೋಕಬಂಧು
ನೀಕರಿಸದ್ದೆ ನೀ ಸಾಕಬೇಕೆನುದಿನವು
ವಾಕು ಮನ್ಮಾಮದು ಲೋಕ್ಯಕರಕ್ಕಾಮಗೇ
ಗುಣವ ನಿನ್ನದು ಬರಿದೆ ದರೇಸುವುದು ಕರಣರನು
ಪ್ರಾಣಾರ್ಥಿಕರ ಏಫೀಫೋಫಾಲಕ
ಕ್ಷೇತ್ರನಂತರಪೂರ್ಣವಣಿಸುವದೆ ಕಡಯಂಟ
ಮನೀದು ಬಿನ್ನದ ಮಾಲ್ಯ ಧನುಜದಳಿಣಿಸ
ನಮೋ ನಮೋ ಬ್ರಹ್ಮಾದೇವರದೇವ
ನಮೋ ನಮೋ ಧನ್ಯಂತಿ ದುರ್ತಪಯಂತಿ
ನಮೋ ನಮೋ ಕಾರ್ಯಾಳ್ಯೇಲ ಸಜ್ಜನಾಜಾಲ
ನಮೋ ನಮೋ ಒಗನಾಂಧ ಏರಲ ಏಟ್ಯಾತ

೨. ಇರಬೇಕು ನಿಂದಕರಿಗೆ ಸಜ್ಜಸರಿಗೆ

ಇರಬೇಕು ನಿಂದಕರು ಸಜ್ಜಸರಿಗೆ
ದುರ್ತಪರಾಂಗ ಪರಿಪರಿಸಲೋಸುಗ ನಿತ್ಯ
ಕರ್ಮಯಗಾರಿ ಕೋವಿದರು ಧಾರಕರು ಮಾಡೆ
ಕಳುವರಿಸ್ತಾರ್ಯಂದು ಕಮಲಭವನು
ತಿಳಿದು ನಿರ್ಮಾಸಿದ ಇಳಂಟೊಳಗೆ ನಿಂದಕರ ನಿ
ಕ್ಷುಲಾಜರನು ಮಾಡಿ ತನ್ನವರ ಸಲಮಂವಸೆಂದು
ದಿವಜರಿಳಂಟೊಳಗೆ ಜಗ್ಗಾಳೊಲ್ಲಿಮೆಂದು ಅಭ್ಯಾಸ
ಭವಗೆ ಮೊರೆಯಿಡಲು ವರವಿತ್ತಪಂದು
ಭವಕ್ಕೆ ಕಾರಣಕರ್ಮವವರು ಮಾಡಿದರು ತ-
ನ್ನವರು ಎನಿಷರ್ಗೆ ತಜ್ಜನ್ಮಘಲ ಬರದಿರಲಿ
ಮಾನವಾಧಮನು ಸಹಿಸದಲೆ ದುರ್ಮತಿಯೊಂದ
ಬೀನ ಮಾತುಗಳಾಡಲು
ಭಾಸುಮಂಡಲಕೆ ಮೊಗಚೆತ್ತಿ ಉಗುಳಿದರೆ
ತನಾನಾಸವ ತೋಯಿತಲ್ಲಿದರ್ಕಗೇನಪಮಾನ
ಮಲವ ತೋಳಿವಳು ತಾಯಿ ಕ್ಯಾಗಳಿಂದಲೆ ನಿತ್ಯ
ತೋಳಿವ ನಿಂದಕ ತನ್ನ ನಾಲಗೆಯಲೆ
ಬಲು ಮಿತ್ರಪ್ರಾವಸೆಂದು ತಿಳಿದು ಮನ್ಮಾಂಬೆಕು
ಹಲವು ಮಹಾಪಾಗಳ ಕಳೆದು ಪುಣ್ಯವಿಷಯ
ಆನುಭವಿತ ಕರ್ಮಗಳ ಜನ್ಮಘಲವು
ತನ್ಮಾಳಾಗಿಗೆ ಆಪವಾದ ರೂಪದಿಂದ
ಉಣಿಸಿ ಮುಕ್ತರ ಮಾಡಿ ಸಂತೃಪ್ತ ಸರಕ ಯಾ
ತನೆಗಳವರಿಗಿಲ್ಲಿದರಿಂದ ಎಂದೆಂದು

೨ / ಕರ್ತವ್ಯಸೇಗಳ ಸಂಗ್ರಹ

ಮನುಜಾಥಮರಿಗೆ ಹರಿದಾಸರಲಿ ದ್ವೇಷ ನಾ
ಧನವೆ ಸರಿ ಸರ್ವತ್ರ ನಿಃಸಂಶಯ
ಅನುತಾಪಪಡದೆ ಹರುಷಿತರಾಗಿ ನಿಷ್ಪತ್ಯೋ
ಜನದಿ ಹರಿಪಾದಾಭ್ಯಭಜಪ ಮನುಜರಿಗೆ

ಲೋಕದಲ್ಲಿ ನಿರ್ಮಿಸಿದನೀವರನ್ನು ಹರಿ ತಾನು
ಭೂಮೋವಿದರ ಮಲವು ಮೋಗಲೆಂದು
ಶ್ರೀಕರಾಚರ್ಚಿತ ಜಗನ್ನಾಥವಿಶಲ ಗ್ರಾಮ
ಸೂಕರರ ನಿಂದಕರ ಕರುಣಾಳು ಇಳೆಯೊಳಗೆ

೨. ದೇವತ್ವೀತಕೆ ಪರರ ದೇಹಿಯಿಂದು

ದೇವತ್ವೀತಕೆ ಪರರ ದೇಹಿಯಿಂದು
ನಿಖಿಳವಾ ದೂರೆ ಎನಗೆ ನೀನಿರಲು ಸರ್ವದಾ
ಗ್ರಾಹವನು ಬೇಡೆ ದುರ್ವಾಸಮನಿಗಂದನ್ನು ಅನ್ನಾ
ಯಾಸದಿಂ ತತ್ತ್ವಾಲದಲಿ ಕಲ್ಪಿಸಿ
ಆ ಸಂಯಮಿಗೆ ಉರ್ವಿಸಿದ ದರ್ಶಿಸಿದ ಮಹಾ ದಾತಾ
ಧಾರಧಿ ನಿನ್ನ ಬಿಟ್ಟನ್ನು ದೇವತೆಗಳೇನು
ಖೂಳ ದುರ್ಘಾಸನನು ದ್ವಾಪದಿಯ ಸಭಯೊಳು ಚು
ಕೂಲವನು ಸೆಳೆಯು ದೂರಕ ಮಂದಿರಾ
ಶ್ರೀಯೋಲ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣ ಕರುಣೀಸು ಕರುಣೀಸನೇ ಪಾಂ
ಜಾಲಿ ಮೂರೆ ಕೇಳಿ ದಿವ್ಯಾಂಬರ ನಿಚಯವಿತ್ತೆ

ಮದದಿ ಕಳುಹಲು ಬಂದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನ ವೀಕ್ಷಿಸುವ
ಬಡತನವ ಕಳೆದೆ ಒಷ್ಟಿಸಿದ್ದಿಯವರಿಗೆ
ಮೂಡೆವಿಯನ್ನಾಳಿಸಿದೆ ಕ್ರಿಮಿಗೊಲಿದು ಕಾರಣದಲ್ಲಿ
ಜಡಜಸಂಭವ ಮೃಡ ಬಿಡ್ಡಾಜರೀಷ್ಟಿತ ಕೊಡುವೆ

ಭಾವಸೋತ್ತಮ ಮೃಕಂಡಾತ್ಮಜಗೆ ಕಲ್ಪಾಯು
ನೀ ಮೂರ್ತಿ ಮಾಡಿ ಅಲ್ಪಾಯು ಕಳೆದು
ಆ ಪರತೇಶ್ವರನ ಪಟ್ಟಿಂಬ ಸಾದರ ಸಾಂ
ರೀಪ ತನಯನ ತಂದ ಸರ್ವಾಂತಯಾರ್ಥಿ

ಕಲ್ಪ ಕಲ್ಪಗಳಲ್ಲಿ ವಿಶ್ವ ಜೀವರಿಗೆನ್ನ
ಕಲ್ಪಕನೆ ನೀನಿರಲು ಜ್ಞಾನ ದ್ರುತ್ಯ
ಅಲ್ಪ ಮಾನವರಿಗಾಲ್ಪಿರದರೇನಮುದು ಅಷ್ಟಿ
ತಲ್ಲಿ ಜಗನ್ನಾಥ ವಿಶಲ ಕಲ್ಪತರುವಿರಲು

ಬಿ. ಪ್ರಸನ್ನ ವೆಂಕಟದಾಸ

೧. ಜ್ಞಾನಿಯಾಗಬೇಕು ಅಜ್ಞಾನ ನೀಗಬೇಕು
೨. ಹುಡಿಯಾ ಹೊರಳೇನು ಬಡಕೊಂಡರೇನು
೩. ಹೀಗಿದ್ದರೆ ಲೇಪ ಜ್ಞಾನಿಗೆ

ಗ. ಜ್ಞಾನಿಯಾಗಬೇಕು ಅಜ್ಞಾನ ನೀಗಬೇಕು

ಜ್ಞಾನಿಯಾಗಬೇಕು ಅಜ್ಞಾನ ನೀಗಬೇಕು ತತ್ವ
ಜ್ಞಾನದಿಂದಿರಬೇಕು ಮುಕ್ತಿ ತಾನೇ ಆವಾಗುತ್ತು

ಅಜ್ಞಾನನನ್ನು ಪಾದಾಬ್ಜಾನಂಬಿರೆನ್ನು ಕು-
ರಬ್ಬಗುಂದಿರಣ್ಣ ಭವಾಣಿ ದಾಟಿರಣ್ಣ

ಮಾಡಿ ಸಾಧುಸಂಗ ಕಡಾಡಿ ವಿಳಿರಾ ಹಂಗ ನೀವು
ನೋಡಿ ಅಂತರಂಗಕ್ಕೆ ನೀಡುವನು ರಂಗಾ

ತಾಗ ಘೋಗ ಸರ್ವ ಶ್ರೀಹರಿಗೆ ಒಪ್ಪಿಸಿರುವ ಆ
ಯೋಗಿಯನ್ನು ಕರೆವಾ ಶ್ರೀನಾಗಶಯನ ಹೊರೆವಾ

ತಿದ್ದಿ ನೋಡಿ ವರ್ಮಾ ಅಸಾಧ್ಯ ರವರ್ಮಾವರ್ಮಾ ಬೇ
ಗೆದ್ದು ಬಿಡಿಯ ಧರ್ಮಾ ನಿನ್ನದು ಬುಭಕರ್ಮಾ

ದಾಸರ ಜೀವನ್ನು ಭಕ್ತಿ ಮೋಹಕ ಪಾವನ್ನು ಶ್ರೀ
ಪ್ರಸನ್ನಂಕಟ ಪ್ರಸನ್ನ ಅಭಿಲಾಷೆ ಸಂಜ್ಞಾನೆ ಧರ್ಮಾ

೨. ಮುದಿಯಾ ಹೊರಳೇನು ಬಡಕೊಂಡರೇನು

ಮುದಿಯಾ ಹೊರಳೇನು ಬಡಕೊಂಡರೇನು
ಕಡಲಕಯನನೊಳು ದೃಢಭತ್ತಿ ಇರದೆ

ಬಯ್ಯ ಪಾವಕನೊಳು ಮೃದಡಹಿದರೇನು
ಬಯ್ಯ ಶ್ರಾಸ ನೈತಿಲಿಟ್ಟರೇನು
ಬಯ್ಯ ಆಡವಿಲಿ ತುದಿಕಾಲ್ಯೇ ನಿಂತರೇನು
ಮೃದುಸಾಜುನಾಸವಿನ ಪಾದ ಮೂಜಸದನಕ

ತೊಪ್ಪಲಮೆದ್ದಾಫತಪ್ಪಲಗಿಸಲೇನು
ಉಪ್ಪಾಸದಿ ಅನಿಲ ನುಂಗಲೇನು
ತಪ್ಪದೆ ಇಳಿಯ ಸುತ್ತಾಡಿ ದಣೆದರೇನು ಕಂ
ದರ್ಬಾನಯ್ಯನ ಬಲವಿಲ್ಲದನಕ

ಮುಧಸರೋವರದಿ ಮೀಯದ ಜನಮೇನು
ಮುಧ್ಯ ಕೃಷ್ಣನ್ನ ಸೇಡದ ಅಕ್ಕಿಯೇನು
ಮುಧ್ಯೇಶ ಪ್ರಸನ್ನಂಕಟೇಶನೊಟ್ಟರದವನು
ಮುಧ್ಯೇನು ಇಲ್ಲದೇನೀ ಧರಿಗೆ

೩. ಹೀಗಿಧ್ವರೆ ಲೇಸು ಜ್ಞಾನಿಗೆ

ಹೀಗಿಧ್ವರೆ ಲೇಸು ಜ್ಞಾನಿಗೆ
ಹೀಗಿಧ್ವರೆ ಲೇಸು

ಸತಿ ಇಧ್ವರೆ ಸಮಹಿತದವಾಗಿ
ಸುತನಿಧ್ವರೆ ನಿಜ ಮತದವನಾಗಿ

ಧನವಿಧ್ವರೆ ಸಜ್ಜನಕೆ ವಿಭಾಗ
ಮನ ಇಧ್ವರೆ ಮಧ್ಯಾಹ್ನಕನ್ನತಾಗಿ

ಭಕುತಿ ಇಧ್ವರೆ ದಂಭಕವನಳಿಂದು ವಿ-
ರುಕುತ್ತಿದ್ದರೆ ಭವದಾಶಯ ಕಳಿದು

ಮತಿ ಇಧ್ವರೆ ಶುಭಮತಿಯವನಾಗಿ
ಧೃತಿ ಇಧ್ವರೆ ದುಷ್ಪತ್ತಿಗಳ ನೀಗಿ

ಪ್ರಸನ್ನೇಂಕಟೇಶನ ಪ್ರಸಾದವನುಣಿತ
ವಿಷಮ ಜನನ ಮೃತಿ ಘಸಕೆ ತತ್ವಮು

೩. ಶ್ರೀ ರಾಮದಾಸರು

೧. ಅಮಾಯೆ ಬಿಡಿಸೆನ್ನ ಮನಸಿನ
೨. ಎಲ್ಲಿಂದ ಬಂದಿದ್ದೆಲೆ ಹೋಡಿ ನೀನೆಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗ್ಗಿದ್ದಿ
೩. ಮದಿಮಡಿಯಂದು ಹಾರ್ಷಾದಿ
೪. ಸಾಲವನು ಕೊಳುವಾಗ ಸದಗರದ ಸಿರಿಯೋ

೧. ಅಮಾಯೆ ಬಿಡಿಸೆನ್ನ ಮನಸಿನ

ಅಸೂಯೆ ಬಿಡಿಸೆನ್ನ ಮನಸಿನ
ಅಸೂಯೆ ಬಿಡಿಸೆನ್ನ

ಅಸೂಯೆ ಬಿಡಿಸೆನ್ನ ಹೇಣಿಮನಸಿನ
ಶಾಶ ನಿನ್ನವಾದ ದಾಸಾನುದಾಸನೆನಿಸೋ

ಕೊಟ್ಟರು ಅಪ್ಪೆಯನಿಸೋ ಕೊಡದೊಂಧ್ನು
ಅಪ್ಪಿದರಪ್ಪೆನಿಸೋ
ಕೊಟ್ಟ ಕೊಡದವರಲ್ಲ ಅಪ್ಪೆನಿಸೆನ್ನಗೆ
ಶಿಷ್ಟಗುಣಿತ್ತು ಮೊರೆ ಸೃಷ್ಟಿಮೇಲೆ ಹರಿ

ಕಡುಸಿರಿ ಅಪ್ಪೆನಿಸೋ ಎನಗೆ ಬಂದ
ಬಡತನ ಅಪ್ಪೆನಿಸೋ
ಕಡುಸಿರಿ ಬಡತನ ಅಪ್ಪೆಯನಿಸಿ ನಿನ್ನ
ಅಡಿದ್ದಧವಿತ್ತು ಮೊರೆ ಮೊಡವಿ ಮೇಲೆ ಹರಿ

ದೂಡಣ ಅಪ್ಪೆಯನಿಸೋ ಜಗದೊಳು
ಭೂಡಣ ಅಪ್ಪೆನಿಸೋ
ದೂಡಣ ಭೂಡಣ ಅಪ್ಪೆಯನಿಸಿ ನಿನ್ನ
ಧ್ಯಾಸದಿಟ್ಟು ಮೊರೆ ಶ್ರೀಶ ಶ್ರೀರಾಮ ತಂದೆ

೨. ಎಲ್ಲಿಂದ ಬಂದಿದ್ದಲೇ ಯೋಡಿ ನೀನೆಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗ್ಗಿ

ಎಲ್ಲಿಂದ ಬಂದಿದ್ದಲೇ ಯೋಡಿ ನೀ
ನೆಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗ್ಗಿದ್ದಿ ಶ್ವರಮಾಡಿ

ಕಲ್ಪಮುಳ್ಳನ್ನದ ಮುಂದೆ ನೋಡಿ ಜರ
ನಿಲ್ಲದ ಹೋಗ್ಗಿದ್ದಿ ಓಡೋಡಿ

ವಿಳುಗೋಡಿನ ಕುದುರೆರಿದ್ದ ಭವ
ಮಾಲೆ ಕೊರಳ್ಗೆ ಹಾಕ್ಕಿ
ಮೂಲ ಲಗಾಮವ ತೆಗೆದಿದ್ದೀ ನೀ
ಬೇಳುವ ಎಚ್ಚರ ಮರಿದ್ದಿ

ಶೀಲ ಸನ್ಯಾಸದ ಬಿಟ್ಟಿದ್ದ ಮಹ
ಕಾಳಕತ್ತಲೆ ಹಾಡ್ಡಿದಿದ್ದಿ
ಕಾಲನಾಳನ ಶೈಗೆ ಸಿಗ್ಗಿತ್ತಿದ್ದಿ ಬಹು
ಗೋಳನೊಳಗೆ ಹೋಗಿ ಬೇಳುತ್ತಿದ್ದಿ

ಅಸ್ತಿರ ಕುದುರೆ ಹತ್ತಿದ್ದಿ ಬಲು
ಮಸ್ತಿಲಿಂದ ಕೆಳ್ಳಿ ಮುಚ್ಚಿದ್ದಿ
ಮಸ್ತಿಯಲ್ಲದ ದಾಡ್ಡಿದಿದ್ದಿ ಮುಂದ
ಸ್ವರ್ವತೆ ನೀ ಹ್ಯಾಗೆ ಪಡಿತ್ತಿದ್ದಿ

ಯಾರನ್ನ ಬೇಡಿ ಬಂದಿದ್ದಿ ನೀ
ನಾರಸೇವ ಶೈಕೊಂಡಿದ್ದಿ
ದಾರಿ ತಪ್ಪಿದಾರ್ಧಿದಿದ್ದಿ ಸುವಿ-
ಚಾರ ವಥವ ಧಾರಿದಿದ್ದಿ

ಬಂದ ಕಾಯ್ದವನು ತೊರೆದಿದ್ದಿ ಮನ
ಬಂದಂತೆ ಕುಳಿಕುಳಿದಾಯತ್ತಿದ್ದಿ
ತಂದೆ ಶ್ರೀರಾಮನ ಮರಿತಿದ್ದಿ ಈ
ಬಂಧುರ ಸಮಯ ವ್ಯಧರ ಕಳೆತಿದ್ದಿ

ಕಳ್ಳನೆಂದು ಎನ್ನ ಮರಕ ಬಿಗಿಯಲೆ
ಮಳ್ಳನೆಂದು ಮೋರೆ ಮೇಲೆ ಖಗುಳಲೆ
ತಳ್ಳಕೋರಸೆಂದು ಎಳೆದಾಡಿ ಬದಿಲೆ
ಎಲ್ಲಿ ನೋಡಿದಲ್ಲಿ ಹಾಸ್ಯ ಮಾಡಲೆ

ಜಂಭಕವಿವನೆಂದು ಬಿಡದೆ ನಿಂದಿಸಲೆ
ನಂಬದೆ ಜನರನಗೆ ಇಂಬುಗೊಡದಿರಲೆ
ಹುಂಬಿನಿಬರು ಎನ್ನ ಮುನಿದು ನೋಡಲೆ
ಇಂಬು ಸಿಗದೆ ನಾನು ತೊಳಲೆ ಬಳಲಲೆ

ಸತಿಸುತರೆನ್ನನು ಬಿಟ್ಟುಹೋಗಲೆ
ಕ್ಷಿತಿಯೋಳಿನ್ನನು ಯಾರು ಸೇರದಂತಿರಲೆ
ಪತಿತಪಾವನ ಸಿರಿಪತಿ ಶ್ರೀರಾಮನ ಮೂಳೆ
ಹಿತವೋಂದೆ ಎನ್ನಮೇಲೆ ಬಿಡದಂತಿರಲೆ

೭ / ಕರ್ತನಾಗಳ ಸಂಗ್ರಹ

೩. ಮಡಿಮಡಿಯೆಂದು ಹಾರ್ಡಾಡಿ

ಮಡಿಮಡಿಯೆಂದು ಹಾರ್ಡಾಡಿ ಸುಳ್ಳಿ
ಮಡಿಯಬೇಸಿರೋ ಭವದುರುಳ್ಳಾಡಿ
ಜಡಮತಿ ಕಡಿಮ ಬಿಡಲಾಸೆ ತೊಡೆದು
ನಡಿರೋ ಸಾಣ್ಣಾದದು ನಿಜಮಡಿ

ಒದೆಬಟ್ಟಿಟ್ಟಿದ್ದುದುದಾವಮಡಿ ನಿಮ್ಮೀ
ಬಧಿಸುಂಗಳರೆ ಅದು ಬಧಿ ಮಡಿ
ಕಷ್ಟ ತಿನ್ನಿವ ಪ್ರೈರಿಂದಿ ನಿಗಿ ಪರಿ
ರಧಿರಾಗಲದು ನಿಧಾರ ಮಡಿ

ಕ್ಕೀಕ ಕಳೆವುದದು ಲೇಸುಮಡಿ ದು
ವಾರಸನಾಳಯಿ ಅದು ಏಸಲ ಮಡಿ
ಮೋಸ ಮರವೆ ನಿಗಿ ಕರನ ನಾಮವ
ಧಾರ್ಷಿದಲು ಅನುಮೇಷ ಮಡಿ

ಬಿಟ್ಟಿದ್ದು ಉಟ್ಟಿರದು ಯಾವ ಮಡಿಮಡಿ
ಉಟ್ಟಿ ಮುಕ್ಕೀಂಬುದಿದು ದಾವಮಡಿ
ಕೆಟ್ಟಿ ಪಧ್ಯತಿಗಳ ಬಿಟ್ಟಿ ಸದಾಹಾರ
ನಿಷ್ಪರಧಾಗಲದು ರಿಷ್ಟಮಡಿ

ಅರಿವುಗಾಮವುದೆ ಸ್ಕಿರಮಡಿ ಬಿಷ
ಜರೆ ಮರಣವುದೆ ಪರಮಮಡಿ

ದುರಿತ ಗೆಲದು ಹರಿಕರಣರೊಳಾಡ್ಯದು
ತಿರುಗಿ ಮುಕ್ಕೀಳಿದ ಪರಮಮಡಿ
ಮಡಿಯಾದ ಮೇಲೆ ಮೃಲಿಗಳ್ಳಿ ಹೋಡಿ ಜ್ಞಾನ
ವಿಜಿದುಮೋಡು ನಿಜ ಮುದುಕ್ಕಾಡಿ
ಮಡಿಮುಕ್ಕೀಳಿದ ನಾವ್ಯಾಂಚಯ ಶ್ರೀರಾಮ
ನಡಿ ಧೃಥಾದಿ ನಂಬಲರೆ ಮೂಲಮಡಿ

೪. ಸಾಲವನು ಕೊಳುವಾಗ ಸಡಗರದ ಸಿರಿಯೋ

ಸಾಲವನು ಕೊಳುವಾಗ ಸಡಗರದ ಸಿರಿಯೋ
ಸಾಲಿಗೆ ಬಂದು ಕೇಳಲಾಗಡಲಿಪರಿಯೋ

ಜಬ್ಬಗ್ಗೆದ್ದರ್ವನೋಳು ಎಬ್ಬಿಸಿ ಹಣತಂದು
ಲುಬ್ಬಿಬ್ಬಿ ಸತಿಮುಂದೆ ಹೆಬ್ಬಲಿಯ ತೆರದಿ
ಬಿಬ್ಬರೀಣಿಳ್ಳನಗೆಂದಬ್ಬರಿಸುತ್ತೇಳುವನು
ತಬ್ಬಿಲು ಧರೇ ಬಂದು ಮಿಷ್ಟ್ನೋಳಿದ್ದೋಜ್ಜ್ಜ

ಹಣತಂದ ದಿನ ಅವನ ಮನೆಯೋಳಗೆ ಹಬ್ಬಿಟ್ಟ
ವನಿತೆಯೋಳಿನೆತಿಯನು ನನಗಾರು ಸರಿಯೆ
ಹಣಕೊಟ್ಟಿ ಧರೇಬಂದು ಮನೆಮುಂದೆ ಕುಳಿರಲು
ಹೊ ಇರುವ ಮನೆಗಿಂತ ಫಾನದುಃಖಿ ಕೇಳೋ

ಕಡುಹಿಗ್ಗಿನಿಂದ ವಸನ ಒಡವೆ ಉದ್ದರಿತಂದು
ತೊಡುವಾಗ ನೋಡವನ ಬಡಿವಾರ ಬಿಂಕ
ಕೊಡುವ ವಾಯಿದೆ ಕಳೆದು ಬಡಿಗೆಯು ಬರಲಾಗ
ಮಡದಿ ಸತ್ತವನಂತೆ ಇಡುವ ತಲೆ ಬುಬಿಗೆ

ಅಕ್ಕ ಬೇಳೆ ಬೆಲ್ಲತಂದು ಅಕ್ಕರದಿಂ ಸತಿಸುತ್ತರಿ
ಗಿಕ್ಕುವಾಗ ನೋಡವನ ವಕ್ಕರಂಗಳನು
ಮಕ್ಕುಮಾರಿಯಿಂದದಿ ಬಿಕ್ಕುವಾಗ ಕೊಟ್ಟವರು
ಸಿಕ್ಕದೆ ತಿರುಗುವನು ಬೆಕ್ಕೆ ಬೇಡುಂಬತ

ಮನೆಮುರಿದು ಹೋಗಲಿ ವನಿತೆಯಾದು ಜರಿಯಲ್ಲಿ
ಎನೆಗೆದರು ಬಂದೊದಗಿ ಆನ್ನ ಸಿಗಿರಿಲೆ
ಫಾನಮಹಿಮ ಶ್ರೀರಾಮ ಮನೆದು ಬೇಡವೆ ನೆನಗೆ
ಖೂಂದ ಹಾಳುವ ಬೇಡ ಜನುಮ ಜನುಮಗಳಲ್ಲಿ

೨೬೪

ಕರ್ತಾಸೆಗಳ ಸಂಗ್ರಹ / ೨೩

೧. ಅಪ್ತ ಮಾತಿದು ನಿಜ ಪ್ರಾಪ್ತಜನಕೆ

ಅಪ್ತ ಮಾತಿದು ನಿಜ ಪ್ರಾಪ್ತಜನಕೆ
ಕುಟುಂಬದಲ್ಲಿ ಅಪ್ತರು

ಹರಿಯ ಮಾಜಿಸಿ ನೆಚ್ಚಿ ಪರಿವಾರ ಬಿಟ್ಟೆ
ನಿರಯವೇ ಪ್ರಾಪ್ತಿ ಸಂದೇಹವಿಲ್ಲ.
ಹರಿಯ ಪರಿಗೋಲ ನಂಬಿ ಕಿರಿದ್ದುಬ್ಬಗಳ ಬಿಡಲು
ಭರದಿ ಹೊಳೆದಾಟಿ ತಾ ದಾರಿಯ ಸೇರುವೆನೆ

ಕೃಷ್ಣನಲ್ಲಿ ದ್ವೇಷ ನಾರಾಯಣನಲ್ಲಿ ಭಕ್ತಿ
ಎಪ್ಪು ಮಾಡಿದರು ಗತಿಮೊಂದುವನೆ
ಸಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಸರ್ವನ ತುಟಿ ತುದಿಯ ಜವುಟಿದರೆ
ಎಪ್ಪು ಸುಖ ಬದುವನು ನಷ್ಟವಿಲ್ಲದೆ

ಹರಿಯಲ್ಲಿ ದ್ವೇಷ ಹರನಲ್ಲಿ ಭಕ್ತಿ ಮಾಡಿದರೆ
ಪರಮಪದ ದೋರಕುವುದೆ ಮರುಳನಲ್ಲದೆ
ಕರಧಿ ಆಶ್ರಯಿಸಿದ್ದ ಮತ್ತನ ಬಲಮಾಡಿ
ಕರಧಿಯನು ದೂಷಿಸಲು ಹರುಷಬಿಧುವುದೆ

ಹರನ ದ್ವೇಷ ಮಾಡಿ ಹರಿಯ ಮಾಜೆಯ ಮಾಡೆ
ಪರಮಗತಿಯಾಗುವುದೆ ಪತಿತನಿಗೆ
ಹರವಿಯಲ್ಲದ ವಾಕ ಕರವಿಟ್ಟು ಕಲಸಿದರ

ವರ ಭೋಜನವು ಅವಗೆ ಬದಿ ಆಗುವುದೆ
ದೇವನಿಗೆ ಕರ್ತೃತ್ವ ಖಾಂತಿ ಎಂದವ ಗೆದ್ದ
ದೇವನಲ್ಲದ ಜೀವನೆನಲು ಬಿಂದು
ಪಾವನ್ಯಮಾರುತಿ ಗೋವಾಲವಿಶಲಂಬಿ
ಸೇವಕಗೇನು ಗತಿ ಆದವರಿಗೆ ಆಗಲಿ

೨. ಗೋವಾಲದಾಸರು

೧. ಅಪ್ತ ಮಾತಿದು ನಿಜ ಪ್ರಾಪ್ತಜನಕೆ

೨. ಜ್ಞಾನವಿಲ್ಲದ ಕರ್ಮ ಏನು ಮಾಡಿದರೇನು

೨. ಜ್ಯಾನವಿಲ್ಲದ ಕರ್ಮ ಏನು ಮಾಡಿದರೇನು

ಜ್ಯಾನವಿಲ್ಲದ ಕರ್ಮ ಏನು ಮಾಡಿದರೇನು
 ಅನೆ ತಿಂದ ಕಹಿತ್ತು
 ನಾನಾ ಪರಿಯಲ್ಲಿ ಕಾಯಿವನು ದಂಡಿಸಲ್ಪೂತಕೆ
 ಶ್ರೀನಿವಾಸನು ಒಲಿಯನು ಮನುಜ
 ನಿನ್ನ ಉನ್ನತವಚ್ಚು ನೀನಾವ ಜಾತಿಯವ
 ನೀನಾರ ಬಲದಲ್ಲಿರುವ ನಿನಗೆ
 ನಿನ್ನವರಿಗೆ ನೀನರಿತು ನೋಡಿಕೊ
 ನಿನಗೆ ಸಥೆಯಾದಿನ್ನು ಏನು ಕಾಣಿದ ಬರಿದ
 ನಾನು ವಾಡಿದನೆಂಬೋದೇನು ಈ
 ಅನ್ಯಾಯವ ಹೇನು ತನ್ನ ಮ್ಯಾಲೆ
 ಗೋಣೆಯ ಹಾಕಿಕೊಂಡಂತೆ ನಾನು
 ನಿನ್ನದು ಎಂಬುದನು ಒಡದಲ್ಲಿ ವೃಧ್ಣ
 ವಹ್ಯಿಂಧಂತೆಂಬಂತೆ ಇನ್ನು ನಿನ್ನಲ್ಲಿರಲು
 ಮುಣ್ಣಿದಂತುರ ಭಲಿಸೋದೆ
 ಕ್ಷಮ್ಮಲ್ಲಿ ನೋಡಲರಿಯದೆ ಕರ್ಮ
 ಅನಂತವನ್ನು ವಾಡಲು ತಿಳಿಸೋದೆ
 ಎಣೆಯನ್ನಿಷ್ಟಿರಲು ಇನ್ನು ಜೋಡಿಯಂತೆ ಮುಂದೆ
 ತನ್ನ ಬಲದನು ನಡೆವದೆ ತನಗೆ ಮಾಡಿ
 ನಿನ್ನ ಜೀವಕ್ಕೆ ಕಾಲತರಿದು
 ಮುನ್ನ ತಂದುಕೊಡುವ ಚಿನ್ನಯವರಿಯದೆ
 ಕೇಳುವನು ದಾರು ಹೇಳುವನು ದಾರು
 ಅರಿತವನು ದಾರು ತಾಳ ಮುತಿಕೊಡುವರು
 ಅಶೋಚಿತ್ವ ನೋಡು ಮನದಿ ಪಾಲುಸಾಗರ
 ರಾಯಿ ಗೋಪಾಲಪಿಠಾನ್ನು ಖಾಳಿಗ
 ಮಾಡಿನ್ನು ಖಾಳುವೆ ಮಾಡದಲ್ಲಿ

೩. ವಿಜಯದಾಸರು

೧. ಅಂತರಂಗದ ಕದವು ತೆರೆಯಿತಿಂದು
೨. ಒಲಿದವಳ ಬಿಡುವುದು ಧರ್ಮವಲ್ಲಿ
೩. ಶಾಡಂಜೆಗಳ ಮಾಚೆಯನು ಮಾಡಿದರೆ
೪. ಮನಸು ನಿಲಿಸುವುದು ಬಹಳ ಕಷ್ಟ
೫. ಯಾಚಕರು ಪರರ ಸಂಕಟ ಬಲ್ಲರೆ

೧. ಅಂತರಂಗದ ಕದವು ತೆರೆಯಿತಿಂದು

ಅಂತರಂಗದ ಕದವು ತೆರೆಯಿತಿಂದು
ಎಂಥ ಮಣಿದ ಫಲ ಪ್ರಾತ್ಯಿಯಾಯಿತೊಂದೂ ಎನಗ
ಏಸು ದಿನವಾಯಿತೋ ಬೀಗಮುದ್ರೆಯ ಮಾಡಿ
ವಾಸವಾಗಿದ್ದರು ದುರುಳರಲ್ಲಿ
ಮೋಸವಾಗಿತ್ತು ಇಂದಿನತನಕ ತಮಸಿನ
ರಾಶಿಯೋಳಗೆ ಹೂಳಿ ಶಾಣಿಸುತ್ತಿದ್ದಿಲ್ಲ^{೧೨೩}
ಗುರುಕರ್ಮಣವೆಂಬಂಥ ಕೇಲಿಕ್ಕೆ ದೊರಕಿತು
ಹರಿಕರ್ಮಣವೆಂಬಂಥ ಕ್ಕೆಯಿಂದ
ಪರಮ ಭಾಗವತರ ಸಹವಾಸದಲ್ಲಿ ಮೋಗಿ
ಹರಿಸ್ತರಣೆಯಿಂದಲ್ಲಿ ಬೀಗವ ತೆರೆದ
ಮುಕ್ತಲಿದ್ದವರೆಲ್ಲ ಪಲಾಯನವಾದರು
ಬ್ರಹ್ಮದವೆಂಬ ಜ್ಞಾನ ದೀಪ
ಜ್ಞಾಗಿ ಒಡಕಂಡು ದ್ವಾರವನೆ ಪೋಗಲು
ಎತ್ತ ನೋಡಿದರ್ಥಕ್ಕ ಶೃಂಗಾರ ಸದನ
ಪೋರಗೆ ದ್ವಾರವು ನಾಲ್ಕು ಒಳಗ್ಗೆ ದ್ವಾರಗಳು
ಮುರದ ದ್ವಾರಾದಗೆ ಪ್ರಾಗಾದಿ ಜಯರೂ
ಮಿರುಗುವ ಮಧ್ಯಮಂಟಪ ಕೊಣಿರವಿಯಂತೆ
ಸರಸಿಜನಾಭಿನಾ ಅರಮನೆಯ ಸೂಖಿಗು
ಸ್ವಾಮೂರ್ತಿಗಳಿಗೆ ಮಧ್ಯ ಸಚ್ಚಿದಾನಂದ್ಯಕ
ರಮೆಯಧರದಿಂದಲೂಲಿಂಗ್ರಹಿತಿ
ಕಮಲಜಾರಿಗಳಿಂದ ಸ್ವತಿತಿಕೊಳ್ಳುತ್ತ ಪ್ರ-
ತ್ಯಾಮಲದೊಳಗಿದ್ದ ವಿಜಯವಿತಲನ ಕಂಡ

೨. ಒಲಿದವಳ ಬಿಡುವದು ಧರ್ಮವಲ್ಲ

ಒಲಿದವಳ ಬಿಡುವದು ಧರ್ಮವಲ್ಲ
ಒಲಿದವಳ ನಿನಗಾಗಿ ನಾ ಯೇಸು ಕಾಲಕ್ಕೆ ತಪವಿದ್ದ
ತಂದ ತಾಯಿಗಳಲ್ಲಿ ಮಟ್ಟಿಡಾಕ್ಷಣಿದಲ್ಲಿ
ಅಂದೆ ನೇಮಿಸಿದರು ಪೆಸರನಿಟ್ಟು
ಸಂದೇಹಗೊಳಿದಿರು ಮೈಲಿಗಯವಳಿಂದು
ಬಂದ ಪ್ರಾಣವ ನೋಡು ಬಂದ ಪೇಳುವಳಲ್ಲ^{೧೨೪}
ಕನ್ನಾವಸ್ತೇಯಲಿಂದ ನಿನ್ನ ಧಾರ್ಮವಲ್ಲದೆ
ಅನ್ಯಪುರುಷರವೇಷ್ಟೆ ಮಾಡಲಿಲ್ಲ^{೧೨೫}
ಅನ್ಯಾಯವೇನು ಆಗಲಿ ಮೋಗುವರೇನೋ
ಅನ್ಥಾ ಈ ನುಡಿಗೆ ನಿಜಕೆ ನಿಲ್ಲುವೆ ನಾನು
ಮಲದಲ್ಲಿ ಮಾರುದಿನ ಮೋಗಾಗಿ ಮೋಗಿದ್ದೆ
ಬಿಲು ಶುಚಿಯಾದನೋ ಶುದ್ಧಜಲದಿ
ಫಳಗೆ ತಡೆದರೆ ಎನ್ನ ಪ್ರಾಣ ನಿಲ್ಲಿದೂ ನಿನ್ನನಗಲಿ
ಮೈ ತಪ್ಪಿಸಿ ದೂರ ಕರೆದೊಯ್ದು ಕರುಣಾದಲ್ಲಿ
ನಗೇಗೆ ಮಾಡದಿರು ಜಗದೊಳಗೆ ಇವುವಳ
ಸೋಗಿಗನೆ ಸರಸವಾದುವನೆ ಬಾರೋ
ಮಗುಳಿ ಮತ್ತೊಬ್ಬರು ಮೆಚ್ಚಿದರೆ ಇದಪಾಟು
ಮಗುಳಿನು ಹೋಸ ಪರಿಯ ಮೋರುವದು ನೋಡಿದರೆ
ಕಂಡೂ ಶಾಂದ ಹಾಗೆ ಮಾತನಾಡದಿರೆನ್ನ
ಅಂಡಲೀವ ಖ್ಯಾತಿ ಎಂದಿಗೆ ತೀರದು
ಕಂಡಲಿಗಿರಬಾನ ವಿಜಯವಿಶ್ವಲ ವೆಂಕಟ
ಹಿಂಡು ಬಂಧುಗಳಿಂದೇನು ಮಾನವನು ತೋರದೆ

೩. ನಾಡಿವೆಗಳ ಮಾಜಿಯನು ಮಾಡಿದರೆ

ನಾಡಿವೆಗಳ ಮಾಜಿಯನು ಮಾಡಿದರೆ
ಕೇದ್ದಾದ್ದು ಮತ್ತೆ ಕೈವಲ್ಯಪುಂಟೇ

ಕೊಳಬೆ ನೀರು ದಾಟಲರಿಯದ ಮನುಜಗೆ
ನಿಖಾವಣ್ಣ ಪ್ರವೃ ಕೊಡುವೆ ಎನ್ನನಾ
ಜಲನಿಧಿಯ ಉತ್ತರಿಸಿಕೊಂಡು ಎಂದರೆ ಅವನು
ಅಧಿಯಾದಂತೆ ದರಕೆ ತರಬಲ್ಲನೇ

ಕತ್ತಲೆಗಂಬುವನ ಕರೆತಂದು ಶೃಂಗರಿಸಿ
ಉತ್ತಮದ ವಾಜಿ ವಾಹನವ ಮಾಡಿ
ಕತ್ತಿಯನು ಕರದಲ್ಲಿ ಕೊಟ್ಟು ರಿಪು ಪರಿವಾರ
ಉತ್ತ ಒಂದಾಯಿಟ್ಟು ಬರಬಲ್ಲನೇ

ತನಗೆ ಬಂಡಾಚತ್ತು ಪರಿಪರಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇ ಪರ
ಮಾನವಿದಿದು ಭಜಿಸಿದರೆ ಏನಾಗೋಗೋ
ಬಿಸಾಗು ದ್ಯುವರ ಗಂಡ ಶ್ರೀಮಿಜಯವಿಶಲನ
ವನಜವದ ನೇಡರೆ ಮುಕುತಿಯಂಟೆ

೪. ಮನಸು ನಿಲಿಸುವುದು ಬಹಳ ಕಷ್ಟ

ಮನಸು ನಿಲಿಸುವುದು ಬಹಳ ಕಷ್ಟ
ಗುಣಿಸುವುದು ನಿಮ್ಮೊಳಗೆ ನೀವೆ ನೆಲೆ ಬಳ್ಳವರು

ಮುರಿದೋಡಿ ಬರುವ ರಣರಂಗ ನಿಲ್ಲಿಸಬಹುದು
ಪರಿಯುತ್ತಿದ್ದ ನರಿಗಳನು ತಿರುಗಿಸಲಿಬಹುದು
ಕರಿಸೋಕ್ಕಿ ಬರುತ್ತಿರಲು ತಡೆದು ನಿಲ್ಲಿಸಬಹುದು
ದುರುಳ ಮನ ನಿಲಿಸುವುದು ಸುರಪಗಳವಲ್ಲ

ಜೀರವನ ದಾಡಿಯನು ಹಿಡಿದು ನಿಲ್ಲಿಸಬಹುದು
ಮಾರುತನ ಉರುಬೆಯನು ನಿಲ್ಲಿಸಬಹುದು
ಮಾರುಗಳ ಮುಂಜೆರಗ ತುಡುಕಿ ನಿಲ್ಲಿಸಬಹುದು
ಹಾರು ಹಾರುವ ಮನಸು ನಿಲ್ಲಿಸಲಳವಲ್ಲ

ಶರಧಿಗಳ ಭೋಗರೆವ ಧ್ವನಿಯ ನಿಲ್ಲಿಸಬಹುದು
ಸುರುವ ಬಿರುಮಳಿಯನು ನಿಲ್ಲಿಸಬಹುದು
ಪರಿದೋಡುವ ಮನಸು ನಿಲ್ಲಿಸಲಾರಳವಲ್ಲ
ಸಿರಿಯರಸ ವಿಜಯವಿಶಲು ತಾನೆ ಬಳ್ಳ

೩. ಯಾಡಕರು ಪರರ ಸಂಕಟ ಬಲ್ಲದೆ

ಯಾಡಕರು ಪರರ ಸಂಕಟ ಬಲ್ಲದೆ
ಫೋಟೋಗಳು ಗಳಿಯಂತೆ ತರುಗಲು ಬಿಡು

ಕೇತೆನವರೆ ಧರ್ಮ ಮುಖ್ಯ ದೊಂಕನೆ ಮಾಡಿ
ಕೋಟಿರಂದರೆ ಕರಬೇತ್ತುಭ್ರಾಹೀನೀ
ಮಾತ್ರ ಕೂಪವ ಮೇರ ಅಮುದ್ರ ದಾಟ ತಾ
ರಾಜುಂತರವ ತಾಳ ಮನೆ ಮನೆ ಹೊಕ್ಕರು ಬಿಡು

ಏಷವ ಸದಿಮಂದು ಮಹಾಮಾಡವ ಪ್ರವೇಶಿಸಿ
ಮಹಿಂಧೋಳು ತಿರೀಚೆಡಿ ತಿಂಡು
ಬೇಸನೆ ವನವನ ತಿರುಗಿ ಅಜ್ಞತವಾಗಿ ಮಾ-
ನಗದಲ್ಲಿ ಇದ್ದುಗುರುಮಾ ಮಾಡಲು ಬಿಡು

ಅಮ್ಮೆ ಜನಿಂಧ ಕಿತ್ತುಕೊಂಡು ಯತಿಯಾಗಿ
ಕಟ್ಟಕಡಯಲ್ಲಿ ಗೃಹಸ್ಥಾಮರ ತೊರೆದು
ಮುಟ್ಟಗತಿಯಿಳಿನುತ ಕೈಷ್ಯ ಕೈಷ್ಯ ಏಜಯ
ಬರಲನ ಹಾದಕ್ಕೆ ಮೊರೆಯಿಟ್ಟರೂ ಬಿಡು

೪. ಕಾವಿಂಡಿ ಕೃಷ್ಣರಾಂಯರು

೧. ಮೋಹ ಚೇಡಾಳ್ಳ ಸಂಸಾರದೇಹಿ

೧೦. ಮೋಹ ಬೇಡಣ್ಣ ಸಂಸಾರಮೊಳ್ಳು

ಮೋಹ ಬೇಡಣ್ಣ ಸಂಸಾರಮೊಳ್ಳು

ಎರವಿನ ಕಂಗಳು ಎರವಿನ ಶ್ರುತಿಯು
ಎರವಿನ ನಾಸಿನ ಎರವಿನ ನಾಲಿಗೆ
ಎರವಿನ ಕರಗಳು ಎರವಿನ ಪಾದವು
ಎರವಿನ ಬ್ಯಾಂಡಿ ಎರವಿನ ಬದುಕು

ಎರವಿನ ಹಣಗಳು ಎರವಿನ ಭೂಪಟ್ಟಾ
ಎರವಿನ ವಾದನ ಎರವಿನ ಸಿರಿ ಸುಖ
ಎರವಿನ ತರುಣೀಯರು ಎರವಿನ ಸುತರು
ಎರವಿನ ಬಂಧು ಎರವಿನ ಬಳಗಾ

ಹರಿಯೇ ಕರ್ಕನು ಹರಿಸೂತ್ತಾತ್ಮನು
ಗುರುಮುಂದಿಪತಿ ಪ್ರಭು ಹರಿ ಪರವೆಂದು
ಹರಿಯನೇ ಸೃಷ್ಟಿ ಹರಿಯನೇ ಧ್ವನಿಸಿ
ಹರಿಯನೇ ಚೂಜಿ ಹರಿ ಪದಮೊಂದು

೧೧. ಕಾಖಿಂಡಕಿ ಮಹಿಪತಿರಾಯರು

೧೧. ಇಧ್ಯರಿರಬೇಕು ಸಂಸಾರ ಸುಖದಲ್ಲಿಗೆ
೨. ಮಾಡಬಾರದು ಸೋಡಿ ಕೇಡಿಗರ ಸಂಗ
೩. ಮಾಡಬಾರದು ಸೋಡಿ ಕೇಡಿಗರ ಸಂಗ

೧. ಇದ್ವರಿರಚೀಕು ಸಂಸಾರ ಸುಖಿದಲ್ಲಿಗೆ

ಇದ್ವರಿರಚೀಕು ಸಂಸಾರ ಸುಖಿದಲ್ಲಿಗೆ
ವಾಪತ್ತವ ಜಲಮೊಳಗಿದ್ದಾಂಗೆ

ನಡಿನಡಿಯಬೇಕ್ಕಿಂಗೆ ತಡಿಯೊಳ್ಳರಿಬಿಡದ್ದಾಂಗೆ
ನುಡಿನುಡಿಯಬೇಕು ಹರಿನುಡಿಸಿದ್ದಾಂಗೆ
ಪಡೆದರಿದೇ ಪಡಿಯಬೇಕು ಹರಿಯೋಡಲ ಮನುಷ್ಯಾಂಗೆ
ಅಭಿಗಳಿಗ ಹರಿಕಣಿ ಬಿಡದಗಲದ್ದಾಂಗೆ

ಉಡಗಿ ಉಡಬೇಕ್ಕಿಂಗೆ ಇಡಗ್ಗರಿಗುಡಿಸಿದ್ದಾಂಗೆ
ತುಡಗಿ ತುಡಬೇಕ್ಕಿಂಗೆ ತುಡಮಾಡಿಸಿದ್ದಾಂಗೆ
ಉಡಗಿ ಉಡಬೇಕ್ಕಿಂಗೆ ಉಡಗ್ಗರಿಗುಡಿಸಿದ್ದಾಂಗೆ
ಮುಡಗಿ ಮುಡಿಬೇಕ್ಕಾಂಗ್ಗರಿಗ ಮುಡಿಸಿದ್ದಾಂಗೆ

ಉಂಡರುಣಬೇಕ್ಕಿಂಗೆ ಉಂಡಂಡರಿಗುಡಿಸಿದ್ದಾಂಗೆ
ಕೈಂಡದಕ್ಕೇ ಹರಿಗೆ ಕೊಡಿಸಿದ್ದಾಂಗೆ
ಮಾರಡಗೇಯ ಮಾಡ ಹೀಗೆ ಹರಿಗೆ ಮಂಡಿಸಿದ್ದಾಂಗೆ
ಕೈಂಡು ಕೊಂಬುದು ಹರಿ ಕಂಡು ಒಲುವ್ವಾಂಗೆ

ಮಲಗಿ ಏಳುವಟ್ಟಿಂಗೆ ಮಲಗ್ಗರಿಗೇಳಿಸಿದ್ದಾಂಗೆ
ತೀಳಾಳು ತೀಳಾಳು ಹರ ತೀಳಿಸಿದ್ದಾಂಗೆ
ಸುಳಾ ಸುಳಾದು ಹರಸುಳಾಡಿದ್ದಾಂಗೆ
ಟಲಾಳು ಮಾಡುವಟ್ಟಿಂಗೆ ಹರಿಯ ಟಲಿವಾದ್ದಾಂಗೆ

ರಕೆಸಿದಿದು ಹೀಂಗೆ ಹರಿಗಿಂತೂಗುಷ್ಯಾಂಗೆ
ಆಕಿಬರುಳ ಬಡು ತಂ ನೋಡುವ್ವಾಂಗೆ
ಸಭಿಂಬ ಪಡೆದು ಟಿಳ್ಳಿರಿಯು ಸತಿನಡಿಸಿದ್ದಾಂಗೆ
ಸುಳಿಕ ಮಾಡು ಮಂಟಪ ತ್ರಿಗಳಿಂದ್ದಾಂಗೆ

ಬಡಲ ಮೋಕ್ಷಪರವಗುಂಬ ನೋಡುವರೇನೊ
ಬಡಿಯನೆಂದವರ ತಾ ಕೈಯ ಬಡುವರೆ
ಮಡದಿ ಮಕ್ಕಳನಿಸಿ ಕಡೆಗಳ್ಲಿ ನೋಡುವರೆ
ಬಡಮಣಿದವಲಿಗರದ ಬಗೆವರೇನಯ್ಯು

ಬಡವರ ಮಕ್ಕಳ ಮಡುವಿನೊಳು ಧುಮಿಕೆಸಿ
ಕಡಿಯಾಲಿದ್ದು ನಲೆ ನೋಡುವರೇನಯ್ಯು
ಕುಡೆನೊಲ ಕುಂಬಳ ಕೊಟ್ಟಪರ ಕೈಯ
ಬಡನೆ ಮೋಳುವದುಚಿತವೇನಯ್ಯು

ಬಡವನಾಥಾರಿ ಎಂದು ಪಿಡಿದೆನೊ ನಾ ನಿಮ್ಮ
ಪುದವಿಯೊಳು ಶ್ರೀಪಾದ ದೃಢದಿಂದಲೆ
ನೋಡು ಕರುಣಾಲಿನ್ನ ನೀಡಿ ಅಭಯಹಸ್ತದಿ
ಮೂರಾಢಮಂಬಿಪತಿಗೆ ಕಡೆಗಾಣಿಸುವುದಯ್ಯು

೨. ಮಾಡಬಾರದು ನೋಡಿ ಕೇಡಿಗರ ಸಂಗ

ಮಾಡಬಾರದು ನೋಡಿ ಕೇಡಿಗರ ಸಂಗ
ಬೇಡಿ ಕಾಡದೆ ಬಾಹುದಭಿಮಾನ ಭಂಗ

ಮೆಟ್ಟಿಯನು ಹೊಕ್ಕು ಕಟ್ಟಿಗೆ ತಂದು ನಿಲಿಸುವರು
ಗುಟ್ಟಿಲಿವ ಮಾತು ಪುಟ್ಟಿಗೆ ತಾಹರು
ಕೊಟ್ಟಿದನೆ ಬಾಯಾರಿ ಬಟ್ಟಿಗಳ ತಾಹರು
ನಟ್ಟಿಸ್ತೇವದ ಬಳಕೆ ಪುಟ್ಟಿಸುವರು

ದೇಶ್ವ ಬಾಯಲೆ ಸುರಿಸಿ ಎಲ್ಲರನು ಮೋಹಿಸುತ್ತ
ಅಲ್ಲಾಹುದು ಮಾಡಿ ಗೆಲವಿಸಿಕೊಂಬರು
ಸಲ್ಲಾದರ ಕೃವಿದಿದು ಇಲ್ಲಾದನೆ ಸ್ಥಾಪಿಸುತ್ತ
ಬಲ್ಲಾದವರ ಭ್ರಮಗೆಡಿಸಿ ಅಣಕವಾಡುವರೋ

ವನನಾದರೆ ಕೊಟ್ಟಿ ಹೀನಮನುಜರ ಸಂಗ
ಮನ್ನಾಣೆಯಲ್ಲಿದ್ದು ತಾಂ ಶ್ಯಾಜಿಸಿ ಬ್ಯಾಗೆ
ದೀನಮಹಿವತೆ ಪ್ರಾಣದೊಡಯ ಶ್ರೀನಿಧಿಚರಣ
ನೇನೆವರ ನೆರೆಲಿದ್ದು ಸುಖಿಸುವುದು ಲೇಸು

೧೦. ಪ್ರಾಣೇಶ ವಿಶ್ಲೇಷ

ರ. ಆರ ಮುಂದ್ದೇಷ್ಠಲಿ ಕರಕರಿಯ

೧. ಆರ ಮುಂದ್ದೇಳಲಿ ಕರಕರಿಯ

ಆರ ಮುಂದ್ದೇಳಲೀ ಕರಕರಿಯ ಈ
ಮೋರನು ಕೊಡವಲ್ಲಸೇಳು ಸಿರಿಯ
ಧಾರಿಯೊಳ್ಳುಗಿ ಬಹರಾರನ್ನ ಕಂಡರೆ
ಉಲ್ಲೇಖ್ಯ ಹೋಗಿ ದೂರರೇನೆ
ಸಂತಿಗೆ ಮೋಗ್ಯಾಕೆ ನಿಂತರೆಂದ್ದುದುಕುತ್ತ
ಕಾಂತನೇ ಬಂದರೇನಂತ ಹೇಳುವಾ
ಬತ್ತಲರಾಗಿ ಇಲ ಮತ್ತಿಂಗ ಸೇರುವಾಗಿ
ಮೃತ್ಯು ಬಂದನಂಬುದತ್ತಿರುವೇನೇ
ನಿರಾವಾಪ್ಯಗಳೆಳ್ಳ ತರೀರವ ಸುತ್ತುತಿವೆ
ಗಾರಾದೆವಲ್ಲ ವಾರಿಜಾಸ್ಯೆ
ಮುಳ್ಳತೆಪವು ಮೋರೆಗೆಲ್ಲ ಮುಷ್ಟುತಲಿವೆ
ಮಿಲ್ಲ ಮೋರೆಗೆ ದಯವಿಲ್ಲವಲ್ಲೇ
ಜಲಜಂತುಗಳೆಳ್ಳ ಗುಳುಗುಳು ಮಾಡುತ್ತದೆ
ಜಲಜಾಕ್ಗ್ರೀತಕೆ ತಿಳಿಯದಮ್ಮು
ಮೀನಾಗಳಲ್ಲಿ ಘತ್ತಿ ವಿನೇನೋ ಮಾಡುತ್ತದೆ
ವಿಜಾಕ್ಕಿ ನಾಮಗಿಗೆ ಏನು ಬಂತೆ
ಹಿಂದತ್ತ ಹೋದರೆ ಕಂಥರಮ್ಮದ್ದ ನೀರು
ಮುಂದತ್ತಬರೆ ಎದೆಗಿಂದಕೆಳಗೆ
ವಿಜಿಗಳೆಳ್ಳ ಕಾಬುಸೋಣಿ ಕಬ್ಬುತಲಿವೆ
ಮಾಡಲಿನ ಮೋರೆ ಬಾಡಿತಲ್ಲೇ
ಮುಳುತಿಮಾನೆಯಲ್ಲ ಹೇಗೆನೇ ಎಳೆದ್ದೀ ಎನಲು
ಈ ಗತಿಯಾಗಿ ಮನೆಗೆ ಮೋಗೆದ್ದಾಂಗೆ
ವಿನಾದರಾಗಲಿ ಪ್ರಾಸೇರದಲಿಗೆ
ವಿನೇ ಗತಿಯೋ ಕಾಯ್ದೀ ಎನ್ನಬೇಕೇ

೨. ಸೆಕ್ಕರ ಕೃಷ್ಣದಾಸರು

೧. ಸೋವ್ಯಾಗಳ ಶಾಖಾರೆ
೨. ಬಲ್ಲಾದರ್ಶಾಳು ಸಭ್ಯ ಮಿಲ್ಲ ಮಾತುಗಳು

೧. ನೋವೆಗಳ ತಾಳಲಾರೆ

ನೋವೆಗಳ ತಾಳಲಾರೆ ನೊಂದುಕೊಂಡು ಇರಲಾರೆ
ಕಾವುದಯ್ಯ ವಂಕಟೀಶ ಕರುಣಾಂದಸ್ವ

ಕಟ್ಟಿಗೆ ಕಾಳಿದ ನೋವು ಯಂತ್ರಗಳಲ್ಲಿದ ನೋವು
ಬಣ್ಣವು ಮಾಸಿದ ನೋವು ಬಲುಹಾದ ನೋವು
ಎಣ್ಣಾದುಯಿಲ್ಲದ ನೋವು ಎಣ್ಣೆಕೊಳ್ಳುದ ನೋವು
ಬಣ್ಣನೆ ನುಡಿಯ ನೋವು ಬಂದಿತು ನೋವು

ದುಷ್ಪರಿಂದ ನೊಂದ ನೋವು ಹೊಟ್ಟೆಯೊಳ್ಳುಟ್ಟಿದ ನೋವು
ಕಷ್ಟಗಳ ಒಟ್ಟು ನೋವು ಕಡುಹಾದ ನೋವು
ನಿಷ್ಪೂರ್ವ ನುಡಿಯ ನೋವು ನಿಂದೆಯ ಮಾತಿನ ನೋವು
ಇಷ್ಟರು ಇಳಿದ ನೋವು ಇಂತಾದ ನೋವು

ಬಡವನಾಗಿದ ನೋವು ಬಡೆಯರಿಲ್ಲದ ನೋವು
ಕೆಡುಗರ ನುಡಿಯ ನೋವು ಕೆಟ್ಟಿದ ನೋವು
ಪಡೆದ ಕರ್ಮದ ನೋವು ಪಾಪವೆಂಬುದು ನೋವು
ಕಡೆಯ ಕಾಲದ ನೋವು ಕಾಳಾಹಿ ನೋವು

ವೆದ್ಯಯಿಲ್ಲದ ನೋವು ಬುದ್ಧಿ ಕೆಟ್ಟಿದ ನೋವು
ಸಿಧಿಯಿಲ್ಲದ ನೋವು ಸಿಟ್ಟೊಂದು ನೋವು
ಉದ್ಯಯಿಲ್ಲದ ನೋವು ಇಜ್ಞೆಗೊಳ್ಳುದ ನೋವು
ಬಧ್ವಾಗಿದ ನೋದುವ ಬಳಲುವ ನೋವು

೦೦

೨. ಬಲ್ಲಪರೊಳು ಸಲ್ಲದ್ದೈ ಖಿಲ್ಲ ಮಾತುಗಳು

ಬಲ್ಲಪರೊಳು ಸಲ್ಲದ್ದೈ ಖಿಲ್ಲ ಮಾತುಗಳು
ನಿಲ್ಲದಾಯುತ್ತೋತ್ತಿರು ಎಲ್ಲರೊಳು ಕೇಳಿ

ಆರಸು ಸಣ್ಣದೊಂದು ಸರಸಾದಾಡಬು ಸಭ್ಯ
ಕರೆಂಬಿ ಕೇಳಿದ ಮಾತು ಆಡಸಭ್ಯ
ಪರಸವಿರ ಮನೆಯೊಳಗೆ ಇರಿಸಿಕೊಂಡಿರ ಸಭ್ಯ
ಬೆರೆಂಬಿ ಬಹ ಪಾತಕರ ಆರಸುಮರೆ ಸಭ್ಯ

ಹಗಲುಕಳ್ಳಿಸ ಕೈಯ ಜಗತ್ತಾಡಬು ಸಭ್ಯ
ಹಗೆಯೊಡನೆ ಸ್ವೇಕವನು ಮಾಡಸಭ್ಯ
ಜಗಳಗಂಟಿಕ್ಕುವನ ಮೊಗದೊಳಗೆ ಹಗೆಯಿಲ್ಲ^೧
ಆಗಲಿ ಪೋಗುವನೆಂಬ ಮಗನು ಸೋಗನ್ನಾಳ್ಯ

ಬಡೆಯನಿಲ್ಲದ ಖಾರು ಬಡವರಿಗೆ ಆಳದ್ದಳ್ಯ
ಕಡು ಜಿಲ್ಲೆ ಕುರುಡನಿಗೆ ಮದದಿಯಿಕ ಸಭ್ಯ
ನುಡಿಯ ತಿಳಿಯದೆ ಇಹನ ಸಾಕ್ಷಿಯನು ಇಡಸಭ್ಯ
ದೃಢವಾದ ಮೂರಿಕೊಳು ಕಡನ ಮಾತೆಳ್ಯ

ಹರಿದಾಸರೆನಿಸಿದರೆ ಪರಗತಿಯೊಳೆರವಿಲ್ಲ^೨
ಗುರುಹಿಲಿಯರಾದವರ ಜರೆಯ ಸಭ್ಯ
ಕರಕರೆಯ ಬದುಕಿನೊಳು ಬರುವ ಉಡುಗೊರೆಯೆಳ್ಯ
ಮರೆವಿನೊಳು ಹಗೆಯುರಗ ಗೆಲುವ ಪರಿ ಸಭ್ಯ
ಹರಿಂತು ಮುನಿದರೆ ಮರೆಯೊಳಿಂಬಿ ಕೆಂಬುವರಿಲ್ಲ^೩
ಹರಿಯೊಲಿದ ನರಸೊಳಗೆ ಗೆಲುವ ಪರಿಯೆಳ್ಯ
ಸಿರಿಯರಸ ವರಾವ ತಿಮ್ಮಿಪ್ಪನಿರವನು ಒಳ್ಯ
ನರನು ಹರಿಂತಾವಕರ ಸರಿಯೊಳಗೆ ನಿಳ್ಯ

೦೦

೨೦೬೪

ಕರ್ನಾಟಕ ಸಂಗ್ರಹ / ೮೫

೧. ಹೊಟ್ಟಿಗೆ ಹಿಟ್ಟಿಲ್ಲ ಜುಟ್ಟಿಗೆ ಮಲ್ಲಿಗೆಯು

ಹೊಟ್ಟಿಗೆ ಹಿಟ್ಟಿಲ್ಲ ಜುಟ್ಟಿಗೆ ಮಲ್ಲಿಗೆಯು

ಉಟ್ಟಿರುವುದು ರತಳಿದ್ರದ ವಸ್ತುವು
ತೊಟ್ಟಿರುವುದು ಜರತಾರಿಯ ಅಂಗಿಯು

ಮಾತೆಯ ಗಭದಲ್ಲಿ ವಿಧ ವಿಧ ಯಾತನೆಯನುಭವಿ,
ಭಾತಲದಲ್ಲಿ ಮದಮಶ್ವರ ಲೋಭಕೆ
ಸೋತು ಚನವ ನಿಭೀಕ್ತಿಯಂದಿರುವೆಯೋ

ದಿನಗಳು ಕಳೆಯಿತಿರೆ ಲೋಕದ ಪ್ರಜಾಯವು ಹೆಚ್ಚಿದ
ತನಯ ತರುಣೆ ಮನೆಕನಕಗಳೆಲ್ಲವು
ಕನಸಿನ ತರದಲ್ಲಿ ಕ್ಷಣಿಕವೆಂದರಿಯದೆ

ಇದು ನನ್ನದೆಂಬ ಅನುಭವ ಮಂಗನ ಹಿಗ್ಗಿಯು
ಇಂದಿರಿಯರಸನ ಪರಮ ಪ್ರಸನ್ನಾನ್ಯ
ಮೊಂದಿದ ಮರುಷನೆ ಜೀವನ್ನಕ್ಕನು

ಒಂದು ವೈಜ್ಞಾನಿಕವಾಸರು

- ೧. ಕ್ರಾಂತಿಕಾರ ಸಂಗೀರಲು ಸ್ವಾನವೇತಕೆ
- ೨. ಮಾಡಬಾ ಘಟಣೆಯನು ಬಿಡು

೧. ಜ್ಞಾನವಂತರ ಸಂಗೀರಲು ಸ್ವಾನವೇತಕೆ

ಜ್ಞಾನವಂತರ ಸಂಗೀರಲು ಸ್ವಾನವೇತಕೆ
ಈನು ಎಂಬುದ ಬಿಟ್ಟ ಮೇಲೆ ನರಕವೇತಕೆ
ಮೃತ್ತಿಕೆ ಕೆಂಚ ಮಾಡಿದವರ ಆಭಾರವೇತಕೆ
ಚಿತ್ತಶಾಧಿಯಲ್ಲಿದವರ ಪೂರ್ಣವೇತಕೆ
ಸತ್ಯಾಧಿಗಳಾಗಿದವರ ಪ್ರತಿಗಳ್ಯಾತಕೆ
ಉತ್ತಮ ಗುರುಧಿರಿಯಲ್ಲಿದ ಸಭೆಯು ಯಾತಕೆ

ಪತಿಯ ಆಜ್ಞೆ ಮೇರಿದಂಥಷಳ ನೀತಿ ವರ್ತಕೆ
ಸತಿಗೋಳಗಾಗಿ ನಡೆಯಲಿದರ ಸಹಾಸವೇತಕೆ
ಯತಿಯ ನಿಂದ ವಾಡಿದವರ ಮತಿಯು ವರಕೆ
ಅತಿವಿರೋಧ ಬೆಳ್ಳಸುದಂಥ ಅಗ್ನಿವೇತಕೆ

ಆಗಬಾರಿದವನ ಮನೆಯ ಅನ್ವಯವೇತಕೆ
ಯೋಗಿಯಾದ ಮೇಲೆ ದ್ರವ್ಯದಾಸಯೀತಕೆ
ರೋಗಿಯಾದ ಮೇಲೆ ಹೆಣ್ಣನ ಭೋಗವೇತಕೆ
ಭಾಗೀರಥಿಯಲ್ಲಿ ಮಿಂದಮೇಲೆ ದೋಷವೇತಕೆ

ಕಾಂದ ಕುರುಡನಿಗ ಕಣ್ಣಿಯೀತಕೆ
ಗಾಳಿಕೆ ಕಣ್ಣಿದ ವೀತಿಗೆ ಗಣ್ಣಿಯೀತಕೆ
ತಾನು ಉಣಿದೆ ಪರಿಗೀಯದ ಧನವಧ್ಯಾತಕೆ
ರಾಣಿಯಲ್ಲಿದವನು ಮಾಡುವ ಕರ್ಮವೇತಕೆ
ಮತ್ತುಳನು ಮಾರ್ಪಕೊಂಬ ತಂದೆಯೀತಕೆ
ರೊಕ್ಕುಕ್ಕಾಗಿ ಬಳಿದಾಡುವ ತಮ್ಮನೇತಕೆ
ಕರ್ಕುಲಾತಿಯನ್ನು ಬಿಡು ಸನ್ನಾಧವೇತಕೆ
ರಕ್ಷಧಕುತಿಯನ್ನು ಮಾಡುವ ದಾಖನಾತ್ಯಕೆ

ರೂ / ಕ್ರಿಕೆಟ್ ಸಂಪುರ್ಣ

ಫಾಗಡರ ದ್ವೀಪಿನ್ನು ಯೋಗವೇತಕೆ
ರಾಗಧೈ ಒದಗದಯಿರುವ ಭೋಗವೇತಕೆ
ಸಾಗರಂಧನನ ಪೊಗಳದ ನಾಲಿಗ್ಯತಕೆ
ನಾನತ ಪರರ ಹಿಂಸಿಸುತ್ತಿಸ್ತ ಒಗತನೇತಕೆ
ನಾರಾಜದೇರವಿಲ್ಲದಂಥ ದಾಸನೇತಕೆ
ಆರು ವಿಶ್ವ ವೇಷದಂಥ ಗುರುವು ಏತಕೆ
ಮೋಹನ್ನಾರಿಲ ನಮ್ಮೊಳಿರಲು ಭಯಿವು ಏತಕೆ

೫

೨. ಡಂಬಕದ ಭಕ್ತಿಯನು ಬಿಡು

ಡಂಬಕದ ಭಕ್ತಿಯನು ಬಿಡು ಕಂಡ್ದು ಮನವೆ
ಅಂಬುಜಾಙ್ಗನು ಬಲಿಯ ಅನಂತ ಕಾಲಕ್ಕೆ
ಬಿಡಿರ ಅಂಗಡಿ ಚೂಡಿ ಜನರ ವಂಚಿಸಿದರೆ
ಜಾಹೀಕ ಘಲವಲ್ಲದೆ ಮೋಕ್ಷವಂಬೇ?
ವಿಹಿತಾವಿಪತವ ತಿಳಿದು ಸತ್ಯಮ್ರ ಕಿಂಚಿತು ಮಾಡೆ
ದಹಿಸುವುದು ಅಫರಾರೀ ಅಂತಾಧಿ ಬಲಿವ

ದರ ವೃಷಭರು ಬಂದು ನಿಲಲು ವಂದಿಸದಲೇ
ಪರಿ ಪೂಜೆ ಮಾತ್ರಾನೆಂದು ಕುಳಿತುಕೊಂಬೇ
ಅರಿಯದ ಶಾರೋಳಗೆ ಆಗಸರ ಮಾಳಿಯೇ
ಹಿರಿಯ ಮುತ್ತೆದೆಯು ಎಂದು ಕರೆಸುವಂತೆ

ಜಪವ ಮಾಡುವನೆಂದು ಮುಸುಕನಿಷ್ಟು ಕುಳಿತು
ತಹಿಸುವ ಉಗ್ರಗೆ ನೀ ಧನದಾಸೆಯಿಂದ
ಕುಹಿತ ಬುದ್ಧಿಯ ಬಿಷ್ಟು ಮಹೋನ್ನ ವಿಶ್ವಲನ
ಗುಹಿತ ಮಾಗರಿ ಭಪಸಿ ಸುಪಥವನುಸರಿಸೆ

೧. ಮರಂದರದಾಶರು

ಇಂದು ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರದಲ್ಲಿರುವ ಮರಂದರಗಡದಲ್ಲಿ ಇವರ ಮೂರಾಚಿರು ವಾಪ್ಯಾಂಗಜಾಂಡ್ರು. ಕ್ರ. ಇಂಬಿಲ್ ಪರದಪ್ಪ ನಾಯಕ ಮತ್ತು ಲ್ಯಾಂಡೇವಿ ಎಂಬ ದಂಪತ್ತಿಗಳ ಉದರದಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿರು. ಇವರ ಮೂರಾರ್ತಮದ ಹೆಸರು ಶೀನಪ್ಪನಾಯಕ ಎಂದು. ಶೀನಪ್ಪನಾಯಕರು ವೈಕ್ಯ ಮನೆನದಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿ ವಾಪಾರ ಮಾಡುತ್ತ ಬದುಕು ಎಂದು. ಶೀನಪ್ಪನಾಯಕರು ವೈಕ್ಯ ಮನೆನದಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿ ವಾಪಾರ ಮಾಡುತ್ತ ಬದುಕು ಸಾಗಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಇವರು ಚಿನ್ನದ ವಾಪಾರ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರೆಂದು ಹೇಳಲಾಗುತ್ತದೆ. ಇವರು ಧರ್ಮಪತ್ರಿ ಸರಸ್ವತಿಬಾಯಿ.

ತಂಡಿ ಜಿಮೊರಾಂಡ್ರು ಶೀನಪ್ಪ ನಾಯಕರು ತಮ್ಮ ಹೆಂಡತಿಯ ಒತ್ತಾಸ್ಯಂದ ಮನೆರಿವರ್ಕನ್ಸೋಂಡ್ ಮರಂದರದಾಶರು ಎಂಬುದಕ್ಕೆ ಅವರೇ ರಚಿಸಿದ ಕೇರಳ ಆಧಾರಾನ್ನು ಒಗಿಸುತ್ತದೆ. ಕೇವಲ ಹೊಗೆಸುವ, ಜಿಮೊರಿನದ ಬದುಕಿಂತ ಮುಕ್ತಿಗಳನ್ನು ಜೀವನ ಆರಾಧನ್ಯ ಸೇರಿದಂತಿರು. ಮುಂದೆ ಮರಂದರ ಗಡನ್ನು ತೋರೆದು ಹಂಣಿಗೆ ಬಂದು ವಾಪಾರಾಯಿದೆ ದೀಕ್ಕೆ ಪಡೆದು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರಾದ್ದರಿಂದ ಬಧ್ಯರಾದಾಗಿ ಕಂಡು ಬರುತ್ತದೆ.

ಮರಂದರ ದಾಶರು ಕೇರಳಸೆಗಳಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲದೆ ಗೀತ, ಸುಖಾದಿ, ಉಗಾಭೋಗ ಪದ್ಯ - ಪದ ಎಂಬ ಬಗೆಯ ರಚನೆಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದಂತೆ ತಿಳಿದು ಬರುತ್ತದೆ. ದಾಸರೆಂದರಿ ಪರಂದರದಾಶರಾಯ್ದು ಎಂದು ಗುರುಗಳಿಂದಲೇ ಹೊಗಳಿಸಿಕೊಂಡ ಇವರನ್ನು ಕನಾಬಿಕ ಸಂಗೀತದ ಪಿಠಾಮಹ ಎಂದು ಕರೆಯಲಾಗುತ್ತದೆ. ಇವರ ಅಂತಿತ 'ಮರಂದರವಿಶಲ' ಎಂದು.

* * *

೨. ಕನಕದಾಶರು

ಕನಕದಾಶರು ಸಂತ ಕವಿ, ಪರಿಧಾಸ ಪರಂಪರೆಯ ಮತ್ತು ದಾಸ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಅಶ್ವಿನಿ ದೇವತಾಗಳಲ್ಲಿ ಬ್ಯಾರೆನಿಸಿದ ಬ್ಯಾರೆನಿಸಿದ ಭಾಜನರಾದವರು. ಇವರ ಮೊದಲ ಹೆಸರು ಶಿಮ್ಮಪ್ಪನಾಯಕನೆಂದು, ಇವರ ಶಾಲ ಶ್ರೀಸ್ತರಕ ಇಂಬಿಲ್. ಜನ್ಮಸ್ಥಳ ಹಾವೇರಿ ಜಲ್ಲೆಯ ಶಿಗ್ಂಬಾಪ್ತಿ ತಾಬ್ಲುಕು ಬಾಡುತ್ತಿರುತ್ತದೆ. ತಂದೆ ಬೀರಪ್ಪ ಹಾಗೂ ತಾಯಿ ಬಜ್ಜಮ್ಮೆ. ಇವರ ಆರಾಧ್ಯ ಧೈವ ಹಾಗೂ ಅಂತಿತನಾಮ ಕಾಗಿನಲ್ಲಿ ಅದಿಕೀರ್ತವ. ವಿಜಯನಗರ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಸಣ್ಣ ಮಂಡಲಪ್ರೀಂದರ ಡಾಕ್ಟರ್ಯಾಯಿಕರಾಗಿದ್ದ ಶಿಮ್ಮಪ್ಪನಾಯಕನಿಗೆ ಕೊಷ್ಟರಿಗೆ ಯೋಸ್ಯಾ ದೂರೆತ್ತು ಈ ಬಂಗಾರವನ್ನೆಲ್ಲ ಬಡವರಿಗೆ ದಾಸಮಾಡಿ ವೈರಾಗ್ಯಮಾಂದಿ ಕನಕದಾಶರಾದರು. ಇವರ ಏಶಿಪ್ಪ ಗುಣಗಳಾದ ಭಕ್ತಿ, ವೈರಾಗ್ಯ, ಕಾಪ್ಯ ರಚನೆಗೂ ಗುಣಗಳು ವಾಪಾರಾಯಿರ ಶಿಪ್ಪರಾಗುವಂತೆ ಮಾಡಿತು. ಇವರು ರಚಿಸಿರುವ ಶ್ಲೋಕಗಳು ಪರಿಫೀಸಾರ, ಕೇರಳಸೆಗಳು, ಉಗಾಭೋಗ, ಸುಖಾಭೋಗ ಮತ್ತು ಮುಂದಿಗೆಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿದ್ದಾರೆ.

* * *

೩. ವಾದಿರಾಜರು:

ಪರಿಧಾಸ ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ಮೋಹಿಸಿ, ಬೆಳ್ಳಿದ ಯತ್ನಿತ್ಯರಲ್ಲಿ ಶ್ರೀದಾದರಾಜರು ಮೋದಲಿಗರಾದರೆ, ಎರಡನೆಯವರು ವ್ಯಾಪಾರಾಯಿರು, ಮೂರಾಜೆಯವರೆ ಹಾದಿರಾಜರು, ದಾಸ ಸಾಹಿತ್ಯಕ್ಕೆ ಬಂದು ಸಷ್ಟು ಸ್ವರೂಪನ್ನು ತಂದು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದರು. ಕುಂಡಾಮರ ತಾಲ್ಲೂಕನ ಮಾದಿನಕರೆ ವಾದಿರಾಜರ ಜನ್ಮಸ್ಥಳ (ಕ್ರ. ಇಂಬಿಲ್) ತಂದೆ ರಾಮಾಜಾರ್ಪಿ ತಾಯಿ ಸರಸ್ವತಿದೇವಿ. ಮೂರಾರ್ತಮದ ಹೆಸರು ಪರಾಹ. ಆಶ್ರಂತ ಬುರುಕು ಬುದ್ಧಿಯವಾದದ ಪರಾಹನಿಗೆ ಎಂಟನೆಯ ವಯಸ್ಸಿನಲ್ಲಿಯೇ ವಾಗಿರ ಶೀಫರು ದಿಕ್ಕೆ ನೀಡಿ ವಾದಿರಾಜ ಪರಾಹನಿಗೆ ಎಂಟನೆಯ ವಯಸ್ಸಿನಲ್ಲಿಯೇ ವಾಗಿರ ಶೀಫರು ದಿಕ್ಕೆ ನೀಡಿ ವಾದಿರಾಜ ಎಂದು ನಾಮಕರಣ ಮಾಡಿದರು. ಮುಂದೆ ವಾದಿರಾಜರು ವ್ಯಾಪಾರಾಯಿರ ಶಿಪ್ಪಕ್ಕೆ ಪಡೆದುಕೊಂಡರು. 'ಹಯವದನ' ಇವರ ಅಂತಿತನಾಮ.

ಕನ್ನಡ-ಸಂಸ್ಕೃತಗಳಿರದರಲ್ಲಿ ಕೃತಿ ರಚನೆ ಮಾಡಿದ ಪ್ರಕಾಂಡ ಪಂಡಿತರು. ಸಂಸ್ಕೃತದಲ್ಲಿ ಸುಮಾರು ೨೦ ಕೃತಿಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿದ್ದಾರೆ. ವೈಖಂತ ವಣಿಕನೇ, ಆವಾರಾತ್ಮಾ ಮಧ್ಯಸುವ್ಯಾಲಿ ಸ್ವಷ್ಟಪದ ಗುಂಡತ್ತಿಯೇ, ಬ್ರಹ್ಮಗಿರಿ, ಲ್ಯಾಂಡ್ ಕೋಫಾನೆ ಜಾಹಾಗಳಂಥ ದೀರ್ಘ ಕೇರಳಸೆಗಳನ್ನೂ, ಸುಖಾದಿ ಉಗಾಭೋಗಗಳನ್ನು ಇವರು ರಚಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಇವ್ಯಾಳೀ ಆಗಲಿ ಆವ್ಯಾಗಲಿ ಆಗಲಿ ಆವ್ಯಾಗ ತಿರುಳು ಬಂದೇ-ದ್ವಾರ್ಪದ ತತ್ವ ನಿರೂಪಣೆ. ಇಡೀ ದೇಶ ಸಂಜಾರ ಮಾಡಿ ಮಾಧ್ಯಮಕ ಪ್ರಕಾರ ಮಾಡಿದರು. ಆವರ ಕೇರಳಸೆಗಳಲ್ಲಿ ಸಾಮಾಜಿಕ ಕಳಕಳಿ. ಆರ್ಥಿಕಾವ ಸ್ವಷ್ಟವಾಗಿ ಗೋಚರಿಸುತ್ತದೆ.

* * *

೪. ಜಗನ್ನಾಥ ದಾಶರು

ಅಂಧ್ರಪ್ರದೇಶದ ಕನೂಲ್ ಜಿಲ್ಲೆಗೆ ಸೇರಿದ ಕೋರೀಗಿ ಎಂಬ ಶಾಡು ಶ್ರೀ ಜಗನ್ನಾಥದಾಶರ ಜನ್ಮಸ್ಥಳ. ಶ್ರೀ ವೆಂಕಟಗಿರಿಯಾಚಾರ್ಯ ಹಾಗೂ ಸೀತಮ್ಯ ಎಂಬ ದಂಪತ್ತಿಗಳು ಅಲ್ಲಿ ವಾಸವಾಗಿದ್ದರು. ಮಂತ್ರಾಲಯದ ಶ್ರೀ ಗುರು ರಾಘವೇಂದ್ರ ಸ್ವಾಮಿಗಳೇ ತಮ್ಮ ಉದ್ಧಾರಕರೆಂದು ನಂಬಿ ಅವರ ಸೇವೆ. ಸ್ವರಣೆಯಲ್ಲಿ ಕಾಲ ಕಣೆಯುತ್ತಿದ್ದಾರು. ಮತ್ತು ಸಂತಾನವಿರದ ಕಾರ್ಣ ಈ ದಂಪತ್ತಿಗಳು ಉರನ್ನು ತೋರೆದು ಶ್ರೀ ಗುರುರಾಜರ ಸೇವೆ ಮಾಡಿದರು. ಮರಳಿ ಉಲಿಗೆ ಬಂದರು. ಕೋರೀಗಿ ಬಂದಾದ ಮೇಲೆ ಕ್ರ. ನೆಲ್ಲಿರಿಲ್ ಈ ದಂಪತ್ತಿಗಳಿಗೆ ಗಂಡು ಮನು ಜನಿಸು. ಮನುವಿಗೆ ಸ್ವಾಮಿಯಾಯಿ ಎಂದು ಹೇಸರಿಸುತ್ತಿರು.

ಸ್ವತಃ ಪಂಡಿತರಾಗಿದ್ದ ಶ್ರೀ ವೆಂಟಕಿರಿಯಾಚಾರ್ಯರೆ ಮನಿನಿಗೆ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸ ಕಲಿಸತ್ತೊಡಿದರು. ಸ್ವಾಮಿರಾಯಿ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಲ್ಪದ್ದಿ ಎಂಬ ಪರಮಾರಿಯಾಗಿದ್ದರು. ಮದುವೆ ಮಾಡಿದರೆ ಮಗ ಸುಧಾರಿಸಿಯಾನೆಂದು ಮದುವೆ ಮಾಡಿದರು. ಎರಡೇ ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ಹೆಂಡತಿ ಮಗ ಸುಧಾರಿಸಿಯಾನೆಂದು ಮದುವೆ ಮಾಡಿದರು. ಎರಡನೇ

ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ಹಂಡತಿ ಕೇರಿಕೊಂಡಳ್ಳು. ಒಲಿಯರು ವರದನೆ ಮುದುವೆಯನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದು, ಇದರಿಂದ ಸ್ವಾಮಿರಾಯರಲ್ಲಿ ಯಾವ ಬದಲಾವಣೆಯೂ ಕಾಣಲ್ಪಟ್ಟಿಲ್ಲ. ಉಂಡಾಡಿ ಭಟ್ಟಸುಂತ್ಕ ಕಾಲ ಕೆಳಿಯ್ಯಿತ್ತಿದ್ದರು. ತಂದೆಗೆ ಈ ಕುರುಹು ಚಿಂತೆ ಕಾಡಲಾರಂಭಿಸಿತು.

೨೪-೨೫ ವರ್ಷದವರಾದ ಸ್ವಾಮಿರಾಯರಿಗೆ ಉರಿನ ಒಲಿಯರೂಬುರು ಗಂಧೀರವಾಗಿ ತಿಳಿ ಹೇಳಿದರು. ಅದರಿಂದ ಇವರಲ್ಲಿ ವಿಚಿತ್ರ ಬದಲಾವಣೆ ಉಂಟಾಯಿತು. ಇಧ್ಯಕ್ಷಿದಂತ ಕೋರೀಗಿಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಬುದುಬಲದೊಡ್ಡಿಗೆ ಬಂದರು. ಅಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಣ ದೇವರು ಸೇವೆಯಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿದರು. ಮುಂದೆ ಶ್ರೀ ಗುರುರಾಜರ ಅನುಗ್ರಹವಾಯಿತು. ತಾವು ಪರಿದಾಸರಂತೆ ವೇಷತೊಟ್ಟು ತಂಬೂರಿ ಒಡಿದು ಹಾಡಿ ಕುಣಿದು ಶ್ರೀ ಹರಿವಾಯಿ ಗುರುಗಳಿಗೆ ಸಂಗೀತ ಸೇವೆ ಸಲ್ಲಿಸುವ ವಂಬಲ ಹೆಚ್ಚಾಗೊಂಡಿತು. 'ಗುರುಜಗನ್ನಾಧವಿರಲು' ಎಂಬ ಅಂಕಿತದೊಂದಿಗೆ ಕೀರ್ತನೆಗಳನ್ನು ರಚಿಸತ್ತೊಡಗಿದರು. ಕನ್ನಡ ದಾಸಸಾಹಿತ್ಯಕ್ಕೆ ಅಮೋಘ ಸೇವೆಯನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸಿದರು. ಅಪಾರ ಶಿಶ್ವಬಳಗವನ್ನು ಸಂಪಾದಿಸಿದರು. ಓಗೆ ಅನೇಕ ಕೀರ್ತನೆಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿದ ಜಗನ್ನಾಧದಾಸರು ಕ್ರ. ಎಂಬಿರಲ್ಲಿ ಇವಲೋಕವನ್ನು ತ್ಯಜಿಸಿದರು.

* * *

೫. ಪ್ರಸನ್ನ ವೆಂಟಡಾಸ :

ಪ್ರಸನ್ನ ವೆಂಟಡಾಸರು ಮುಟ್ಟಿದ್ದು ಬಾಗಲಕೋಟೆಯಲ್ಲಿ, ಕಾವಿಂಡಕಿ ನರಸಪ್ಯಯು-ಲಕ್ಷ್ಮೀ ಬಾಯಿ ಅವರ ತಂಡ ತಾಯಿಗಳು. ತಿರುಪ್ಪಿಯ ವೆಂಟಡೆಶಿನಿಂದಲೇ ಅಂಕಿತವನ್ನು ಪಡೆದರಂತೆ. ಬಂಧುಬಾಂಧವರ ಅನಾದರದಿಂದ ಮನೆಬಿಟ್ಟು ಹೋದ ಪ್ರಸನ್ನ ವೆಂಟಡಾಸರು ತಿರುಪ್ಪಿಗೆ ಬಂದರು. ಅಲ್ಲಿ ನೆರೆದಿದ್ದ ಪರಿದಾಸರಿಂದ ಪ್ರಭಾವಿತರಾಗಿ ಪ್ರತಿನಿಷ್ಠಾರಾಗಿ ವೆಂಟಡೆಶಿನನ್ನು ಸ್ಥುತಿಸಿ ಪ್ರಸನ್ನಂಕಟ ಎಂಬ ಅಂಕಿತವನ್ನು ಪಡೆದರು.

* * *

೬. ಶ್ರೀರಾಮದಾಸರು

ಮುಸ್ಸಿಂ ಪಂಘಕ್ಕೆ ಸೇರಿದ ಬಡೇ ಸಾಹೇಬರು ರಾಯಚೌರು ಜಿಲ್ಲೆ ದೇವದುರ್ಗ ತಾಲ್ಲೂಕಿನ ಜೋಖಿದಾಗಿ ಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ಹದಿನೆಂಬನೆಯ ಶತಮಾನದ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಮುಟ್ಟಿದರು. ಹಂಪೆಯ ರಾಮಾವಧಾರೆ ಸಂಪರ್ಕದಿಂದ ಅವರ ಮನಸ್ಸು ಒಂದೂ ಧರ್ಮದತ್ತ ತಿರುಗಿ ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಸಲೆಂಗಲ್ಲಿ ಹರಿಯಿತು. ಬಡೇ ಸಾಹೇಬರು ಹರಿಷ್ವರಕೆಯಿಂದ 'ರಾಮ'. ಶ್ರೀರಾಮ ಅಂಕಿತದಲ್ಲಿ ಕೃತಿರಚನೆ ಮಾಡಿದರು. ಶ್ರೀರಾಮದಾಸರೆಂದೇ ಶ್ರೀರಾಮಭಜನೆಯೇ ಎಲ್ಲಕ್ಕಿಂತ ದೊಡ್ಡದು ಎನ್ನಿಂದ ವಿಚಾರ ಪ್ರತಿಪಾದಿತವಾಗಿದೆ. ಅವರ

ಸಮಾಧಿಯ ದೇವದುರ್ಗ ತಾಲ್ಲೂಕಿನ ಲೀಂಗದ್ವಿಂಗ್ ಗ್ರಾಮದ ಬಳಿಯಿದ್ದ ಕಾಗಲೂ ಮಾರ್ಗತೀರ ಬಹುಳ ದರಶಿಯಿಂದು ಶ್ರೀರಾಮದಾಸರ ಆರಾಧನೆಯನ್ನು ಅಲ್ಲಿ ಆಚರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಎಲ್ಲ ದಾಸರ ಕೃತಿಗಳಿಂತೆ ಇವರ ರಚನೆಗಳಲ್ಲಿ ಆತ್ಮಕೋಧನೆಯ ಕೃತಿಗಳು, ಆತ್ಮಪ್ರಾಪ್ತಿಪಾದಕ ಕೃತಿಗಳು, ಭಕ್ತಿಪರವಾದ ಕೃತಿಗಳು ಹಾಗೂ ಸಾಮಾಜಿಕ ವಾಗಿ ಶಾಖಾರ್ಥಾತ್ಮಕ ಕೃತಿಗಳು ದೊರೆಯುತ್ತವೆ.

* * *

೭. ಗೋಪಾಲದಾಸರು:

ಗೋಪಾಲದಾಸರು ವಿಜಯದಾಸರ ಶಿಷ್ಯರು. ಗೋಪಾಲ ವಿಶೇಶ ಇವರ ಅಂಕಿತ. ಇವರ ಮೂರಾಂತ್ರಮದ ಹೆಸರು ಭಾಗಣ್ಣ. ಇವರ ಜನವ ರಾಯಚೌರು ಜಿಲ್ಲೆ ದೇವದುರ್ಗ ತಾಲ್ಲೂಕಿನ ಮೊಸರುಕಲ್ಲಿನಲ್ಲಿ (ರಿಎಲ್) ಬಡತನದ ಜೀಗುದಿಯಲ್ಲಿ ಸೊಂದ ಇವರು ತಮ್ಮ ಬದುಕನ್ನು ಹರಿಷ್ಕೆಗೆ ಮುಡುಪಾಗಿರಿಸಿ 'ಭಕ್ತಿಯಲಿ ಭಾಗಣ್ಣ' ಎಂದೇ ತಮ್ಮ ಬದುಕನ್ನು ಹರಿಷ್ಕೆಗೆ ಮುಡುಪಾಗಿರಿಸಿ 'ಭಕ್ತಿಯಲಿ ಭಾಗಣ್ಣ' ಎಂದೇ ಜನಪ್ರಿಯರಾಗಿದ್ದರು. ದಾಸಭುಪ್ರಾರ್ಥಿರೆಂದು ಶ್ರಾತರಾದ ಮರಂದರದಾಸ, ಜಾಗ್ರಾತ್ಯಾಸ, ಜನಪ್ರಿಯರಾಗಿದ್ದರು. ದಾಸಭುಪ್ರಾರ್ಥಿರೆಂದೆ ಇವರೂ ಒಬ್ಬರು. ಹರಿತಕ್ಕ ಪ್ರತಿಪಾದನೆಗೆ ಇವರ ಸುಕಾದಿಗಳು ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾಗಿವೆ. ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ವಿಚಾರಗಳಿಗೆ ಪ್ರತಿಭಟನೆಯನ್ನು ತೋರಿದ್ದುಲ್ಲದೆ ಪ್ರಾತಿಪರ ಧೋರಣೆಗಳನ್ನು ತಮ್ಮ ಕೀರ್ತನೆಗಳಲ್ಲಿ ಇವರು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿದ್ದಾರೆ.

* * *

೮. ವಿಜಯದಾಸರು:

ವಿಜಯದಾಸರು ರಾಯಚೌರು ಜಿಲ್ಲೆ ಮಾನ್ಯ ತಾಲ್ಲೂಕಿನ ಚೀಲಕಪರವಿಯಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿದರು (ರಿಎಲ್). ಇವರು ವಿಜಯವಿಶೇಶ ಎಂಬ ಅಂಕಿತದಲ್ಲಿ ದೊಡ್ಡ ಸಂಪ್ರದಾಯ ಸುಳಾದಿ, ಕೀರ್ತನೆ, ಉಗಾಭೋಗಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿದರು. ಮರಂದರ ದಾಸರಿಂದ ಸ್ವಾಂತಿಕತಾವಾಗಿ ವಿಜಯದಾಸರೆಂದು ಕರೆಯಿಸಿಕೊಂಡರು. ಮದ್ದ ತತ್ತಪ್ರತಿಪಾದನೆ ಇವರ ರಚನೆಗಳ ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯ ಹರಿನಾಮಸ್ಯರಕೆ ಹರಿ ಸವೋಽತ್ಮಮತ್ತ ಮುಂತಾದ ಗಹನ ತತ್ತಪ್ರತಿಪಾದನ್ನು ಸರಳವಾಗಿ ಮನಂಬಿಗುವಂತೆ ತಮ್ಮ ಕೀರ್ತನೆಗಳಲ್ಲಿ ವಿಸ್ತರಿಸಿದರು. ಜೊತೆಗೆ ಅಂತರಂಗದ ಆರ್ಥಿಕವೆಂದು ಇವರ ಅನೇಕ ಕೀರ್ತನೆಗಳಲ್ಲಿ ಕೇಳಬಹುದು.

* * *

೯. ಕಾವಿಂಡಕಿ ಕೃಷ್ಣರಾಯರು

ಮಹಿಷತೀದಾಸರ ಮಗ ಕಾವಿಂಡಕಿ ಕೃಷ್ಣರಾಯರು 'ಗುರುವಾಹಿಪತಿ' ತಂದೆ ಮಹಿಷತೀದಾಸರ ಮಹಿಷತೀಸುತ್ತ ಮಹಿಷತೀ ನಂದನ ಮಹಿಷತೀ ತನಯ ತರಳ ಮಹಿಷತೀ ಇವೇ ಮೊದಲಾದ ಅಂಕಿತಗಳಿಂದ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಸುಮಾರು ಒಂದು ಸಾವಿರಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚು ಕೀರ್ತನೆಗಳನ್ನು

ರಚಿಸಿದವರೆಂಬ ಪ್ರತೀತಿಯಿದೆ. ತಂದೆ ಮಹಿಪತಿರಾಯರಂದಲೇ ಇವರು ಅಂತಹ ಪರಿದಾಸರಾದರು. ಬಿಜಾಪುರ, ಧಾರವಾಡ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಇವರ ಕೀರ್ತನೆಗಳು ತಂಣಿಕೆ ಜನಪ್ರಿಯ.

* * *

೧೦. ಕಾವಿಂಡಕ ಮಹಿಪತಿರಾಯರು

ಕನ್ನಡ, ಮರಾಠಿ ಹಾಗೂ ಹಿಂದಿ ಭಾಷೆಗಳಲ್ಲಿ ಸಾಮಿರಕ್ಕೂ ಮಿಕ್ಕು ಕೀರ್ತನೆಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿದವರು ಕಾವಿಂಡಕ ಮಹಿಪತಿರಾಯರು. ಅವರ ಅಂಕಿತ ಮಹಿಪತಿ, ದಾಸ ಮಹಿಪತಿ, ತಮ್ಮ ತಂದೆ ಹೊನೇರಿರಾಯರ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ವಿಜಾಪುರಕ್ಕೆ ವಲಸೆ ಬಂದರು. ತಮ್ಮ ವಿದ್ವತ್ತಿನ ವರ್ಚಸ್ವಿನಿಂದ ಅಂಧಿನ ವಿಜಾಪುರ ಸುಲ್ತಾನರಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯದ ಕೋರಾಧಿಕಾರಿಗಳಾಗಿದ್ದರಿಂದ ತಿಳಿದು ಬರುತ್ತಿದೆ. ಸೂಫಿ ಸಂತ ಶ್ರವಾನಂಗನ ಪ್ರಫಾವದಿಂದ ಬದುಕಿನ ದಿಕ್ಕಷ್ಟು ಬದಲಾಯಿಲ್ಲ ಹೊಂದಿ ನಾಸ್ತಿಕ ಸ್ವಾಮಿಗಳಿಂದ ಯೋಗದರ್ಶನ ಪಡೆದರು. ಮುಂದ ತಮ್ಮ ಶೈಕಾಯಿತ್ಯವ್ಯವಸ್ಥೆ ವಿಜಾಪುರ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಕಾವಿಂಡಕಯಲ್ಲಿ ಕಳೆದರು. ಇವರಿಗೆ ಇಬ್ಬರು ಮತ್ತು ದೇವರಾಯ ಮತ್ತು ಕೃಷ್ಣರಾಯ ದೇವರಾಯ ಶ್ರಾತ್ ಬಲಸಂಪನ್ಮೂರಿ ಜಾಲಾದಾದಿಯ ದೇಸಗಿಯೊಂದನ್ನು ಪಡೆದನು. ಕೃಷ್ಣರಾಯನು ಶ್ರಾತ್ ಪರಿದಾಸನಾದನು. ಮಹಿಪತಿ ದಾಸರು ಸುಮಾರು ಕ್ರಿ. ೧೯೪೦-೧೯೫೦ರ ನಡುವೆ ಬದುಕಿದ್ದರೆಂದು ಹೇಳಲಾಗುತ್ತಿದೆ.

* * *

೧೧. ಪ್ರಾಕ್ತೇಶ ವಿಶಲರು

ಪ್ರಾಕ್ತೇಶ ವಿಶಲ (೧೮೬೬) ಎಂಬ ಹೆಸರಲ್ಲಿ ಶ್ರಾತರಾದ ಶ್ರೀ ಯೋಗೇಂದ್ರಾ ರಾಯಚೂರು ಜಿಲ್ಲೆಯ ಲಿಂಗನುಗಳಲಿನವರು. ಇವರ ಹಿರಿಯಿರು ಮಂತ್ರಾಲಯದ ರಾಯರ ಭಕ್ತರು. ಜಗನ್ನಾಥ ದಾಸರ ಕೃಷ್ಣಾಕ್ಷರದಿಂದ ಅವರಿಗೆ ಪ್ರಾಕ್ತೇಶ ವಿಶಲ ಎಂದು ಅಂಕಿತ ದೇವರೆಯಿತು. ಇವರು ಸಂಸ್ಕತ ಕನ್ನಡಗಳಿರದರಲ್ಲಿ ಕೃತಿರಚನೆ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಇವರು ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಕೀರ್ತನೆ, ಸುಳಾದಿ ಉಗಾಖಣ್ಯಗಳನ್ನಲ್ಲಿ ಗಾಲವಚರಿತ್ರೆ, ಪ್ರಕಾಳದ ಜರಿತ್ಯೆ ಮೊದಲಾದ ಸುಮಾರು ೧೯ ಗ್ರಂಥಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿದ್ದಾರೆ.

* * *

೧೨. ಸೇಕ್ಕರ ಕೃಷ್ಣದಾಸ

ಸೇಕ್ಕರ ಕೃಷ್ಣದಾಸ ಉದ್ಯಾಪಿಯ ಕೃಷ್ಣಪುರ ಮರದ ಶ್ರೀ ವಿಬುಧೇಂದ್ರ ತೀರ್ಥರ ಶಿಷ್ಯರು. ವರಾಹ ತಿಮ್ಮಪ್ಪ ಇವರ ಅಂಕಿತ. ಕೃಷ್ಣದಾಸರು ತಿರುಪತಿ ತಿಮ್ಮಪ್ಪನ ಭಕ್ತ ತಿಮ್ಮಪನಲ್ಲಿ ಆತ ಇರಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದ ದೃಢಭಕ್ತ, ಶ್ರದ್ಧೆಗಳ ಭಾಯಿ ಅವನ ಕೀರ್ತನೆಗಳಲ್ಲಿ

ದಟ್ಟವಾಗಿ ಗೋಚರಿಸುತ್ತವೆ. ಕೃಷ್ಣದಾಸನ ಕೀರ್ತನೆಗಳಲ್ಲಿ ಇದ್ದ ಕಾವಿಂಡಕ ಅಂಶವು ಅಂಶವಿಂದರೆ ಶಿವಪಾರಮ್ಯವನ್ನು ಸೂಚಿಸುವ ಕೀರ್ತನೆಗಳು. ಬದುಕಾದಾಸನ್ನು ದೇಶಾಂತರದ ಬದುಕನ್ನು ವಸ್ತುವಾಗಿಸಿಕೊಂಡು ಅನೇಕ ಕೀರ್ತನೆಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿದ್ದಾರೆ.

* * *

೧೩. ಪನಮೇಶ ವಿಶಲರು

ಧಾರವಾಡ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಗುತ್ತಲ ಹಾವಸೂನ ಬುರ್ಗ ಪಾರ್ಕೆಸದ ರಂಗರಾವ ಬುರ್ಗ ಇವರ ಮಗ ಹನುಮೇಶ ಏರಿಯಾಂಕಿತ ಪನಮೇಶದಾಯಿ. ಇವರು ಧಾರವಾಡ ಜಿಲ್ಲೆಯ ನಾನಾ ನಾಯಾಲಯಗಳಲ್ಲಿ ನಾರ್ಮಾರ ಆಗಿ ಕರ್ತವ್ಯ ನಿರ್ವಹಿಸಿದರು. ಉತ್ತರದಿಂದ ಮರದ ಶ್ರೀ ಸತ್ಯಜಿತ್ ತೀರ್ಥರಿಂದ 'ಹನುಮೇಶ ವಿಶಲ' ಎಂಬ ಅಂಕಿತದನ್ನು ದಾಖಿಲಾದರೆ. ಜಗನ್ನಾಥದಾಸರ ಹರಿಕಥಾಮೃತಸಾರದ ಬಗ್ಗೆ ಏವರವಾದ ಒಕ್ಕೆಯನ್ನು ಬರೆದಿದ್ದಾರೆ. ಹನುಮೇಶ ವಿಶಲರು ಧಾಲ್ಯಾ ಪಟ್ಟಿಯೊಂದು ಹಾವಸೂನಲ್ಲಿ (೧೯೪೧ ಮಾರ್ಚ್ ಇಂದು) ಸ್ವರ್ಗಸ್ಥರಾದರು.

* * *

೧೪. ಮೋಹನದಾಸರು

ಅನೆಗೊಂದಿಯ ರತ್ನವ್ಯಾಪಾರಿ ಭೇಮಪ್ಪಾಯಕನ ಮಗ ಮೋಹನದಾಸರು. ಮಗು ಮಟ್ಟಪ ಮೊದಲೇ ತಂದೆ ಕಾಲವಾದರು. ತಾಯಿಯ ಮೇಲೆ ದಾಯಾದಿಗಳ ಸಲ್ಲದ ಆರೋಪ ಹೊರಿಸಿದಾಗ ಅದರಿಂದ ಸೇಂದ ಆಕ ಕಂಗಿಗೆ ಬಂಡಾಗ ವಿಜಯದಾಸರ ದರ್ಜನವಾಯಿತು. ಮಗು ತೇಣೋವಂತಕಾಯಿತು. ವಿಜಯದಾಸರು ಮೋಹನ ವಿಶಲ ಎಂಬ ಅಂಕಿತವನ್ನು ನೀಡಿ ಆರ್ಥಿಕದಿಸಿದರು. ಮುಂದೆ ಮೋಹನದಾಸರು ಆ ಅಂಕಿತದಲ್ಲಿ ಕೃತಿ ರಚನೆ ಮಾಡುತ್ತಾ ಬಂದಂತೆ. ಮುಕ್ಕಿಗೆ ಜಾಗ್ರತ್ತಾಕಾರ ಮಧ್ಯಾಜಾರ್ಯ ಮುಖ್ಯ ತತ್ತ್ವಾಧಿಕಾರಕ ಮತ್ತು ಪಂಚಧೀರ, ಮುಕ್ಕಿಗೆ ಜಾಗ್ರತ್ತಾಕಾರ ಮುಖ್ಯವೆಂಬ ಸಿದ್ಧಾಂತಗಳನ್ನು ತಮ್ಮ ಕೀರ್ತನೆಗಳಲ್ಲಿ ನಿರೂಪಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಇವರ ಜನನ ಇಂಧಿಂರಲ್ಲಿ ಅನೆಗೊಂದಿಯಲ್ಲಿ ಆಗಿರುವುದೆಂದು ತೇಣುಬಹುದ್ದಾರೆ.

೧೦೮